

БИСЕРИ КРИМИНАЛИСТИЧКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

ПИТЕР ЧИНИ

ДВОСТРУКИ АЛИБИ

ПОЛИТИКА

DVOSTRUKI ALIBI

Prevela: Ivana Lazić

Naslov originala:

Peter Cheyney - DOUBLE ALIBI

Sadržaj

DVOSTRUKI ALIBI

DVOSTRUKI ALIBI

NOĆNA POTERA

KRAĐA RUBINA

ČOVEK S RIĐOM BRADOM

1.

2.

SPREČENO UBISTVO

ZALJUBLJENI GANGSTER

TRI ŽENE PROTIV JEDNOG MUŠKARCA

IŠČEZLI DIJAMANTI

KLATOV POVRATAK

OKLIZNUO SAM SE NA KORU OD BANANE

OTELI SU SESILIJU

KAKO JE UBIJEN ALONZO

VELIKI BLEF

SANDRA U ŠKRIPCU

1.

2.

3.

BELEŠKA O PISCU

DVOSTRUKI ALIBI

Kanađanin Nikols, Kalaganov pomoćnik, sedeo je u jednom uglu praznog bara kad uđe Kalagan.

Kalagan ode za šank, uze viski sa sodom i uputi se prema Nikolsu držeći čašu u ruci.

Reče:

— Dakle, šta je imao da kaže Vinter? Bez sumnje smatra da je upao u neki gadan sos?

-Upao je u đavolski gadan sos - odgovori Nikols. -To sam mu i rekao. Još sam ga upitao na osnovu čega je došao na pomisao da bi ga jedna privatna detektivska agencija mogla izvući iz tog sosa.

— U čemu je stvar? - upita Kalagan.

Nikols ispi svoj viski sa sodom pa otpoče:

-Neki tip, po imenu Čarlsvord, ubijen je na putu između svoje i Vinterove kuće pre dva dana, i policija sada na sve strane njuška i svuda gura nos. Vinter veruje da će ga uhapsiti. I ja sam odmah došao na tu pomisao. Zašto on smatra da bi ti mogao da mu pomogneš, to ja nikako ne mogu da shvatim.

-Veruješ li ti da je Vinter stvarno ubio Čarlsvorda? - upita Kalagan.

Nikols odnese dve prazne čaše na šank, naruči dva nova viskija sa sodom i donese ih na sto.

-Slušaj me pažljivo. Taj tip, mislim Vinter, duguje čitavo brdo novca Čarlsvordu. Na dva dana pre ubistva Čarlsvord je saznao da će Vinter šmugnuti u Kanadu. Izašao je iz svoje kuće i pošao da poseti Vintera, ali tamo nije stigao. Našli su ga mrtvog na putu, na dvadesetak metara od jedne telefonske govornice. Verovatno ga je neko čekao u zasedi iz te govornice.

— Razumem - reče Kalagan. - Pretpostavljam da misliš da je to bio Vinter?... Samo, stoji činjenica da nemaš nikakve dokaze za to.

-Slažem se - reče Nikols. - Ali slušaj dalje. Vinter ima ženu. Pratiš li me... Napustio ju je pre nekih šest meseci. Ona stanuje na drugom kraju Vilhelm Vudsa, pet kilometara daleko od Vinterove kuće. Pratiš li me?... Onda, u redu! Onog dana popodne kad je Čarlsvord ubijen ona je telefonirala gospođi Čarlsvord. Rekla joj je da hoće da razgovara s njenim mužem. Gospođa Čarlsvord joj je odgovorila da njen muž nije kod kuće i da će doći tek uveče, u pet do sedam, kao i uvek. Onda ju je gospođa Vinter zamolila da kaže svom mužu da je pozove kad se vrati, jer ima nešto veoma važno da mu saopšti. Dala je broj svog telefona. Pratiš li me?

— Pratim te, do đavola! - obrecnu se Kalagan.

Nikols nastavi:

— I stvarno, u pet do sedam Čarlsvord se vratio kući. Žena mu je sve rekla, i on se javio gospođi Vinter. Telefonom mu je gospođa Vinter iznela svoja strahovanja da će, po svemu sudeći, njen muž otići u Kanadu, da će je potpuno napustiti i, tako, pobeći i sa svim njegovim, Čarlsvordovim potraživanjima. Opomenula ga je: ako ima nameru da nešto preduzme, dobro će uraditi da požuri. Zatim je dodala još nešto. Upozorila ga je da je Vinter opasan. Naime, Vinter joj je pre izvesnog vremena poverio da se ni jednog trenutka neće premišljati da li da sjuri Čarlsvordu metak u čelo ako mu ovaj bude isuviše dosađivao svojim potraživanjima. Dakle, to ti je sve! A sad reci, dokazuje li sve ovo nešto ili ne dokazuje?

Kalagan odgovori potvrdno.

— Zna li i policija sve ovo? - upita.

— Bez sumnje da znaju - reče Nikols - pošto je Čarlsvord ispričao svojoj ženi sve što mu je gospođa Vinter rekla preko telefona.

— Uredu! - reče Kalagan. - Samo sve ovo ne miriše na dobro po našeg klijenta, zar ne?

Nikols potvrdi:

— Naravno da ne.

— A gde se Vinter navodno nalazio kad je Čarlsvord bio ubijen? - upita Kalagan.

Nikols napravi ironičnu grimasu:

— Kaže da se tog trenutka šetao po terenu za golf.

— Nije baš mnogo pametno, a? - upita Kalagan.

— Još pitaš! - reče Njpsols.

Onda izvadi jedan koverat iz džepa.

— Ima pet stotina funti u ovoj koverti, to je od Vintera. Kaže da je čuo kako se o tebi mnogo priča. Veruje da si spretan. Takođe misli da ćeš možda smisliti neki marifetluk da ga izvučeš iz škripca.

Kalagan stavi koverat u džep.

— Ne radim za ubice, ali to se nikad ne zna unapred. Možda on i nema nikakvog udela u celoj toj stvari.

-Mada.... Međutim, ja verujem da ga je baš on ubio. Imao je povod. Imao je gomilu razloga da izbací Čarlsvorda iz igre.

-Ogkud je Vinter znao da će mu Čarlsvord doći u posetu? - upita Kalagan.

— Nije mu bilo teško da to sazna - reče Nikols - Plot između Čarlsvordove i Vinteraove kuće je širok, slabo prometan put, završava se kod terena za golf i Vinterove kuće. Vinter je mogao kontrolisati pogledom put iz svoje kuće. Ako je video Čarlsvorda kako ide putem, mogao je lako zaključiti kuda ide, zar ne?

— Čini mi se da si u pravu - reče Kalagan.

On ispi svoje piće i ustade.

— Šta ćeš da uradiš? - upita Nikols.

— Ne znam tačno. Da bih došao do neke ideje, mislim da ću posetiti gospođu Vinter. Reci mi gde ona stanuje?

— Oko pet kilometara odavde. Evo ti njene adrese.

— A ti idi i malo obići teren za golf, gledaj da nešto pronadeš, ako možeš - reče Kalagan. - Sastanak je opet ovde, večeras u sedam sati.

* * *

Gospođa Vinter mora da je nekada bila lepa žena. Sada je prilično žalosno izgledala.

-Žao mi je što vam dosađujem, gospođo Rinter - reče Kalagan. - Ja sam privatni detektiv, a vaš muž me zamolio da štitim njegove interese. Mislim da ste upoznati sa situacijom?

Ona klimnu glavom.

— Pretpostavljam da će ga uhapsiti?

— Tačno - odgovori Kalagan. - On u to veruje, a i ja takođe. Ali nema razloga da ne pokušam da učinim ono što mi poziv nalaže, zar ne?

— Kako hoćete - reče ona. - Nadam se da verujete da ćete uspeti?

Kalagan se nasmeši.

— Gospođo Vinter, čini mi se da vi ne volite mnogo svog muža, zar ne?

— Zašto bih ga volela! Imam sve razloge da ga ne volim, ali to ne znači da bih bila zadovoljna da vidim kako ga gone zbog ubistva. Prirodno, ukoliko nije izvršio to ubistvo.

— Da li biste bili tako ljubazni da mi kažete šta se sve desilo na dan Čarlsvordovog ubistva?

— Svakako, gospodine Kalagane - reče ona. - Kao što bez sumnje znate, moj muž je dugovao mnogo novca Čarlsvordu. I meni je takođe dugovao. Prethodnog popodneva telefonirala sam mu i pitala ga šta namerava da učini s mojim izdržavanjem. Bio je veoma grub i rekao mi je da putuje za Kanadu, da će se najzad osloboditi mene i da nikad više neću izvući ni pare od njega. Razmislila sam o ovome i sutradan uveče telefonirala gospođi Čarlsvord zamolivši je da mi omogući da govorim s njenim mužem. Obično, on se nije vraćao kući pre pet do sedam. Dala sam joj broj svog telefona i zamolila je da me njen muž pozove kad se bude vratio kući. U pet do sedam on me je pozvao. Rekla sam mu ono što sam čula od muža i posavetovala ga da požuri ako želi da dođe do svog novca, pošto znam da moj muž svakog trenutka može da oputuje za Kanadu.

— Shvatam - reče Kalagan - a šta je odgovorio Čarlsvord?

— Rekao je da će posetiti mog muža i objasniti se s njim.

Kalagan odmahnu glavom.

— Zatim ste mu rekli da treba da bude oprezan. Da li ste za to imali neki poseban razlog?

— Da - reče ona - imala sam odličan razlog. Poznajem dobro svog muža. Jednom prilikom, ranije, rekao mi je da će ubiti Čarlsvorda ako ovaj bude došao da mu dosađuje.

— Ali Čarlsvord, izgleda, nije mnogo mario za to upozorenje?

— Nije. Rekao je da je siguran kako je to samo blef.

Kalagan ustade.

— Lepo! Mnogo vam zahvaljujem, gospođo Vinter. Moram vam odmah reći da nema izgleda da će se sve ovo dobro završiti po vašeg muža. Sve je usmereno protiv njega, zar ne? Koliko ja mogu da ocenim, niko drugi, osim njega, nije imao razloga, pa čak ni mogućnosti, da ubije Čarlsvorda.

Ona pogleda kroz prozor, pa reče:

— Ja to isto pretpostavljam.

Bilo je izvesnog malog kolebanja u njenom glasu.

— O čemu razmšpljate, gospođo Vinter? - upita Kalagan. - Ako znate još nešto, dužnost vam je da to kažete, čak iako ne volite svog muža. Nadam se da me razumete?

— Možda nemam nikakvih prava da iznosim sumnje - reče ona - ali kad ste mi rekli da niko drugi nije imao razloga, niti mogućnosti...

— Razumem - nastavi Kalagan. - Znači, postoji i neko drugi ko je imao razloga i mogućnosti da izvrši ubistvo?

Ona se nasmeši.

— Osoba koja je mogla znati da će Čarlsvord posetiti mog muža bila je i gospođa Čarlsvord, zar ne?

— A zašto bi gospođa Čarlsvord ubila svog muža?

Ona se ponovo nasmeši i reče:

-Uobičajen razlog, pretpostavljam. Možda ste sada razumeli, gospodine Kalagane, zašto sam bila odvojena šest meseci od svog muža. Možda sam rekla i nešto drugo gospodinu Čarlsvordu preko telefona. Možda je imao i neki drugi razlog da dođe da se objasni s mojim mužem.

— Razumem vas. Hoćete da kažete da možda vaš muž nije imao nameru da sam ode u Kanadu? Hoćete da kažete da je bilo nečega između vašeg muža i gospođe Čarlsvord?

— Neću ništa da kažem, gospodine Kalagane. Rekla sam vam sve što sam znala. Mogu li nešto drugo da učinim za vas?

-Ne, mnogo vam hvala. Mislim da je to sve. Ah!... Mogu li da se poslužim vašim telefonom? Hteo bih da telefoniram u svoju kancelariju, posle čega, mislim, neću više imati potrebe da vam

Bilo je tačno sedam sati kad je Kalagan ušao u bar „Pikok In“. Glavni inspektor Gringol stajao je ispred šanka, on ga pogleda i začuđeno podiže jednu obrvu.

— Čudi me što te vidim ovde, Gringole - reče Kalagan.

— Iznenađen si? - upita Gringol. Imam nalog da se pozabavim izvesnim slučajem. A jedna ptičica mi baš reče da je Ričard Vinter angažovao firmu Kalagan da štiti njegove interese.

On se podrugljivo nasmeši.

- Moje mišljenje je da pomenuti interesi imaju ozbiljnu potrebu da budu šticeeni.

— Možda si u pravu, Kalagane.

Kalagan se ljubazno osmehnu Gringolu.

— Imam utisak da je moj klijent osumnjičeni broj jedan za tebe.

— Nikad se ne zna. Pretpostavljam da još nemaš nikakvo mišljenje o ovoj stvari?

— Ja sam sav za red i zakon - reče Kalagan - ali postoji možda, ipak, jedna stvarčica koja nam je promakla. Naravno, ti znaš sve što je moglo da se sazna. Pretpostavljam da si se video sa gospođom Vinter?

Gringol potvrdi.

— Vinter je u isto vreme imao i dobar razlog i dobru mogućnost da ubije Čarlsvorda - nastavi Kalagan. - Nemoj misliti da pokušavam da se svađam ni oko čega i da cepidlačim, Gringole, ali imam utisak da gospođa Vinter, mada ona ne bi bila bogzna kako ožalošćena da vidi svog muža obešenog, u dubini duše ne veruje da je on ubio Čarlsvorda.

— Šta hoćeš time da kažeš? - upita Gringol.

— Mislio sam da bi te to moglo interesovati-reče Kalagan. - Govorio sam s gospođom Vinter. Ona ima utisak da je bilo nečega između gospođe Čarlsvord i njenog muža. To malo komplikuje stvari, zar ne?

— Moglo bi se desiti - reče Gringol,

Kalagan produži:

— Kad je gospođa Vinter telefonirala Čarlsvordu, nije mu samo rekla da Vinter odlazi u Kanadu s njegovim novcem. Kazala mu je i još nešto. Verujem da je nagovestila da bi gospođa Čarlsvord takođe mogla oputovati s njim. Shvataš li?

Gringol izvadi beležnicu i poče nešto da zapisuje.

— Razumem - reče. Posle tog razgovara preko telefona mora da je Čarlsvord sve rekao svojoj ženi. Verovatno joj je rekao da će imati objašnjenje s Vinterom, da će onemogućiti njihovu kombinaciju da napuste zemlju s njegovim novcem, jer mu se to, svakako, nije sviđalo.

-Tako bi moglo da bude, zar ne? - reče Kalagan. - Sećaš li se da je Čarlsvord bio ubijen na nekoliko metara od telefonske govornice, na raskršću. Pogodili su ga u leđa. Naravno, to je mogao da bude i Vinter, koji ga je navodno čekao iza govornice. Ali, s druge strane, njega je isto tako mogaa da ubije i sama gospođa Čarlsvord, koja ga je mogla pratiti. Možda se njoj to objašnjavanje s Vinterom nije mnogo dopalo.

— Nikad se ne zna - reče Gringol.

— Pretpostavljam da bi bilo uzaludno da te pitam šta misliš da radiš? - reče Kalagan.

— Razgovaraću malo s gospođom Čarlsvord - odgovori Gringol. - Nadam se da ćeš umeti to da ceniš ako te pozovem da pođeš sa mnom kod nje?

— Smatraću taj poziv za veliku čast - reče Kalagan osmehujući se.

Izađeše iz bara i krenuše putem prema kući Čarlsvordovih.

Gringol povuče dim iz svoje lule i, okrenuvši se Kalaganu, upita:

— Slime, znam da radiš za Vintera. On ti je bez sumnje dao lepu okruglu sumicu da pokušaš da ga izvučješ iz sosa. Nećeš valjda pokušati da spremiš neku kombinaciju na svoj način?

— Šta... ja! - protestovao je Kalagan. - Ja sam potpuno nesposoban za tako nešto!

Gringol ga pogleda iskosa, podrugljivo.

— Čak možeš da izjaviš da si nesposoban za tako nešto!

* * *

Gospođa Čarlsvord je bila žena četrdesetih godina, prijatnog izgleda i punačka. Bila je lepo očešljana, a nosila je i elegantnu haljinu. Kalagan ju je posmatrao s divljenjem.

Gringol prvi progovori:

— Meni je žao što vas uznemiravam, gospođo Čarlsvord. Ja sam glavni inspektor Gringol, određen sam da se pozabavim vašim nesrećnim slučajem. Želeo bih da vam postavim nekoliko pitanja.

— Sedite, gospodo, i pitajte sve što želite.

Gringol nastavi:

— Gospođo Čarlsvord, hteo bih da mi ispričate sasvim tačno šta se sve desilo na dan smrti vašeg muža.

— U redu. Evo, gospodiie Grinšle - poče ona. - Predveče tog dana telefonirala je gospođa Vinter. To je žena Ričarda Vintera, koji stanuje u letnjikovcu pored terena za golf. Ona u stvari stanuje u Penstedu, oko pet kilometara odavde. Htela je da razgovara s mojim mužem. Rekla sam joj da se on još nije vratio iz grada. Pitala sam je da li ja mogu da primim poruku. Rekla je da joj je žao, ali da joj je potrebno da razgovara s njim, s njim lično, i da ima nešto veoma važno da mu saopšti.

— Vi ste bez sumnje slutili šta je kasnije vašem mužu preko telefona ispričala gospođa Vinter? - reče Gringol.

— Oh! Da, da - reče ona smešeći se. - Razume se da sam znala da njen muž duguje mom mužu veliku sumu novca. Mislila sam da se njihov razgovor na to odnosio...

— Nastavite, gospođo Čarlsvord-reče Gringol.

Ona produži:

— Rekla sam gospođi Vinter da ću obavestiti svog muža kad bude došao da joj se javi. Dala mi je broj svog telefona i ja sam ga zabeležila. Najzad je moj muž došao kući; prenela sam mu poruku. Kad je stigao, moglo je biti oko deset do sedam; a to je bila prva stvar koju sam mu saopštila. Odmah joj je telefonirao. Ja sam se popela u svoju sobu. Posle kraćeg vremena muž se popeo kod mene i rekao mi da ga je gospođa Vinter obavestila o skorom odlasku svog muža u Kanadu. Opomenula ga je da mora odmah da preduzme mere ako želi da dođe do svog novca. Takođe mi je rekao da ga je gospođa Vinter opomenula da njen muž, Vinter, može da bude opasan i da će dobro uraditi ako bude oprezan.

— A šta je vaš muž mislio o tom upozorenju?- upita Gringol.

Gospođa Čarlsvord tužno odgovori:

— Nije ga uzeo za ozbiljno. Rekao je da je oduvek znao da Vinter pokušava da ga zaplaši, ali da će ovog puta i on upotrebiti iste metode protiv njega, Vintera. Rekao je da će smesta otići kod Vintera i sve raspraviti.

— I?

— I izašao je.

— A vi, šta ste vi radili, gospođo Čarlsvord - upita Gringol. - Da niste slučajno i vi izašli za njim?

— Ne, nisam, ja sam ostala ovde, kod kuće.

— Jeste li potpuno sigurni da niste nekoliko minuta posle odlaska svog muža odlučili da ponovo razgovarate s njim? Niste li slučajno izašli da biste mu se pridružili?

-Ne. Zašto bih to učinila?

Gringol nastavi:

— Postaviću vam jedno pitanje, gospođo Čarlsvord, koje vam, pretpostavljam, neće biti nimalo prijatno. Zato, zaboravite ga odmah. Dakle, da li ste potpuno sigurni da ste nam izneli ceo razgovor koji je vaš muž vodio preko telefona s gospođom Vinter?

Ona je izgledala iznenađeno; ubrzo je izmenjenim glasom odgovorila.

— Ne razumem šta hoćete time da kažete?

— Objasniću vam. Jeste li sigurni, gospođo Čarlsvord, da vam muž nije rekao da mu je gospođa Vinter nagovestila da postoji mogućnost da i vi možda otputujete sa Vinterom u Kanadu?

Gospođa Čarlsvord ustade. Pružala je savršenu sliku uvređenog dostojanstva. Kalagan pomisli kako bi ona bila dobra glumica.

— To što mi sad podmećete potpuno je netačno!

— Žao mi je što sam vas uvredio, gospođo Čarlsvord. Imam još dva ili tri pitanja koja bi trebalo da vam postavim. Nadam se da vam ovo neće smetati?

Kalagan ustade i reče:

— Gringole, imam sastanak s Nikolsom u 'Pikoku'. Možda će imati neka obaveštenja za mene. Ako nemaš ništa protiv, otići ću tamo i vratiću se posle po tebe.

— Slažem se - reče Gringš - čekaću te.

Kalagan izađe iz salona. Ostade da stoji trenutak u predsoblju. Pogled na telefon ga podseti na nešto.

Zato ode do stola i pogleda beležnicu u kojoj su bili ispisani neki brojevi. Zatim sleže ramenima i izađe. Polako pođe prema Vinterovoj kući.

* * *

Nikols je pio dupli viski sa sodom kod „Pikoka“. Kalagan priđe šanku i zapali cigaretu. Reče:

— Dakle, ništa novo, Vindi?

— Misliš? Sve je gotovo. Zaradio si onih pet stotina funti što ti ih je Vinter dao.

— Pričaj, šta ima? - upita Kalagan.

— Vinter ima alibi kao kuću. Nikako se ne može oboriti. Bolje me saslušaj, Čarlsvord je bio ubijen oko sedam i deset. Dobro! Vinter kaže da je u to vreme šetao duž terena za golf.

— Znam dobro šta je rekao - reče Kalagan.

Nikols dobi zadovoljan izraz lica.

— A najinteresantnije je što je to i istina. Tip koji se brine o golfu baš je tada kosio travnjak pored jedanaeste rupe, na drugoj strani terena. U sedam sati i pet minuta on je video Vintera kako se šeta terenom. Prošao je na deset metara od njega. Bilo bi nemoguće da je Vinter imao toliko vremena da ode do mesta gde je Čarlsvord ubijen. To ga vadi iz nevolje.

Kalagan reče:

— Vrlo dobro. To me nimalo ne čudi.

— Šta hoćeš da kažeš time 'to me nimalo ne čudi'? - upita Nikols.

Kalagan uze svoj šešir.

-Pođi sa mnom. Razumećeš.

* * *

Jedna lepa sobarica uvede Kalagana i Nikolsa u salon Čarlsvordovih. Gringol je bio udubljen u svoje beleške.

— Mislim da mogu da te oslobodim posla, Gringolereče Kalagan.

— Šta hoćeš time da kažeš? - upita Gringol.

— Vinter ima alibi, čvrst alibi. Baštovan golfkluba ga je video u sedam sati i pet minuta kako šeta pored jedanaeste rupe. To skida s njega svaku sumnju.

— Ali, to je nemoguće - reče gospođa Čarlsvord.

— On je sigurno ubio mog muža.

— Ne, on ga nije ubio - reče Kalagan.

— Šta hoćete time da kažete? - upita ona glasom koji je drhtao od ljutine.

— Vašeg muža je ubila gospođa Vinter, gospođu Čarlsvord. Cela stvar bila je udešena između nje i njenog muža. On je trebalo da otputuje u Kanadu s novcem vašeg muža, a ona je trebalo da doputuje za njim. Činjenica što su živeli odvojeno punih šest meseci divno je poslužila njihovoj zamisli. Kada vam je telefonirala upravo pred povratak vašeg muža, ona je vrlo dobro znala da on nije kod kuće.

-Kako to? -upita Gringol.

— Jer je čekala u telefonskoj govornici na putu - reče Kalagan. - Odatle je mogla da vidi kuću. Tražila je od gospođe Čarlsvord da joj se njen muž javi telefonom čim se bude vratio i dala joj broj svog telefona. Broj se još nalazi na beležnici za telefonske brojeve u predsoblju, ali to nije broj telefona stana gospođe Vinter. To je broj telefonske govornice na putu gde je ona čekala da Čarlsvord prođe.

Gringol polako zazvižda kroz zube.

-Stvar je bila opako smišljena - nastavi Kalagan. - Gospođa Vinter obaveštava Čarlsvorda kako njen muž ima nameru da ga ubije. Kaže mu da se njegova žena sprema da pobegne s Vinterom. Njen muž i ona znaju da će on biti osumnjičen; zato se pripremaju da on dobije besprekoran alibi, tako da niko neće ni pomisliti da njega osumnjiči.

Gringol uze svoj šešir.

— Mislim da odmah treba otići do gospođe Vinter. Sreća je što si pogledao u blok za beleženje telefonskih brojeva u predsoblju, Kalagane.

-To ne bi bilo dovoljno - reče Kalagan. - Sreća me poslužila i kada sam posetio gospođu Vinter, danas popodne. Zamolio sam je da se poslužim njenim telefonom. Zapamtio sam broj.

NOĆNA POTERA

-Neko je rekao da život sa velikim Ž počinje tek u četrdesetoj godini. Ja nisam nikada u to verovala, i to iz dva razloga. Najpre, zato što je onaj ko je to rekao hteo time samo da se uteši što ima četrdeset godina; i drugo, što me iskustvo naučilo da život s veoma velikim Ž, uvek počinje na nekoj zabavi.

-Ako se samo prisetite, verovatno ćete mi dati za pravo. Ubeđena sam da ćete se setiti mnoštva stvari, prijatnih ili neprijatnih, svejedno, koje su vam se desile u vezi i s raznim zabavama, pa bile one uspešne ili ne.

-Razlog?

— Čini mi se da bih se mogla zakleti, toliko sam u to sigurna, da svi žele u takvim prilikama da se prikažu u najlepšem svetlu. Žene tamo izlažu sve svoje čari, puštaju u promet svu svoju privlačnost, oblače ono najlepše do čega mogu da dođu. Što se opet muškarca tiče... Pa dobro. Neki odlaze na zabave da bi popili koju čašicu više, drugi da gledaju žene... Ali, ponekad, odlaze na njih i iz sasvim posebnih razloga...

— Zašto sam ja otišla na zabavu koju je priredila Iveta Sterling? Najpre zbog toga što se njena kuća nalazi na mom putu, a zatim što sam htela da saznam kraći put kojim se može stići na teren za golf Bečvort parka. Iveta je bila strasna igračica golfa. Igrala je na svim igralištima Engleske, pa sam bila sigurna da će me ona dobro uputiti. Osim svega, želela sam da to saznam što pre, jer sam osećala da nemam vremena za gubljenje.

-Stigla sam kod nje u pola jedanaest uveče. Ta noć bila je veoma mračna. Prošlo je prilično vremena pre nego što sam dobila mogućnost da stupim u razgovor s njom. Bila je okružena gomilom prijatelja, kojima je prosto curila voda na usta od divljenja prema njoj. Ali ona me najzad pronade i dođe da mi se pridruži kod bifea.

— Mila - reče mi slatkim glasom - neverovatno si ljupka večeras! Treba da te predstavim dvojici svojih poznanika... To su dva neverovatna mladića, koji prosto plene čoveka! Obojica su se veličanstveno držala za vreme rata. Jedan od njih Hjug Delejtn, veliki je medijum. Čim si ušla, odmah je tražio da ga upoznam s tobom. Rekao mi je da su vaše prirode veoma slične, ili nešto u tom smislu...

— Iveta... - reko joj - nemam nameru da sklapam poznanstva. Samo bih želela da mi pokažeš put za Bečvort park... Ja...

— Oh, svakako - reče ona. - To je lako. Fulhemske drum, pešački most, zatim put za Kinigston, do Dorkinga. Onda prvim putem koji skreće ulevo do darkinške raskrsnice, i već si stigla. Sada...

Ja se okrenuh i primetih da su nam mladići bili već prišli. Obojica su bila vrlo lepi i basprekorno odveni. Imali su onaj izraz koji obično imaju svi ljudi kad očekuju da budu predstavljeni.

— Predstavljam ti majora Hjuiga Delejtna i kapetana, Kliva Steninga - reče Iveta - gospođa Adela Hejns.

Delejtn me je gledao pravo u oči. Smešio se, ali njegov pogled nije bio mnogo veseo. Pomislih da je dosta propatio u ratu.

— Čim sam video da ste ušli - reče on - zainteresovao sam se za vas. Osetio sam da znam mnogo o vama.

— Oh, dragi bože! - reko. - Nadam se da to što znate nije ništa neprijatno... Baš mi je Iveta rekla da je jedan od vas medijum. Pretpostavljam da ste to vi?

Kliv Stening potvrdno klimnu glavom.

— On je čudesan medijum - reče. - Ne bi čovek poverovao kad ga vidi, zar ne? Ali, to je ipak istina. Ja sam to na sebi osetio.

-Čudno! - rekoh.

Ali ni najmanje nisam bila začuđena. Nikad nisam mnogo cenila mlade medijume muškog pola.

Major Delejn se s ozbiljnim izrazom nasmeši.

-Ima okolnosti u kojima se ovaj talenat pokazuje kao veoma koristan... Govorim o talentu medijuma, razume se. I mi sada preživljavamo jedan od tih trenutaka. Mogu li da govorim s vama nasamo? Mislim da se radi o važnoj stvari.

Iveta se nasmeja od sveg srca.

— On će ti biti gatar - reče ona. - Najbolje ću uraditi da se izgubim. U suprotnom, on će i meni otkriti neke stvari koje ne želim da znam, one koje se odnose na jednog crnomanjastog čoveka!

Ona iščeze u susednoj prostoriji; kapetan Stening se takođe izgubi, pošto je nešto promrmljao gihim glasom. Major me uze pod ruku i odvede blizu vrata, tamo gde je bilo najmanje sveta.

— Pomalo me hvata sgrah - rekoh. - Nadam se da nećete pronaći stvari koje bi bile previše strašne.

Naslonih se na zid, blizu vrata. Krajičkom oka primetih Steninga kako stoji na sredini predsoblja. Beše uzeo neku knjigu s jedne police i nemarno je prelistavao. „Neki nedruželjubiv čovek“, rekoh u sebi.

— Stalo mi je do toga da vas uverim da znam ono o čemu ću da govorim - reče major, spuštajući ton svog glasa. - Dopustite mi da vam otkrijem nekoliko pojedivosti u vezi s vama. Večeras vi odlazite na teren za golf u Bečvort parku. Kada već budete na licu mesta, moraćete da potražite jednu kuću čiji su vam opis dali. Čim budete pronašli tu kuću, vi ćete predati nekome paket dokumenata koji ste dobili u Vajtholu pre skoro sat i po. U zamenu za primljeni paket, ona ličnost će vam izdati potvrdu.

— Ali, otkud vi možete znati sve to? - upitah začuđena. - Kako možete to da znate?

On se nasmeši.

— Budite ljubazni i ne postavljajte mi pitanja - reče. - I idite odavde što pre možete. Imajte na umu da ta dokumenta mogu da budu od velike važnosti.

— Ali, ni najmanje - usprotivih se. - Rečeno mi je...

On uzdahnu gotovo s dosadom.

— Često se dešava - reče on - da se traži od prelepih osoba kao što ste vi da predaju nekome paket dokumenata, govoreći im da ona nisu važna. U samoj suštini, ona to i te kako mogu biti... pošto ste vi angažovani... jer vi ste poslednja ličnost za koju bi jedan neprijateljski agent mogao da pomisli da je zvanični glasnik Njenog Veličanstva... Vi me razumete?

Složih se klimnuvši glavom.

— Da, verujem - odgovorih. - Ali mislim da biste vi morali da budete strahovito obavešteni kada tako mnogo znate o meni. Nikada još nisam naišla na medijuma koji bi bio tako dobro obavešten kao što ste vi.

Ponovo bacih pogled u pravcu predsoblja. Kapetan Stening je stajao na istom rastojanju od biblioteke i vrata. Dobih neodređen utisak kao da je na straži, spreman da spreči svakoga ko bi pokušao da prekine moj razgovor s njegovom prijateljem.

Major Delejn mi ponudi cigaretu i pogleda me kroz plamen svog upaljača.

— A ako ja nisam medijum? - reče sasvim polako - Najzad, mogao sam da vam pričam puke izmišljotine...

— Hoćete li da kažete kako ste dobili naređenje da motrite na mene... da se starate da dokumenta ne zalutaju?

— Baš to sam upravo i hteo da kažem-odgovori on. - A kasno je. Zar ne mislite da biste najbolje uradili da pođete?

— Ne -odgovorih, pobedonosno mu se osmehnuvši. - Već odavno je trebalo da sam na putu - dodadoh -da vi niste izigravali medijuma. Ovamo sam ušla samo zato da bih upitala Ivetu za put. Pa dobro, odlazim. Možda ćemo se ponovo videti jednog dana?

On mi se osmehnuo.

— U to sam siguran - reče. - Do viđenja. I sa srećom!

Oprostih se od Ivete i izadoh misleći na ono što mi je rekao major Delejn. Ta dokumenta izgledala su mi sada mnogo važnija, pa čak i sve opasnija, iz časa u čas.

Kada sam se našla napolju, očima potražih svoja kola, i srce prestade da mi kuca. Kola nije bilo. Uхватила me odmah panika. Upitala sam vratara, koji je bio na ulazu, šta se desilo.

— Ne uznemiravajte se, gospođo - odgovori on. - Večeras je bilo mnogo kola, pa su pojedina zakrčila ulaz. Neka od njih smestili smo u onu uličicu. To je učinio jedan od šofera.

Zaobiđoh ugao ulice i s olakšanjem odahnuh kad primetih kako moj „jaguar“ blešti kao niklovan novčić pod svetlošću uličnog fenjera. Nezgoda je samo bila u tome što je bio priklješten između drugih kola, tako da nije bilo ni santimetar rastojanja od njih.

Iznervirala sam se bez razloga. Neki šofer, odeven u nepromočivi mantil marinskoplave boje, već mi je dolazio u susret.

— Ja sam, gospođo, premestio vaša kola - reče mi.

— Čini mi se da su veoma prikleštena. Hoćete li da vam ih ja otuda izvezem?

Oduševljeno pristadoh. Zatim rekoh u sebi, da bih dobro učinila ako bih se, dok očekujem da on to obavi, vratila kod Ivete i uzela knjigu koju sam zaboravila da ponesem a koju sam već bila pozajmila od nje.

Popeh se uza stepenice preskačući sve po dva stepenika. Vrata su bila ostala otvorena. Ušla sam u predsoblje i odmah primetila na okruglom stočiću knjigu o kojoj je reč... *Crveni šetač* od Dešaca. Verovatno ju je Iveta bila tu ostavila za mene.

Uzeh je i siđoh. Šoferu je pošlo za rukom da izveze moja kola iz reda. Dadoh mu napojnicu i krenuh.

Bila sam loše raspoložena i utučena. Imajući u vidu da je šofer namestio sedište prema svojoj visini i da ga je povukao suviše unazad, počela sam da se ljutim na njega, na sebe i na ceo svet. Zaustavih se nasred fulhenskog drumu, upalih lampu na vozačkoj tabli i vratih sedište na uobičajeno mesto. Moja knjiga se nalazila tamo gde sam je i ostavila, ali su korice bile otvorene; primetih da je neko bio nešto našvrljao na listu do korica.

Uzeh knjigu i pročitah ono što je bilo napisano. Na prvi pogled to nije bio Ivetin rukopis. Reči su se činile kao da nemaju smisla. Neko je napisao: „Tigar, dvanaest, dvanaest...“ A to, ako se dobro odmeri, samo po sebi nije predstavljalo ništa određeno.

Ostavih knjigu na mesto, krenuh i nastavih svoj put. Kada sam izašla iz Putnija, dadoh gas. Htela sam da što pre završim s tim paketom s dokumentima, jer, iz razloga koji mi je tada još bio neshvatljiv, imala sam osećaj da stvari ne idu baš kao što bi trebalo.

Skala na meraču brzine prelazila je sto. Bacih pogled na retrovizor pomoću kojeg sam mogla da vidim put iza sebe. Iza mene, uvek na potpuno istom odstojanju, neprekidno je svetleo par moćnih farova. To još nije značilo ništa naročito, ali mi se nikako nije dopadalo. Konačno, večeras mi se ništa nije dopadalo.

Ponovo sam počela da mislim na majora Delejna i kapetana Steninga. Ukoliko su ova dva mladića dobili naređenje da bde nada mnom, da me podstiču i pomažu, to bi trebalo da znači da se ser Čarls nečega plašio. Naravno, uprkos svojoj spoljašnjoj beznačajnosti, moja misija mogla je da bude sasvim opasna, a to je moglo da izazove strahovanja ser Čarlisa. Međutim, ako čovek dobro

razmisli, sve to ne bi imalo mnogo smisla.

Ponovni pogled na retrovizor: farovi su stalno bili iza mene, držeći se na odstojanju od nekih pedesetak metara. Ova kola nikako nisu imala nameru da me mimođu.

Onda sam razmislila o događaju s knjigom. Bilo je čudno, rekoh u sebi, da mi Iveta o tome ništa nije rekla, da ju je ostavila u predsoblju u sasvim neizvesnoj nadi da ću je uzeti pri polasku.

Ali, da li je baš ona ostavila knjigu u predsoblju?

Tada shvatih situaciju. Setih se da sam videla kapetana Sgeninga kako stoji u predsoblju kako nešto piše na nekoj knjizi. A ako je on bio taj koji je nažvrljao one reči: „Tigar, dvanaest, dvanaest“? Da, ako je to bio on...

Upalih lampu na vozačkoj tabli i pogledah na sat koji se nalazio na njoj. Zatim mahinalno pogledah na svoj ručni sat. Na njemu je bilo jedanaest časova i dvanest minuta, dok je sat na tabli pokazivao jedanaest časova i trideset minuta. To mi se učini čudnim, jer taj moj sat nikada nije išao napred... Štaviše, on je pre naginjao kašnjenju. Oborivši pogled ka podu, primetih da je tepih pocepan preko sredine.

Onda sam sve razumela.

Smatra se da žene nisu mnogo jake u logičkom rasuđivanju. Mi smo poznate kao intuitivna bića, ali ja sam posvetila samo četiri ili pet sledećih minuta izvesnoj vežbi dedukcije svega onoga što bi bilo logično.

U podjednakim vremenskim razmacima pogledala bih u retrovizor. Kola su me pratila, uvek i stalno na istom odstojanju.

Trebalo je da nešto učinim. Bila sam u gadnom sosu. To nije bilo prvi put da mi se tako nešto događa, pa sam se, na svoju sreću, uvek izvlačila, ali ovog puta situacija nije obećavala ništa dobro. Oh, baš ništa!

U tom trenutku prolazila sam ispod železničkog mosta u Dorkingu i uputih se na deo puta koji vodi ka velikoj raskrsnici. Kada se nađem na raskrsnici, znala sam da treba da pođem putem koji odatle vodi levo.

Ali, nešto malo pre raskrsnice, primetih telefonsku govornicu. Odmah ugasih farove. Zavukoh knjigu pod sedište, izađoh iz kola i pogledah za sobom. Upravo s druge strane mosta, farovi koji su me pratili bili su potpuno nepomični. Čestitala sam sebi što sam ugasila farove na svojim kolima.

Ušla sam u telefonsku govornicu i potražila u svojoj torbici metalni novac. Počeh već da besnim što ga nemam, kad se odjednom setih da mi nije ni potreban. Tri minuta kasnije izađoh iz govornice, uđoh u kola i pođoh. Iza mene, farovi takođe krenuše.

Ali, sad sam se osećala malo - oh, vrlo malo! - smirenom. Pođoh levo, putem za Rejgejt, a dvesta metara dalje svetlost mojih farova pade na natpis: „Teren za golf Bečvort parka“. Okrenuh nadesno i počeh da se penjem uz prilično strmu stranu. Dva minuta kasnije bila sam na sredini samog terena za golf.

Put je sekao teren na dve jednake polovine. Bledunjavi mesec probijao se kroz oblake dopuštajući mi da nejasno osmotrim okolinu koja me je okruživala.

Nedaleko ispred mene, na jedno kilometar otprilike, nalazila se kuća koju sam tražila,

Usporih. Ubrzo zatim, kola koja su me pratila, pristigoše i zastadoše, malo pomalo, da me potiskuju ka jarku.

Uzdisala sam.

„Ovoga puta, devojko, gotovo je“, rekoh sebi. „Nadam se da te tvoja sreća neće više pratiti!“

Isključih kontakt, zaustavih kola i, s rukama na volanu, počeh da čekam ono što mi je sudbina dodelila.

Druga kola - jedan „bentli“ - stadoše na dvadesetak metara ispred mene. Čuh kako se vrata tih kola otvoriše i zatvoriše, i videh jednog čoveka kako ide prema meni. On se smešio. „Evo jednog gospodina koji je zadovoljan sobom“, rekoh u sebi. „Pitam se samo, zašto?“

Bio je to major Delejn. Opkladila bih se u svoju košulju da je on!

— Pa lepo - reče on - nadam se da vam je prijala ova mala šetnja, draga gospođo? A sad da malo porazgovaramo o onim dokumentima!

Ja mu se osmehnuh.

-Ne razumem - odgovorih mu. - Šta hoćete da kažete?

Odjednom, on prestade da se smeši i zauze sasvim preteći stav. Bio je mnogo manje privlačan nego kada je izigravao medijuma.

-Ja nisam major Delejn, a ni Stening nije Stening — reče. - Obojica smo ono što vi nazivate neprijateljskim agentima. Znamo šta sadrže ona dokumenta, i ja sam čvrsto rešen da ih se domognem. Paket je bio veliki. On se, dakle, više ne nalazi kod vas? Vaš kaput i suknja dobro su vam pripijeni uz telo... - konstatova on, razgledajući me detaljno ispitivačkim pogledom. - Paket se, prema tome, nalazi u vašim kolima. Gde je? Dajte mi ta dokumenta!

— Samo gubite vreme - rekoh.

On uzdahnu. Zatim, s dosadom na licu, otvori vrata na kolima, steže me za članak ruke i stade da ga uvrće. Podnosila sam to mučenje što sam duže mogla, zatim zaječah od bola.

— Bolje bi bilo da odgovorite - reče. - Sledeći put istinski ću vam naneti bol. Verujte mi, progovorićete.

Slegla sam ramenima. Bila sam besna, a niz moje obraze tekle su suze od bola i srdžbe.

-Znam da ću progovoriti. Ali dokumenta se ne nalaze u ovim kolima. Oslobodila sam ih se putem.

— Kada ste se zaustavili na raskrsnici?

— Da. Najzad, dosta mi je izigravanja junakinje... Jedna telefonska govornica nalazi se upravo ispred raskrsnice. Paket sam ostavila na policičici ispod telefonskog imenika.

-Verujem da govorite istinu - reče on smešeći se, pa nagnuvši se unapred, izvadi ključ od automobila.

— Ovako mi nećete moći pobeći - reče. - Čak i ako biste brzo hodali, ne biste brzo stigli u neko naseljeno mesto. Imaću dovoljno vremena da odmaglim. Laku noć.

On se pope u svoja kola, napravi zaokret u mestu i bučno prođe pored mene. Pogledah na sat. Bilo je još sedam minuta do ponoći i ja izračunah da će mu biti potrebno dobrih pet minuta da se vrati do raskrsnice i pretraži telefonsku govornicu.

Izađoh iz kola, otvorih kofer i iz njega izvadih dizalicu. Zatim podigoh poklopac i svom snagom počeh da udaram po cevi za dovod benzina. Sprovodnik puče od prvog udarca i benzin počeh da mlazovima da šiklja. Vratih dizalicu i zatvorih kofer.

Zatim preskočih nisku ogradu koja je odvajala put od terena za golf i trčećim korakom uputih se prema najbližem žbunju. Mesec je sada jače sijao. Uspela sam da vidim tablu koja je obeležavala jedanaestu rupu i strelu koja je označavala pravac za dvanaestu. Ostajući u senci drveća kojeg je bilo svuda po terenu, otrčala sam do dvanaeste rupe. Za trenutak, nije mi bilo stalo da li će me neko videti.

Deo terena oko dvanaeste rupe imao je oblik pseće šape... zadnje šape. Ravan deo nalazio se samo na jedan ili dva metra od puta koji vodi za Brokhem. Gustiš i žbunje nisu nedostajali, tako da sam uspela da prođem gotovo neopaženo. Došavši na deo terena obrastao visokom travom, koji je bio najbliži putu, ja se sakrih iza jednog drveta. Trudila sam se da se priberem. Ostalo mi je da uradim još jednu ili dve stvadi do u tančine.

Međutim, nisam imala dovoljno vremena za odluku: čula sam zvuk nekog motora. Činilo mi se da kola dolaze iz Brokhema. Ona se zaustaviše na šest ili sedam metara od mog drveta. Na trenutak se ništa nije micalo, zatim videh „kapetana Steninga“ kako izlazi iz kola.

Ostao je tamo da stoji neko vreme; zatim se uputio prema dvanaestoj rupi i prođe na metar od mene.

Čuh da se zaustavio blizu hrasta koji je štitio dvanaestu rupu. Potom, napustivši zaklon, približih se kolima. Pričekah dva ili tri minuta, zatim počeh da idem, nimalo se ne trudeći da se krijem, prema dvanaestoj rupi.

Ako sam imala potpuno bezbrižan izgled, to je bilo samo pretvaranje. Da budem iskrena, moram priznati da nisam bila nimalo spokojna. Jer, bilo je očigledno, ako je major Delejn - odnosno gospodin X - bio opasan, kapetan Stening je bio istog kova. Ali ma kakvo bilo moje duševno stanje, dobro je bilo da ne pokažem da sam preplašena.

Mesec je sada bio izašao iza oblaka. Približivši se lepo odnegovanom travnjaku, primetih zaprepašćen izraz koji se očitavao na licu kapetana Steninga.

— Dobro veče, kapetane - rekoh ljubazno - ili bolje, dobro jutro. Imam čast da vas obavestim da će vas major Delejn dobro izgrditi. Da li vas to uznemirava?

— Ma nije moguće? - upita on sarkasničnim tonom.

— A zašto bi me on izgrdio, draga gospođo?

— Pre svega - odgovorih paleći cigaretu rukom koja je pomalo drhtala - on nije primio vašu poruku... onu poruku koju ste napisali na prvom listu iza korica knjige *Crveni šetač* koju ste ostavili u predsoblju sa željom da dospe u njegove ruke. Jer, vidite, posle vašeg odlaska, ja sam se ponovo popela da potražim tu knjigu. Među nama, bilo mi je strahovito teško da pogodim šta znači: 'Tigar, dvanaest, dvanaest'. Pa ipak, završilo se time što sam razumela. Ovo je značilo: 'Jaguar, u dvanaest sati, na dvanaestoj rupi'. Pomislila sam, najmanje što mogu da učinim, jeste da vas obavestim da on neće doći. Imam nejasan utisak da ga vi nikada više nećete videti... u najmanju ruku ne pre nego što prođe mnogo, mnogo godina.

Jedna grimasa, nimalo prijatna za gledanje, unakazi njegovo lice.

— Šta vi to meni pričate? - upita on piskavim glasom.

— On već treba da je u rukama dorkinške policije - odgovorih, trudeći se da govorim odlučnim plasom.

— Jer, kao što vidite, u toku svog puta, ustanovila sam da me neko prati. Takođe sam shvatila da ste vi ovamo došli kao prethodnica, jer ste me čuli kada sam pitala Ivetu za put do terena za golf; prethodno ste osgavili poruku majoru, koji je trebalo da savesno prati moj trag. Tada sam došla do zaključka da moja dva kavaljera ne moraju biti ono što se predstavljaju da jesu. Ja sam se, dakle, zaustavila kod telefonske govornice, odmah ispred raskrsnice, tamo sam ostavila dokumenta za kojima tragate, ispod telefonskog imenika, zatim sam telefonirala policiji u Dorkingu i zatražila da preuzmu dokumenta, da uhvate onu bitangu, navodnog majora Delejna, da ga odvedu u policijsku stanicu i da tamo čekaju dalja detaljna uputstva iz Vajthola. Zatim sam otišla u pravcu terena za golf, gde me je sačekao major Delejn i primorao, uvrćući mi ruku, da priznam gde sam sakrila paket s papirima. Naravno, nisam mu rekla da sam prethodno razgovarala s policijom. On mi je mudro oduzeo ključ od kola i vratio se da potraži dokumenta. Mora da je bio veoma razočaran kad je video da ga policajci čekaju u zasedi...

Nekoliko trenutaka vladala je preteća tišina. Zatim se mladić s gorčinom nasmeja.

— Prilično je veselo kad se pomisli - reče on - da su dva tako sposobna agenta kao što smo Delejn i ja mogli da dopuste da ih nasamari jedna lepa žena. Ali, takve se stvari dešavaju. Ja vam

ipak čestitam. - On lupnu petama i lako se pokloni. - A sada, ništa mi drugo ne preostaje nego da vam poželim laku noć. Ni najmanje nemam nameru da padnem, kao moj prijatelj, u šake dorkinških pandura.

— Verujem vam na reč - radosno rekoh. - Ali kada bih bila na vašem mestu, ja se ne bih pouzerala u vaš 'jaguar'. Neću ništa da krijem od vas, pa ću vam reći da sam preduzela mere predostrožnosti i malopre polomila cev za dovod benzina.

Za trenutak poverovah da će me rastegnuti. Da li će progutati moju izmišljotinu... jer valjda nećete poverovati da sam bila toliko luda da pololim dovodnu cev za benzin i u tim kolima! Zadovoljila sam se time što sam ih samo nekoliko puta obišla, da bih svoju laž učinila što verovatnijom.

Njegove ruke se zgrčiše. On čak pođe korak napred, prema meni... Zatim mu pade na pamet sjajna ideja, kojoj sam se toliko nadala.

— Da li sge ostavili ključ za paljenje motora u mo~ jim kolima? - zabrinuto upita.

— Da, zašto?

— Konačno, niste baš tako prepredeni kao što zamišljate - reče smešeći se. - Vaša su kola takođe 'jaguar'... isti model kao i moja. Delejn je uzeo ključ od vaših, ali ključ od mojih kola će dobro poslužiti. Moram da idem vašim kolima. Samo, žalim jednu stvar... što nemam na raspolaganju dovoljno vremena... Bio bih veoma zadovoljan kad bih mogao da vam zavrnem šiju.

I nije izgledalo da se šali. Osetih žestoko olakšanje kad ga videh kako odlazi.

Spazih ga kada je prišao svojim kolima, nagnuo se unutra i izvukao ključ. Uplašila sam se da ne podigne i poklopac... Uh! Ali na to nije ni pomislio. Trenutak kasnije, brzim korakom se udaljio.

Izvesno vreme sam ostala naslonjeia na drvo, Konačno, bilo je dana kada je život veoma čudan. Pitala sam se šta bi on rekao kada bih mu kazala da je on napustio zabavu s mojim 'jaguarom'; da se paket s dokumentima nalazio pod njegovim sedištem i da je proveo dobar deo večeri sedeći na njemu!

Proračunala sam da je morao biti na pola puta do drugih kola. Tada, nisko sagnuta, trčećim korakom stigoh do svojih kola. Sedoh za volan, otvorih kutiju za rukavice na vozačkoj tabli i otuda uzeh rezervni ključ.

Zatim izađoh iz kola, podigoh sedište i s olakšanjem uzdahnuh ugledavši paket koji sam bila tamo ostavila. Ponovo sedoh za volan i ludačkom brzinom krenuh za Brokhem. Kuća koju sam tražila nalazila se blizu Brokhem Grina... Bila je to poslednja kuća desno.

Zamišljala sam „kapetana Steninga“ kako kao ludak pritiska na starter drugih kola i ne uspeva da krene, kako grozničavo razgleda motor i otkriva da su to njegova kola i da je dovodna cev za benzin slomljena.

Počela sam pomalo da se osećaim kao u nesvestici. To uvek tako biva u trenutku kada opasnost iščezava; u takvim trenucima sve žene osećaju potrebu da se onesveste... Prikupih svu snagu da to izbegnem! Najzad, s velikim olakšanjem, primetih belu kuću, s njenim tornjevima i crvenim krovom, pa usmerih svoja kola prema njoj.

* * *

Ljudi kojima je trebalo da predam dokumenta bili su divni. U jedan sat ujutru, pošto sam pojela sendvič i popila čašicu viskija, zaključih da je vreme da telefoniram Čarlsu.

Mora da me je s nestrpljenjem očekivao, jer mi odmah odgovori:

— Zaboga, Adela, mora da vam je ovo veče bilo veoma teško! Policajci iz Dorkinga telefonirali

su mi i dostavili vašu poruku, pošto su prethodno uhapsili navodnog Delejna. U stvari, oni su uhvatili i Steninga. Prikleštili su ga u blizini železničke stanice, u trenutku kada je pokušao da pobegne. Po svoj prilici, nije imao nikakvo drugo sredstvo za bekstvo. Da niste porvređeni? Poznajući vas, sumnjam! Šta se sve desilo?

-Duga je to priča - odgovorih. - Sutra ću vam sve ispričati. Ali, to bi bilo manje veselo da Stening nije takođe imao 'jaguara' potpuno istog kao što je moj, i da se nisam zaustavila na jednoj zabavi da upitam za najkraći put, i da neko nije premestio to dvoja kola, i da Stening nije ušao u moja kola misleći da su njegova, i da nije došao ovamo da čeka Delejna, čiji je zadatak bio da me prati... Uf! Iskreno se nadam da ćete otkriti Steningu da je celo veče sedeo na dokumentima za kojima, je tragao!

— Bili ste sjajni! Sutra plaćam za vas nov šešir.

- Kupićete mi sutra gomilu šešira - odgovorih.

— Pretpostavljam da su Delejn i Stening hitlerovci?

— Naravno. Bili su to prvoklasni agenti. Mora da su se već poduže vremena nalazili u Engleskoj. Radili su za Vervolf. Znae, Adela, ne bih vam poverio ovaj zadatak da sam posumnjao da su vam za petama.

— Naravno da ne biste, Čarlse - odgovorih mu. - Vi biste to poverili nekom jačem... nekom tipu koji ima nešto u glavi... Jeste li hteli to da mi kažete?

— Eh... ne - reče on - nisam to hteo da kažem.

— Srećom po vas - promrmljah. - Inače, to bi vas koštalo bar dva tuceta novih šešira. Laku noć, Čarlse, hvala na svemu. To što sam još živa a što sam u jednom komadu, to je samo zato...

— Viste moj najbolji agent, Adela - prekinu me on. - Ne znam šta bih radio bez vas.

Poželela sam mu laku noć i spustila slušalicu. Zatim reših da pozovem Ivetu. Njene zabave uvek traju do zore.

-Uzela sam iz biblioteke *Crvenog šetača* - rekoh joj. - Sutra ću ti ga vratiti.

-Nemoj da se sekiraš zbog toga, draga. To je bezvredna knjiga... sasvim nekorisna. Zaista, jesi li pronašla svoj teren za golf? Ozbiljno se pitam šta si tražila na terenu za golf u ovo vreme...

-Oh. Jednostavno sam želela da se prepustim razmišljanju, mala moja mačkice. Obožavam velika ogolela prostranstva...

— Zaista, draga? - upita ona začuđenim tonom. - Najzad, to je tvoja stvar. Kakav su utisak napravili na tebe major Delejn i kapetan Stening? Divni su, zar ne? Pitam se ko je mogao da ih pozove? U svakom slučaju, ja nisam.

-Možda su došli u nadi da će nekog sresti. Možda su se nepozvani ušunjali kad su videli da sam ja stigla. Mislim da su opasno ljupki.

— A kakav je samo Delejn medijum! Šta ti je rekao kad te pozvao na stranu?

— Ništa naročio. Rekao mi je da računa da će dugo vreme biti odsutan.

-Kako je to čudno! Pa dobro... Laku noć, draga.

Spustih slušalicu i izađoh iz kuće. „Jaguar“ je bio parkiran na ulazu u aleju. Uđoh u njega i krenuh u pravcu Londona.

Mali moj 'jaguaru' -rekoh - strašno sam zadovoljna što si bio Tigar, u ponoć. Ne znam šta bih radila da tebe nije bilo.

KRAĐA RUBINA

Iz plavih Sonjinih očiju sevale su manje dok je gledala u oči Fergusa Latimera, inspektora Skotland jarda. Na drugoj strani prostorije, detektiv Aš, sedeći iza svog pisaćeg stola, smeškao se. Sviđala mu se drama.

-Gospodine Latimere - reče ona - vi bez sumnje znate onu staru poslovicu: 'Ništa nije strašnije od besa prevarene žene.' E pa lepo, onda! Odmah ću vam pružiti dokaze o njenoj istinitosti. Ne verujem da ću se prevariti ako pretpostavim da biste voleli da dobijete dokaze koji će vam omogućiti da uhapsite Etjena Mekgregora.

Inspektor Latimer sastavi vrhove prstiju i razmisli trenutak.

— Gospođice - reče - ništa mi u ovom trenutku ne bi moglo pričiniti veće zadovoljstvo. U toku ove tri poslednje godine proveo sam najveći deo vremena u pokušajima da uhvatim na delu Mekgregora, ali nisam uspeo. Svako ko bi mogao da mi pomogne u tom poduhvatu, biće dobrodošao. Izgleda, vi ga mnogo ne volite...?

— Njega da volim? O! - odgovori žena - Prezirem ga!

Ona se naže napred.

-Volela sam tog čoveka, gospodine Latimere. Čak sam jedno vreme verovala da je on kao stvoren za mene... Ali, neću da vam dosađujem tom pričam. Znajte samo da ga prezirem i da tražim priliku da mu se osvetim, Evo o čemu se radi. U Korsoiovom izlogu, u juvelirskoj radnji u Nju Bond Stritu, nalazi se izložen jedan rubin. Taj rubin, kome su dali ime 'Lavalijer', jeste bez sumnje najskupoceniji primerak koji postoji na svetu. Znam da je Etjen Mekgregor rešio da ga ima. Znam i da je on jutros stigao iz Pariza i da će otputovati sutra uveče. Tvrdim vam da će on ukrasti rubin 'Lavalijer'...

Ona učuta. Latimer pogleda Aša. Aš, koji je bio upravo došao iz policijske škole i znao šta treba da radi, brzo pogleda na sat i reče:

-Pet sati je, šefe.

Latimar se osmehnu mladoj ženi.

--Pet sati je. Ako je vaša pričica istinita, naš prijatelj Mekgregor još nije imao dovoljno vremena za akciju. Gde stanujete, gospođice? Hteo bih da znam kako mogu da vas nađem.

Ona ustade.

--Odsela sam u 'Ricu', gospodine Latimere. Ako želite da govorite sa mnom, samo me pozovite telefonom. Ukoliko budem imala neka naknadna obaveštenja, odmah ću vam ih saopštiti.

Latimer ustade. Sonja, vitka, privlačna, prikladno odevena, izađe.

Latimer napuni svoju lulu i zapali je. Zatim baci pogled na Aša.

-Uzmite kola i idite do Karsona. Pogledajte kako stoji stvar s tim rubinom 'Lavalijer'. Proverite da li su dobijena potrebna obaveštenja. Podnećete mi izveštaj telefonom. Jasno?...

— Oh! Uzgred-dodade on u trenutku kad je Aš izlazio - pronađite gde stanuje Mekgregor. Pretpostavljam da bi trebalo da je odseo u jednom od ona četiri hotela gde obično odseda.

U šest i četvrt Aš telefonira svom pretpostavljenom:

-Mekgregorova tehnika je u opadanju, šefe. Ovog puta imam utisak da ga držimo u šaci. Evo šta se dogodilo. U tri sata i dvadeset minuta, danas popodne, neki čovek koji tačno odgovara opisu Etjena Mekgregora, ulazi u Karsonovu radnju i traži da vidi 'Lavalijer'. Pokazuju mu ga, on pita za cenu: kažu mu da vredi dve hiljade funti sterlinga, s napomenom da će rubin imati mnogo veću cenu kada se iseče i izglača. Pošto ga je brižljivo razgledao, rekao je da želi da ga kupi, da je on gospodin R. Dž. S. T. Filden, da je njegova banka 'Kapital i Kaunti', i da će se, ako budu tako ljubazni da telefoniraju banci i zatraže sva obaveštenja koja žele, ponovo vratiti malo kasnije i dati im ček za rubin. Zatim je otišao. Čim je izašao, telefonirao je sam Karson banci, baš pred zatvaranje

kancelarija. Rekli su mu da R. Dž. S. T. Filden jeste jedan od njihovih starih i poštovaaih mušterija i da njegov ček vredi i do pedeset hiljada funti sterlinga. Lepo... U pet časova, tobožnji Filden, koji je naravno samo naš stari prijatelj Etjen Mekgregor, ulazi u Karsonovu kancelariju i govori da se odlučio da kupi rubin? Potom im daje ček na dve hiljade funti, potpisan s R. Dž. S. T. Filden, i odlazi s rubinom... I, eto, prevara je izvršena.

Latimer progunda:

-Žena je, dakle, imala pravo. On je ponovo upotrebio onaj stari trik. Prvo se pomučio da sazna da je B. Dž. S. T. Filden jedan od najboljih mušterija banke, zatim je otišao u Karsonovu radnju i rekao da je on Filden. Poverovali su i dali mu rubin u zamenu za bezvredni ček.

Oklevao je za trenutak.

— Da li ste saznali gde je odseo Mekgregor?-upita.

Čuo je gundanje s drugog kraja žkce.

-Odseo je u 'Karltonu' kao i obično.

-Odlično. Pošaljite nekog s nalogom da ga ne ispušta iz vida... Verujem da nam ovog puta ptičida neće umaći. Recite mi, da li je gospodin Karson još uvek u svojoj radnji u Nju Bond Stritu?

— Da, šefe -odgovori Aš- ja sam mu rekao da tamo čeka. Mislio sam da ćete mu možda telefonirati.

— Uredu. Pozvaću ga.

Dva minuta kasnije Latimer je imao Karsona na drugom kraju žice.

— Žao mi je što ću vam ovo saopštiti, gospodine Karson - reče - ali uskoro ćete otkriti da ste prevareni u pogledu rubina 'Lavalijer'. Gospodin Filden, koji je došao kod vas ovog popodneva i predao vam ček, nije niko drugi nego Etjen Mekgregor, poznati međunarodni lopov. Sutra, kada budete hteli da naplatite ček, odbiće vam isplatu. On vam je dao ime jedne mušterije iz banke koja je van svake sumnje. Pretpostavljam da ćete podneti prijavu, je li tako?

— Svakako! - odgovori Karson. - Razume se da ću podneti prijavu! Možete li da uhapsite tog tipa, tog lopova?

Latimer se nasmeši sebi u bradu.

— Imamo ga, ovog puta, u rukama, ne uznemiravajte se, gospodine Karson.

Sa zadovoljnim osmehom, inspektor spusti slušalicu.

U devet i trideset, te iste večeri, dok je inspektor Fergus Latimer pio kafu u svom stanu, telefonski poziv iz Skotdand jarda obavesti ga da jedna dama, po imenu gospođica de la Ri, ima nešto hitno da mu saopšti.

— Gospodine Latimere-reče Sonja de la Ri-imam nekoliko naknadnih obaveštenja za vas. Kao što vam je možda poznato, Etjen Mekgregor je odseo u hotelu 'Karlton'. Da bih mogla izbliza da pratim njegovo kretanje, postavila sam u 'Karltonu' jednog svog čoveka, koji se predstavlja kao trgovac dragim kamenjem.

Pre dvadeset minuta Etjen Mekgregor, posle razgovora u amernčkom baru, ponudio je tom čoveku rubin 'Lavalijer' za iznos od sedam stotina funti u gotovom.

— Hvala vam, gospođice de la Ri - reče Latimer smešeći se. - Evo, tu se stvar okončava, Mislim da mogu da vam obećam da će u roku od jednog sata naš prijatelj Mekgregor biti pod ključem u zatvoru. Laku noć, gospođice, hvala vam.

Dok je spuštao slušalicu, on je čuo, s izrazom zadovoljstva, oduševljen uzvik koji izmače s lepih usana gospođice de la Ri.

Te iste večeri, u jedanaest časova, Fergus Latimer, sedeći za svojim pisaćim stolom, uporno je gledao, s umiljatim izrazom na licu, nasmejane oči Etjena Mekgregora.

— Pa, dobro! - reče. - Ovog puta gotovo je s šalom, Mekgregore. Žalim što vam moram reći da vas držimo u šaci.

Etjen Mekgregor sleže ramenima obeshrabreno.

— Recite mi jednu stvar, Latimere. Od koga ste dobili ta obaveštenja? Da to ne dolazi, slučajno, od izvesne gospođice Sonje de la Ri.?

Latimer potvrdi pokretom glave.

-Baš od nje! - reče.

Mekgregor tužno klimnu glavom.

— Bio sam u to siguran. Uvek sam imao predosećaj da će, ako mi se nešto desi, to biti zbog neke žene. Mogu li da vas upitam, inspektore, šta sad nameravate da uradite sa mnom?

Latimer se široko nasmeja.

-Žalim, ali sam primoran da vas ove noći zadržim ovde, Mekgregore. Odvešću vas u jednu udobnu ćeliju zatvora u Kanon Bou. Sutra ujutru, Karson iz Nju Bond Stita preuzeće gonjenje. Biće ovde oko deset i trideset. Najzad, ako želite da se izvučete iz ove stvari, dobro ćete učiniti da o tome ozbiljno porazmislite ove noći.

Mekgregor obori glavu. Prvi put Latimer pročita poraz u njegovim očima.

— U pravu ste, inspektore. Trebalo bi da dobro razmislim. Voleo bih da vas vidim sutra ujutru u deset i trideset, ako vam to nije nezgodno. Možda ću tada moći da vam dam kompletnu izjavu. To će mi možda olakšati stvar.

Latimer se nasmeši s izrazom zadovoljstva.

* * *

-To mi odgovara - reče namignuvši u Ašovom pravcu. - Zadovoljan sam što stvar uzimate tako ozbiljno...

Sledećeg jutra, u petnaest minuta do deset, inspektor Latimer dožive najveće iznenađenje u svom životu. Etjen Mekgregor stajao je s druge strane stola... Pored njega je bio detektiv Aš, koji je, kako ga beše napustila sva njegova profesionalna mirnoća, zabezeknuto, širom otvorio usta.

-Itako, Latimere - govorio je Mekgregor s širokim osmehom - ne samo što ste vi i cela policija s vama na čelu ispali smešni, nego ste, takođe, uspeli da stvorite situaciju zbog koje će juvelir Karson vrlo skupo da plati. Vi ste me protivzakonito uhapsili i zatvorili. To je, na prvi pogled, rezultat zahteva za gonjenje pripremljenog između Karsona i vas, u toku jednog telefonskog razgovora. A ceo svoj plan zasnovali ste na nekim smešnim obaveštenjima koja vam je dala jedna ljuta žena, zar ne? Dobro, onda, evo sad izjave koju imam da dam. Dozvolite mi, molim vas, da odmah telefoniram svom advokatu i da mu dam potrebna uputstva. Želim da podnesem tužbu za naknadu štete protiv Karsona. A mogu da vam obećam da ćete i vi, takođe, osetiti posledice, kada stvar s kućom Karson izvedem na čistinu.

Latimer duboko udahnu vazduh.

— Ali... - samo je mucao.

— Ali, ništa! - reče Mekgregor. - Evo, ukratko, kako se stvarno odigrao ovaj događaj. Juče ujutru otvorio sam savršeno ispravan račun kod banke 'Kapital i Kaunti' na Pikadiliju, pod imenom B. Dž. S. T. Filden. Moram vam priznati da ovi inicijali označavaju sledeće reči: Rastus Džeremija Savana Tosti, a ne inicijale krštenog imena izvesnog R. Dž. S. T. Fildena, koji je klijent ove banke. Mogao

sam s potpunim pravom to da učinim. Zakon ove zemlje, kao što biste morali i vi to da znate, dopušta svakom građaninu da uzme bilo koje ime, pod uslovom da mu to ne posluži za neku protivpravnu delatnost. Ja sam uzeo ime R. Dž. S. T. Filden da bih kupio rubin sasvim ispravnim čekom.

Naravno, ovaj ček je mogao da bude plaćen i pre ovog jutra. U međuvremenu, Karson je, na vašu inicijativu, podneo prijavu protiv mene, pa je, prema tome, on odgovoran za naknadu štete. Dakle, inspektore - nastavi Mekgregor osmehujući se - kada bih ja bio na vašem mestu, držao bih jezik za zubima. Smatram da ste do sada mnogo brbljali.

Latimer ništa ne reče iz prostog razloga što je bio potpuno ostao bez glasa. Mekgregor sede, izvadi cigaretu iz kutije od zlata i platine, i zapali je. Njegovo lice zračilo je savršenim spokojstvom.

U deset časova i dvadeset minuta, gospodin Kar-son ulete u odaju. Njegovo lice izražavalo je obeshrabrenost na tako upečatljiv način da bi mu to naprečac osiguralo prvoklasan ugovor u Holivudu. On baci izgubljen pogled na grupu koju su sačinjavali Mekgregor, Latimer i Aš, pa se svali u jednu fotelju i obrisa znoj s čela.

-Gospodine Latamere-reče - bojim se da u celoj ovoj stvari nije došlo do strahovitog nesporazuma. Ček je bio sasvim u redu. Banka ga je isplatila bez reči. Odnosni račun imao je dovoljno pokriće u toku celog jučerašnjeg dana.

— Sasvim tačno - prošaputa Mekgregor - i ova stvar će skupo koštati vašu radnju, gospodine Karson. Samo zato što je jedna osvetoljubivo raspoložena žena došla ovamo s nekom glupavom pričom, vi i inspektor Latimer složili ste se da uhapsite jednog potpuno nevinog čoveka, odnosno moju malenkost! Dodaću još i to da je sasvim tačno da sam prošle noći pokušao da preprodam rubin za sedam stotina pedest funti, što će reći za hiljadu dvesta pedest funti manje od sume koju sam za taj rubin platio. Pred sudom ću dati objašnjenje, gospodine Karson. Reći ću da, prema mojoj proceni, taj rubin ne vredi više i da sam zapanjen što vidim da jedna radnja takvog ugleda ostvaruje tako preteranu zaradu.

Etjen Mekgregor ustade.

Karson ispruži ruke preklinjućim pokretom.

-Gospodine Mekgregore - reče - cela ova stvar je samo užasna zabluda i mi vam izražavamo svoje najdublje žaljenje. Dolazeći ovamo, video sam gospođicu de la Ri. Ona je sasvim utučena. Toliko je potresena da mi je dala jednu ponudu. Kaže, ako vi pristajete da preprodete rubin za tri hiljade funti, što znači da ćete dobiti hiljadu funti kao odštetu, ona će otkupiti rubin za dve hiljade i pet stotina funti. Tako bismo nas dvoje, ona i ja, podelili štetu. Pristajete li, gospodine Mekgregore? - preklinjao je Karson. - Ako pristajete, odvešću vas u svoju banku i odmah vam isplatiti celu sumu.

Etjen Mekgregor se duboko zamisli. Zatim uze svoj šešir.

— U osnovi, ja nisam loš čovek. A vidim da ste svi vrlo neraspoloženi, zato pristajem. Do viđenja, inspektore, nadam se da će vaši poslovi jednog dana krenuti nabolje.

* * *

U devet časova uveče, tog istog dana, inspektor Fergus Latimer sedeo je za svojim pisaćim stolom, tužno gledajući u mastiljaru. U devet časova i dva minuta zazvoni telefon. Govorio je Aš slomljenim glasom:

— Bili ste potpuno u pravu, šefe. Govorim vam iz pristaništa Folkstaun. Etjen Mekgregor i Sonja de la Ri tek što su uzeli brod za Ostende. To je sve što imam da vam kažem. Dodajem jedino to da je skinula onu periku koju je imala kad je došla da vas poseti. U stvari, ona je plavuša...

Latimer uzdahnu.

— I naravno, nije kupila od Karsona rubin za dve hiljade i pet stotina funti?...

— I sada ste u pravu, šefe. Kada je Karson, pošto je platio Mekgregoru tri hiljade funti, otišao u hotel s rubinom, ona je izjavila da se predomislila, i da je to njeno pravo, pošto je žena...

— Sve je to bilo lukavo smišljeno, šefe - nastavi Aš. - Na nesreću, dopustili smo da nas nasamare. Mekgregor je iz ovoga izvukao korist od hiljadu funti, a nas je učinio smešnim.. Izvinite, šefe, šta ste to rekli? Nisam dobro razumeo...

Ono što je rekao inspektor, nemoguće je ovde preneti - pristojnost nam tako nalaže.

ČOVEK S RIĐOM BRADOM

1.

Ima ubica koji poseduju izuzetnu inteligenciju. Srećom, oni su retki. Stekao sam uverenje, zasnovano na dugogodišnjem iskustvu, da brižljivo pripremljena ubistva, ona u kojima su uklonjeni svi dragoceni tragovi, kao što su motiv, mogućnosti za izvršenje i želja za ubijanjem predstavljaju jedva trideset posto svih izvršenih zločina. U dvadeset posto slučajeva nebrižljivost ili nesposobnost da se predvidi logičan tok događaja odvođe ubicu na vešala, a ne neke posebne obdarenosti čuvara reda i zakonitosti.

Nekoliko godina posle prvog svetskog rata pružila mi se prilika da posetim svoju kancelariju u Parizu. U to vreme glavni deo mojih poslova odvijao se u Francuskoj gde, zahvaljujući nacionalnom temperamentu Francuza i čudnom mentalitetu varalica uopšte, ima mnogo više mogućnosti i izgleda za uspeh u radu privatnih detektivskih agencija.

Dakle, bio sam završio svoj posao i upravo sam se spremao da se vratim u Englesku, kad me je posetio jedan moj stari prijatelj i klijent, inače Francuz, po imenu Žil Vernije.

Vernije me zamolio da se pozabavim jednim njegovim prijateljem, izvesnim Gistavom Žakinoom, koji se nalazio u veoma teškoj situaciji i želeo je da mi se obrati za savet i pomoć.

I eto, tako, ostao sam u Parizu, a dva dana kasnije pojavio se i Žakino lično.

Bio je to čovek od oko pedeset i pet godina, dobro građen i prijatne spoljašnosti. Bio je trgovac vinom i imao veliko preduzeće, čije je sedište bilo u Langdoku. Ispričao mi je jednu neverovatnu priču, koju ću vam ponoviti u najkraćim crtama.

Činjenice su bile uglavnom sledeće:

Nekih dvadesetak godina ranije, Žakino je bio glavni blagajnik jedne italijaniske firme. Ta trgovačka kuća, čije se centralno sedište nalazilo u Rimu, važila je za veoma značajnu, ali je njeno knjigovodstvo, po mišljenju Žakinoa, bilo zastarelo. Tako je on imao velike probleme da otkrije izvor izvesnih falsifikata. Pri tom, posle dugih i kompletnih ličnih istraživanja, uspeo je da uđe u trag dvojici ljudi, činovnika u svojoj službi, koji su izvršili utaje. Jedan od njih zvao se Filip Varuj, a drugi, njegov saučesnik, bio je knjigovođa i zvao se Atola.

Istraga je pokazala da ova dvojica nisu samo potkradali firmu, već su svoje zločinačke aktivnosti proširili i na brojna druga područja. Varuj je bio osuđen na osam godina robije, a Atola na šest.

Dve godine posle njihove osude, Žakino, koji je bio štedljiv i vredan, napustio je svoju firmu i, s novcem koji je uštedeo, dodajući mu izdašan poklon koji su mu pružili njegovi službenici u trenutku njegovog odlaska, mogao je da otvori prodavnicu vina, koja je ubrzo počela napredovati.

Gledajući ga kako sedi preko puta mene, s druge strane stola, rekao sam u sebi da je taj čovek, sa specifičnim stavom, poseban tip onih koji uspevaju u bilo kojim okolnostima. Kazah mu nešto u tom smislu. On odmahnu glavom i tužno se osmehnu.

— Postoji jedna poslovice - reče - koja kaže da vrlina sama sa sobom donosi, nagradu. Ali ja ne verujem da se to odnosi na moj slučaj, jer, kao posledica otkrića onih krađa od pre petnaest godina, sada mi je život u opasnosti. Govoreći otvoreno - dodade - ja verujem da ću uskoro biti mrtav.

Ja se nasmeših.

-Ljudi koji su u opasnosti baš najduže žive, vi to bez sumnje znate - rekoh. - Kažite mi od čega ili od koga se bojite?

-Strah me od Varuja-jednostavno mi odgovori.- Posle sudske kazne, loše se ponašao u zatvoru. Italijanske tamnice nisu baš naročito prijatna mesta za život. Nije dobio smanjenje kazne koje se postiže dobrim vladanjem. Naprotiv, dodali su mu još osamnaest meseci. Bio je pušten iz zatvora pre dve i po godine. Iskreno govoreći, bio sam ga potpuno zaboravio do pre tri meseca... Međutim, jednog dana, bio sam u svojoj kancelariji u Langdoku, kada mi rekoše da neki gospodin hoće da govori telefonom sa mnom. Javio sam se. Bio je to Varuj. Reče mi da se nada da su moji poslovi napredovali za vreme dugih godina koje je on proveo u tamnici. Zatim me obavesti da ima nameru da me ubije, s tim što će to učiniti u trenutku i na mestu koji njemu budu najviše odgovarali. Dodade da će bez sumnje biti za mene veoma neprijatno što neću znati kad treba da budem ubijen... Pre nego što sam imao vremena da kažem ijednu reč, on je spustio slušalicu. Nepotrebno je da vam napominjem kako sam se uznemirio; ali se ništa nije desilo i, posle izvesnog vremena rekoh u sebi da je Varuj možda promenio odluku. Naravno, hteo sam da verujem da je to bila samo neka vrsta neslane šale s njegove strane. Ali, malo vremena posle donošenja ovog zaključka, bio sam pozvan u Madrid, u vezi sa svojim poslovima. Jedne večeri, on me je ponovo pozvao i podsetio me da se još 'interesuje' za mene, kako reče, i da će dejstvovati kada se to njemu bude svidelo. Od tada, mnogo sam putovao, kako mi je poziv nalagao. U ne manje od pet različitih gradova Evrope on mi je telefonirao, da bi mi uvek rekao kako još uvek ima nameru da izabere čas kad će mi se osvetiti. Ta stvar - nastavi Žakino - počela je da mi ide na živce. Kad sam se najzad vratio u Francusku, pre jedno tri meseca, govorio sam o tome svom prijatelju a vašem starom klijentu Žilu Vatrnijeu. On me posavetavao da vas posetim u vezi s ovom stvari. Eto zašto sam sad ovde kod vas... I, po svoj prilici - nastavi on s bezvoljnim osmehom — nisam prerano došao, jer on mi je jutros telefonirao i obavestio me da će me ubiti u toku sledećih petnaest dana.

Upalih cigaretu, naročito da bih dobio vremena da razmislim. Osećao sam živu naklonost prema čoveku koji je sedeo s druge strane stola.

— Zašto ne obavestite policiju? - rekoh. - Zar ne mislite da bi ona mogla uzeti stvar u svoje ruke s mnogo više izgaeda na uspeh nego što ih ja imam?

On odmahnu glavom.

— Razgovarao sam o tome s Varnijeom - reče - i složili smo se u mišljenju da bi bilo uzaludno obraćati se policiji. Izgleda mi da ste iznenađeni, ali nemojte okolnosti gubiti iz vida. Ja sam veći deo svog vremena proveo u putovanju između raznih filijala moje trgovačke firme. Jedne sedmice sam ovde; sledeće sedmice sam u Barseloni. Posle toga možda u Oportu, zatim u Rimu. Kako bih mogao da tražim zaštitu policije?

Nasmešio se.

— Grebalo bi da se polovina evropske policije bavi mojom ličnošću. To bi bilo izvodljivo i preporučljivo kad bih se ja stalno nalazilo u Parizu. Zatim, postoji takođe još jedna mogućnost. Može se pretpostaviti da mi Varuj preti da će me ubiti jer se nada da ću uzbuniti policiju u najvećem mogućem broju mesta i na taj način ispasti smešan, ili čak da ću prestati da putujem. Njegova osveta sastojala bi se u tome što bi me primorao da zanemarim svoju trgovačku firmu, koju sam tako brižljivo podizao u toku ovih poslednjih trinaest godina.

Složio sam se:

— Vidim šta hoćete da kažete, ali više volim da poverujem da je Varuj ozbiljno rešen da vas ubije. Najzad, ničemu ne služi biti mudar onda kad je čovek već mrtav, gospodine Žakino.

On sleže ramenima.

-Potpuno se slažem s tim, zato sam i došao kod vas. Varnije mi je rekao da ste vi čovek s velikim mogućnostima. Šta biste mogli da predložite?

-To je vrlo prosto - rekoh - Ne mogu bogzna šta, ali verujem da sam u stanju da učinim jednu stvar. Mogu da dam nalog da vas dva moja čoveka prate dan i noć, a mogu angažovati još jednog, trećeg, da izbliza pazi na tog Varuja. Ovaj način zaštite će vas skupo koštati, ali ne vidim zašto on ne bi bio uspešan.

On pristade:

-Ako vaši agenti vide Varuja, i ako on pokuša da me ubije, šta će vaši ljudi učiniti?

Ja se nasmeših.

-Ne vidim zašto jedan od njih ne bi mogao prvi da puca. Oni bi potpuno imali pravo na to. Ako vidimo da je Varuj spreman da vas ubije, imaćemo potpuno pravo da vas zaštitimo. Dobro razmotrimo stvari i pogledajmo sve činjenice. Šta vam je jutros Varuj tačno rekao?

-Pozvao je u moj hotel u deset časova. Rekao je: 'Alo! Žakino, dobar dan. Vidite da sam uvek tu, dragi prijatelju. Mislim da sam vam ostavio dosta vremena. Odlučio sam. Ubiću vas u toku sledećih petnaest dana'. Zatim sam čuo kako spušta slušalicu, pre nego što sam ja imao vremena da išta kažem.

— Hm! Izgleda da je ozbiljno odlučio. Recite mi, kako on izgleda? Da li ga čovek može lako prepoznati?

— Mogli biste ga prepoznati uvek i na svakom mestu. Ima karakterističan izgled. Ima riđu kosu, riđe obrve i malu, četvrtastu riđu bradu. Video sam ga pre četiri dana kako ide Italijanskim bulevarom s rukama u džepovima, smešeći se i stalno gledajući oko sebe. Veoma je kratkovid i nosi debela stakla uokvirena kornjačinom korom. Korača s ramenima poviljenim unapred...

Nasmejah se.

— Pa dobro! Nećemo imati mnogo muke da ga prepoznamo - rekoh. - Sada me saslušajte, gospodine Žakino. Predlažem da mi date potpun iskaz. S tim iskazom, otići ću da poluslužbeno posetim jednog svog prijatelja koji zauzima značajno mesto u Upravi bezbednosti i obavestiću ga o svemu, kako bi mogao da bude u toku. Na taj način, imaćemo pokriće za slučaj da budemo primorani da od Varuja napravimo metu za gađanje. Sada ću pozvati svoja dva najbolja detektiva. Obojica su odlični strelci, i predlažem da vas oni uzmu pod svoju zaštitu. Oni vam neće smetati, ali će uvek biti u zasedi, bilo na ulazu u vaš hotel, bilo pred vašim apartmanom, ili tamo kuda se budete kretali. To će vam, bar donekle, povratiti samopouzdanje.

— Već se bolje osećam - reče on.

— Vrlo dobro. Pređimo na ispunjenje našeg plana. On mi dade potpun iskaz, a ja, potom, pozvah da dođu dvojica mojih detektiva; to su bili Valak i Oli Stivens. Valak je bio Francuz, a Stivens Australijanac. Obojica su bili veoma poverljivi ljudi i odlični strelci. Žakino im dade Varujev opis i potrebna uputstva. Odlučismo, takođe, da me pozovu čim primete da Varuj namerava da napusti Pariz. Onda bih ji stupio u kontakt sa svojim vezama u gradu u koji bi grebalo Varuj da ode, tako da bi se našao neko ko bi ga dočekaio odmah po njegovom dolasku.

Činilo mi se da nam je preostao još jedino sledeći način da ulovimo Varuja: ili da ga uhvatimo u trenutku kada bude pokušao da ubije Žakinoa, ili, ako stvari budu krenule loše, da ga ubijemo pre nego što bude pristupio izvršenju svoje namere. Žakino je bio svestan koliko i ja da je nemoguće uhapsiti Varuja samo na osnovu njegovih pretnji upućenih preko telefona. Varuj bi porekao da je ikad telefonirao, a bilo bi nemoguće dokazati suprotno. Da je on lično posetio Žakinoa, stvar bi bila drugačija.

Posle Žakinovog odlaska brižljivo sam razmislio o celoj situaciji. Zamišljao sam Varuja kako provodi trinaest godina u italijanskim tamnicama u smišljanju planova o osveti. Verovatno je bio duhom malo poremećen. U svakom slučaju, bilo je više nego verovatno da će, u jednom ili drugom trenutku, pristupiti izvršenju svoje pretnje.

Sutradan ujutru, pažljivo sam otkučao na pisačkoj mašini Žakinoov iskaz. Zatim sam telefonirao svom prijatelju u Upravi bezbednosti, a potom ga posetio i poluzvanično ga upoznao sa stanjem stvari. On je prihvatio moj plan i složio se s mnom u mišljenju da je jedini način da se ta stvar okonča: uhvatiti Varuja na delu.

Tri dana posle toga, u jedanaest sati pre podne, moj lični telefon zazvoni. Podigoh slušalicu: bio je to Žakino.

Glas mu je bio izuzetno uzbuđen, mogao sam lako da se uverim kako se teško savlađuje.

— Varuj me je ponovo nazvao - reče. - Telefonirao mi je pre pet minuta. Rekao je kako se nada da sam srećan ovde, u Parizu, i da sam pametno uradio što sam ovo vreme dobro iskoristio, Zatim je prasnuo u smeh, u neku vrstu demonskog smeha, i rekao mi da će se pozabaviti mojom ličnošću ovog popodneva, u četiri sata. Šta treba da radim?

Nervozno je zamuckivao dok je govorio.

-Nemojte ništa da radite - rekoh. - Ostanite samo mirno tamo gde ste. Mislim da Varuj blefira. Najzad, kada bi imao nameru da vas ubije ovog popodneva, bilo bi vrlo malo verovatno da bi vas o tome unapred obavestavao preko telefona. Svakako bi pomislilo da bi ga mogla sačekati čitava četa policajaca.

— Hoćete li vi preduzeti nešto? - upita me.

— Naravno. Zato sam plaćen, zar ne? Evo šta ću ja učiniti: Valak i Stivens biće na svojim mestima, na recepciji u vašem hotelu, kao i obično. Oni će brižljivo osmotriti svakog ko bude zatražio da vas poseti. Ako i najmanje posumnjaju, pretražiće svakog ko bude ulazio, Postaviću jednog čoveka da stražari pred ulaznim vratima hotela, a drugog pred vratima od vrta. Ja lično doći ću da vas posetim u tri i trideset. U međuvremenu, ne uznemiravajte se. Niko neće promaći Valaku i Stivensu, bar ne neko s revolverom i riđom bradom. Videćete kako ćemo, na miru, zajedno popiti čaj, u četiri i trideset minuta, ovog popodneva.

Spustio sam slušalicu. Pošto sam telefonom dao najpreciznija uputstva Valaku, poslao tri nova čoveka: jednog na glavni ulaz u hotel, drugog na ulaz iz vrta, a potom i trećeg, koji bi služio za vezu, ako bi se nešto dogodilo. Zatim sam mirno razmislio.

Pokušao sam da stvorim neko svoje lično mišljenje o Varuju. Nisam znao da li se radi samo o blefu, i da li on možda samo pokušava da zaplaši Žakinoa; da li je lud, ili su opet njegove pretnje preko telefona deo nekog dobro smišljenog i sprovedenog plana. Bio je ovo, nema sumnje, zanimljiv slučaj.

U tri i petnaest, u pratnji svog glavnog pomoćnika, Grenela, uputih se prema hotelu „Park“, gde je Žakino stanovao. U holu, pored recepcije, našosmo Valaka i Olija Stivensa. Niko nije tražio da poseti Žakinoa, a niko ko bi odgovarao opisu Varuja nije se upošte pojavio u blizini hotela. Dipen, čovek koji je bio postavljen na ulazu iz vrta, inteligentan detektiv i obdaren posmatračkim talentom, potvrdi isto.

Bilo je tačno tri i trideset minuta kad se Grenel i ja popesmo liftom do drugog sprata gde se nalazila Žakinoova soba.

Izađosmo iz lifta, okretosmo se nadesno i pođosmo hodnikom. Soba mog klijenta bila je smeštena u jednom udubljenju na levoj strani hodnika. Baš u trenutku kad je trebalo da skrenemo za ugao, neki čovek promače kao strela pored nas i sjuri se niza stepenice. U trenutku sam video da je imao crni šešir, duboko navučen na oči, riđu bradu i naočare od kornjačinog oklopa. Bio je to Varuj, bez ikakve sumnje!

Podstaknuti istom mišlju, obojica požurismo u Žakinoovu sobu, čija su vrata bila otvorena. On je bio opružen na podu, tanak mlaz krvi tekao je niz njegovo lice iz jedne ogrebotine na čelu. Ali, izuzev

te male rane i vidljive iscrpljenosti, on je bio živ i zdrav.

Poslah odmah Grenela u poteru za Varujem, pa stadoh da ispitujem Žakinoa.

-Pet minuta ranije - reče on - čuo sam kucanje na vratima... Pomislio sam da ste to vi i rekao sam: 'Uđite'. Vrata su se otvorila i Varuj je ušao. Držao je ruku u desnom džepu od kaputa, i ostao je da stoji, smešeći se podrugljivo. Zatim je rekao: 'Pa, dobro! Ovog puta si gotov, dragi prijatelju'. Potom je iz džepa izvukao desnu ruku u kojoj je držao revolver.

Žakino se bacio na njega, ali nije mogao da mu se odupre, jer je ovaj bio veoma jak. Varuj ga je lako savladao i stavio mu ruku na usta da ne bi mogao da zove u pomoć. Zatim ga je naglo bacio na pod, ali u tome trenutku je bez sumnje čuo šum lifta koji se zaustavio na odmoru.

Tada je vratilo revolver u džep, namrštio se i rekao:

— Ponovo ćemo se videti, Žakino!

Zatim je izašao trčeći.

Don je Žakino završavao svoju priču, Grenel se Vrati, Baruj je bio iščezao. Videli smo ga kako trči niza stepenice, do prvog sprata. Ali on nije napustio hotel kroz glavni ulaz, jer bi u tom slučaju morao proći pored Valaka i Stivensa, a Dipen je potvrdio da niko nije izašao ni na zadnja vrata. Njegov nestanak bio je potpuno tajanstven. Kako je Varuj izašao iz hotela? Ili, što je bilo još važnije, da li je on još uvek unutra?

Za to vreme, Žakino je bio malo došao sebi, i sedeo je na kanabetu tužno se osmehujući.

— Malo je trebalo... - reče.

— Da, i to mi se nikako ne sviđa - odgovorih.

Zaključio sam da se zaista trebalo pobrinuti za Žakinoa. Varuj je zaista hteo da ga ubije.

— Odmah ćete napustiti ovaj hotel - rekoh. - Bolje ćete uraditi da uzmete sobu u 'Grand hotelu'.

To je veoma prijatan hotel. Poznajem vlasnika, a udaljen je samo šest kuća od moje kancelarije. Tako ćemo biti u stanju da vas ne gubimo iz vida ni minut.

— Verujete li da će ponovo pokušati? - upita Žakino brižno.

-Da, sigurno. Varuj je lud, u to možete biti sigurni. Ne znam da li je to posledica onih trinaest i po godina samovanja u tavnici, ili želje za osvetom, ali vas uveravam da je lud. Do sada je imao neverovatnu sreću.

Razgledao sam Žakinoov vrat. Na njemu su bili otisci prstiju, tamo gde ga je Varuj bio ščepao. Na reverima njegovog kaputa nalazile su se dve ili tri ride dlake. Brižljivo sam ih pokupio.

Dva sata kasnije, smestili smo Žakinoa u hotel „Grand“. Valak i Oli Stivens trebalo je da spavaju u sobi troja vrata dalje od njegovih. Preko dana trebalo je da nadgledaju ulaz prema liftu i stepeništu. Nije bilo zadnjeg ulaza u hotel.

Takođe sam sredio da telefon u Žakinoovoj sobi buce stalno povezan s mojim privatnim telefonom, u sobi koja se nalazila iznad mojih službenih prostorija.

Zatim održasmo savetovanje: Žakino, Grenel, Valak, Stivens i ja.

— Sada se ne treba izlagati nikakvoj opasnosti - rekoh. - Niko drugi osim ludaka ne bi pokušao ono što je pokušao Varuj ovog ponodneva. On će ponovo pokušati. Može se desiiti da sakupi hrabrost da vas pozove, da bi vam rekao kada će doći. Neće telefonirati iz ovog kvarta, jer zna da motrimo na njega. Mislim da će brzo raditi, jer sumnja da smo već obavestili policiju o onome što se desilo danas popodne. Čim vam bude telefonirao, Žakino, ukoliko to uopšte učini, pozovite me u kancelariju, a ja ću biti ovde dva minuta posle toga. Međutim, nemojte zvati Valaka i Stivensa. Oni treba da ostanu dole. Imajte u vidu da će Varuj proći pored njih pre nego što dođe do vas. Još jedna stvar: daću vam napunjen revolver, koji ćete uvek imati pored sebe. Ako vidite Varuja kraj vas, ma gde bilo, pucajte, i to pucajte prvi. Ne mislim da ćete biti prisiljeni na to, ali više volim da se

preduzmu neophodne mere predostrožnosti.

Žakino je izgledao zadovoljan. Ja sam se vratio u svoju kancelariju. Sedeći za svojim stolom, upalio sam lampu, uzeo lulu i, izvadiвши dve riđe dlake iz svoje beležnice, uzeh da ih brižljivo razgledam. Svojevremeno sam bio veoma zainteresovan za teorije doktora Hansa Šefera o uticaju karaktera i ludila na čovečju dlaku. Nadao sam se da ću prikupiti neka obaveštenja o tom Varuju proučavajući izbliza dve dlake koje je Žakino iščupao iz njegove brade. Izvadio sam s police Šeferovu knjigu, proučio je i podvrgao dve dlake brižljivom ispitivanju.

Zatim sam poduže razmišljao. Osetio sam da mi je duh slobodniji. Imao sam utisak da znam šta Varuj ima nameru da učini.

Pozvao sam Grenela. Kad je došao, detaljno smo pretresli sva pitanja, posle čega mu naložih da odnese Žakinou napunjen revolver, s veoma labavim okidačem. Zatim telefonirah svom prijatelju iz Uprave bezbednosti, inspektor Garou, moleći ga da mi se pridruži u hotelu „Park“ čim bude mogao. On mi to obeća.

2.

Dva dana prodoše, a ništa se ne dogodi. Treće noći, u ponoć i deset minuta, zazvoni telefon. Javljao se Žakino. Njegov glas je drhtao.

— Baš sad je telefonirao - reče glasom isprekidanim od straha. - On dolazi... on sada dolazi...

— Ne nervirajte se, Žakino - rekoх. - Biću pored vas za tri ili četiri minuta. Ne nervirajte se. Neće moći da prođe pored Valaka i Stivensa.

Kao munja sletih niz stepenice i požurih na ulicu. Na ulazu u hotel nalazile su se osobe koje sam očekivao da ću zateći: moj glavni pomoćnik Grenel, inspektor Garo i čovek s riđom bradom!

Valak i Stivens nisu bili tamo. To sam i očekivao.

— Jesge li razumeli? - upitah čoveka riđe brade. - Garo vam je objasnio?

On potvrdno odgovori.

— Onda, hajdemo tamo - rekoх.

Popesmo se uz stepenice trčeći, pa prođosmo hodnikom do Žakinoove sobe u najvećoj tišini. Zaustavimo se pred vratima, a čovek s riđom bradom zakuca na vrata.

— Uđite - reče Žakino.

Čovek riđe brade uđe u sobu. Pričekah četiri sekunde, pa uletesmo za njim. Pred nama je stajao Žakino s revolverom u ruci. On dva puta pritisnu okidač. Ništa.

Onda vide nas.

Garo priđe i uze revolver iz ruku mog klijenta.

— Filipe Varuje - reče on - u ime zakona, hapsim vas zbog pokušaja ubistva ovog čoveka!

Pri tom prstom pokaza na čoveka riđe brade: Gistava Žakinoa!

Čovek koga sam poznaо pod imenom Žakino, a to je u stvari bio Filip Varuj, sruči se u jednu fotelju s bolnom grimasom. Zatim uze s pepeljare upaljenu cigaretu i popreko me pogleda.

— Kako ste uspeli da otkrijete? - prošaputa.

— Dve dlake koje sam skinuo s revera vašeg kaputa, Varuje - odgovorih - bile su ofarbane dlake iščupane iz konjske grive. Riđa brada bila je lažna. Varuje, te dve dlake će vas odveti u zatvor.

Posle sat vremena, pravi Žakino, Grenel, Garo i ja pili smo potpuno zasluženu kafu u mojoj kancelariji.

Žakino mi pruži jednu cigaretu.

— A sada, gospodine, hoćete li, molim vas, da zadovoljite moju radoznalost? Kad me inspektor večeras našao na železničkoj stanici, on mi je samo u glavnim crtama objasnio celu stvar, ali dovoljno da bih mogao da odigram svoju ulogu u ovoj drami - reče osmehujući se. — Pristadoh.

-Verujem da je to najinteligentniji plan za zločin koji je ikad smislio ljudski mozak - rekoh. - Evo priče. Počecu od trenutka kada sam razgledao dve dlake kroz mikroskop, u evojoj kancelariji. Brižljivim pregledom otkrio sam da se radi o vrlo tankoj dlaci iz konjske grive. Tada sam razumeo zašto nismo bili u stanju da pronađemo čoveka koji se tukao s tobožnjim Žakinoom, onog dana, u hotelu 'Park'. Taj nepoznati se bio prerusio, stavivši riđu bradu, lažne obrve i naočare s kornjačinim oklopom. Silazeći niza stepenice između dva sprata, on je bio skinuo celu svoju masku. Zatim je brzo ušao u neku prostoriju na prvom spratu. Mora da je tako uradio, pošto niko nije prošao pored Valaka i Stivensa, a ni kroz vrata glavnog ulaza, ispred Dipena, kroz vrata koja vode u vrt. Izgledalo je da je ostao u hotelu. Verovatno se tamo osećao bezbednije, pošto smo navodnog Žakinoa odveli u hotel 'Grand'. Telefonirao sam Garou, pa smo se sastali u hotelu 'Park'. Tamo smo mirno i sistematski razmotrili sve goste koji su odseli na prvom spratu. Nije bilo nijednog koji bi i približno ličio na čoveka koji je prošao pored nas na drugom spratu. Ali jedan od gostiju, koji je bio izašao i koji je trebalo da se uskoro vrati, bio je izvestio recepciju da će iste večeri otputovati. Tražio je da mu se pripremi račun. Pretresli smo njegovu sobu. U kaminu smo našli riđu bradu, lažne obrve, jedan šešir i naočare od kornjačinog oklopa. Držali smo u rukama čoveka koga smo tražili. Sačekali smo ga i, kad se vratio, pretresli smo ga. U njegovom džepu našli smo pasoš. Njegovo ime bilo je Enriko Atola! Brzo je shvatio da je sve izgubljeno i, da bi spasao svoju kožu i što jeftinije prošao, otkrio je Varujev plan.

Varuj je celu stvar bio smislio u zatvoru. Pošto je izašao s robije, došao je u Francusku i ostvario značajnu trgovinu vinom. Čitavu godinu dana utrošio je da bi uspostavio prijateljstvo s mojim starim klijentom Žilom Varnijeom. Zatim mu je ispričao svoju malu priču. Znao je da će mu Varnije preporučiti da se meni obrati. Prirodno, ja sam poverovao u njegovu priču. Lažan napad izvršio je njegov saučesnik Atola. On mi je to sam priznao... Upravo pre nego što smo Garo i ja prispeli u hotel 'Park', Atola, saglasno dobijenim uputstvima, telefonirao je Varuju u njegovu sobu u hotelu 'Grand'. Varuj mu je bio rekao da je petnaest dana ranije pisao našem, ovde prisutnom prijatelju, pravom Žakinou, u Rim, i obavestio ga da hoće da vrati novac koji je pre dvanaest godina ukrao, ali da je zbog bolesti, prinuđen da ne napušta sobu, pa ga je zamolilo da dođe i poseti ga u Parizu kada ga ovaj bude obavestio da to učini. Žakino je odgovorio da pristaje. Onda je Varuj dao nalog Atoli da telefonira Žakinou i zamoli ga da dođe u hotel 'Grand', gde je on, Varuj, ležao kao smrtno bolestan i očekivao njegov odgovor. Odgovor je trebalo da se uputi Atoli, na adresu gde je ovaj nameravao da se smesti te večeri. Odveli smo ga na tu adresu i sačekali odgovor iz kojeg smo videli da će Žakino stići na Severnu stanicu preksutra u dvadeset tri časa i četrdeset pet minuta. Garo se postarao da jedan od njegovih potčinjenih ode tamo, sačeka Žakinoa i objasni mu celu stvar. Zatim sam poslao automatski revolver Varuju, postaravši se prethodno da izvadim udarnu iglu, tako da je revolver, iako napunjen, bio bezopasan. Zatim sam zaključio da će Varaj povući iz igre Valaka i Olija Stivensa na ovaj ili onaj način. Zato im preporučih da pristanu na svaki predlog koji bi im on mogao predložiti. Razume se, čim je Atola, po našim uputstvima, telefonirao Varuju da bi ga obavestio o času Žakinoovog dolaska, Varuj je sišao da pozove Valaka i Stivensa na čašicu brendija. Otišli su u Stivensovnu sobu i Varuj je otvorio bocu brendija. Sam on nije hteo da pije, navodeći da mu alkohol navodno škodi. Nepotrebno je reći da je brendi sadržavao narkotik koji je uspavao Valaka i Stivensa. Zatim se postavio iza prozora i čekao dok se Žakinoova kola nisu zaustavila pred hotelom i Žakino

sišao i platio vozača. Onda je požurio do telefona i pozvao me, govoreći: 'Varuj stiže!'. Žakino bi se popeo pravo kod Varuja, a Varuj bi ga smesta ubio. Zatim, odmah posle toga, on bi ispalio jedan metak iz drugog revolvera koji je imao spremljen, stavio bi ga u ruku Žakinoa, i stvar bi bila gotova. On bi ubio navodnog Varuja, u nužnoj odbrani, a ja bih mogao da potvrdim njegovu priču do najsitnijih detalja. Policija, sećate li se da sam ja poluzvanično obavestio Garoa o onakvom stanju kakvo mi je bilo prikazano, izjavila bi da je zadovoljna, a prošle bi nedelje i nedelje pre nego što bi se prijatelji pravog Žakinoa zabrinuli zbog njegove odsutnosti. Varuj i Atola imali bi dovoljno vremena da se izvuku i, s malo sreće, nikada ne bi bili osumnjičeni. Da nije bilo onih dveju lažnih dlaka, ili da je Varuj bio toliko prepreden da sebi pribavi bradu napravljenu od pravih ljudskih dlaka, kombinacija bi uspela i ovde prisutni Žakino ležao bi u ovom trenutku u mrtvačnici kao Filip Varuj, dok bi zločinac Varuj bio na slobodi pod imenom Žakino... Kako Varuj mora da proklinje one dve dlake!...

SPREČENO UBISTVO

Kad je Kalagan ušao u svoju kancelariju, Efi Tompson prestade da kuca na mašini, podiže glavu i reče:

— Dobar dan, gospodine Kalagane. Bilo je nekoliko telefonskih poziva, a vaša pošta je na pisaćem stolu.

— Vrlo dobro, Efi - reče Kalagan. - Da li su Falon i Krask zvali?

Ona odrečno odmahnu glavom. Kalagan sede za svoj pisaći sto, a ona pođe za njim sa svojom beležnicom.

— Očekujete telefonski poziv od Falona ili Kraska? - reče. - Ako vas neko od njih dvojice pozove kada niste ovde, šta treba da uradim?

— Ne možete ništa da uradite, Efi, te dve ptičice mora da su s one strane brave, u ovom trenutku. Obojica, ili bar jedan od njih.

— Ne znate ko je stvarno odgovoran? - reče ona.

— Ne, ali, u situaciji kakva je ova, kladio bih se da se krivac neprijatno oseća, a da nevini počinje da dolazi k sebi.

On zapali cigaretu.

— Naravno, moguće je da su obojica umešani.

On otpoče da diktira pisma.

Telefon zazvoni. Efi Tompson uze slušalicu, pa stavi ruku na aparat i reče:

-Mi o vuku! Gospodin Falon bi hteo da govori s vama, gospodine Kalagane.

Kalagan pruži ruku i uze slušalicu.

— Alo! Falone, šta ima novo?

-Slušajte, gospodine Kalagane - reče Falon. - Pažljivo sam razmislio i nadam se da sam na dobrom putu. Verujem da mogu da dokažem kako je Krask, moj ortak, odgovoran za onu zloupotrebu poverenja. Mogu da dokažem da nemam nikakve veze sa celom stvari.

-To mi je milo, Falone - reče Kalagan. - Vi znate da vas nikada nismo optuživali ni za kakav prestup.

— Znam, ali, u isto vreme saznao sam da ste nas obojicu istovremeno osumnjičili. Posle svega, nijedno osiguravajuće društvo ne voli da plati dvadeset hiljada funti zbog nečije lažne izjave. A ja se veoma bojim da se o tome radi...

— Baš sam i ja to mislio - reče Kalagan.

Nastade mala pauza. Zatim on upita:

— Šta ste želeli da ja uradiim?

— Slušajte - reče Falon - okolnosti mi potpuno idu na ruku. Krask je jutros otputovao vozom u Njukastl. Tako je put slobodan. Sve knjige i ostali dokumenti nalaze se u koferu na brodu. Otišao sam odmah po njegovom odlasku da ispitam stvar. Radim već dva sata. Prikupio sam dovoljno obaveštenja. Pomoću njih vam mogu pokazati kako je on izveo svoj podvig.

— Hoćete li da i ja dođem?

— Da. Voleo bih da radim još nekoliko sati na ovim knjižurinama, ali, ako biste mogli da dođete večeras, oko devet sati, verujem da bih mogao da do tada sve raščistim.

-Odlično, biću tamo - reče Kalagan. - Zadovoljan sam što ste se izvukli iz te nevolje, Falone. Znao sam da je morao biti kriv neko od vas dvojice, ali, naravno, postojala je mogućnost da ste krivi i obojica istovremeno. Doći ću u devet sati.

— Odlično - reče Falon - brod je usidren na sto pedeset metara od krčme '3vezda i kruna'. Svako

vam ga može pokazati. Čekaću vas tamo.

— Odakle me zovete? - upita Kalagan.

— Iz krčme 'Zvezda i kruna'.

— Odlično - reče Kalagan.

On slusti slušalicu, baci pikavac, ponovo zapali cigaretu i reče Efi Tompson:

— Falon kaže da je uhvatio svog ortaka Kraska u klopku. Tvrdi da može da dokaže da je Krash odgovoran za lažnu izjavu. Hoće da se sastane sa mnom. Treba da odem na brod u devet sati i nađem se tamo s njim.

— Idete li tamo sasvim sami?-upita ga Efi - To bi mogla da bude neka zamka zar ne?... Imate samo Falonovu reč, a to je nedovoljno da biste bili sigurni da je Krask krivac.

— To je istina - reče Kalagan. - Ali, ponekad se treba izložiti opasnosti. Hvala vam, Efi, što toliko brinete o meni.

On zamišljeno počeo da izbacuje kolutove dima, pa nastavi:

-Možda ima nečeg istinitog u onoj priči o ženskoj intuiciji.

Ona se nasmeši i reče:

— Sve žene u nju veruju, gospodine Kalagane.

— Vrlo dobro, zabeležite, molim vas. Izaći ću za koji trenutak i neću biti ovde kad Nikols stigne.

Daćete mu ovu poruku.

— Razume se, gospodine Kalagane.

Kalagan izdiktira poruku.

* * *

Duvao je ledeni vetar, a nekoliko krupnih kapi kiše počeo da padaju kada se Kalagan, napuštajući put pored krčme, uputi stazicom koja je vodila prema obali. Posle nekoliko minuta hoda, u mraku je primetio siluetu broda usidrenog u malom zalivu.

Zastade za trenutak da upali cigaretu, zatim nastavi da korača. Stiže do broda i pope se na palubu. Tamo nije bilo nikakvog znaka života. On viknu;

— Falone!... O, Falone!

Nije bilo odgovora. On pođe duž broda, do glavnih vrata. Ona nisu bila zatvorena. Kalagan ih gurnu. Unutra je bio potpuni mrak, jer su zavese bile navučene na prozore. Kalagan zatraži prekidač na zidu, pored vrata. Pipajući, pronađe ga i upali. Na drugom kraju prostorije, Krask je sedeo za pisaćim etolom i držao u desnoj ruci revolver uperen na Kalagana.

— Uđite, Kalagane - reče. - Zatvorite vrata iza sebe. Imam jedan mali razgovor s vama.

Kalagan se namršti.

— Tako, dakle - reče. - Evo lepog iznenađenja, Krask.

— Sumnjam u to - reče Krask. - Sedite u tu fotelju i držite ruke na naslonu. Nemojte praviti gluposti.

— Nemam ni nameru - ironično odgovori Kalagan. — Ali, šta sve ovo stvarno znači?

— Mislili ste da ćete se sastati, ovde, s Falonom, zar ne?

Kalagan potvrdi.

— Neće vam smetati da se poslužim cigaretom?

-Neće, pod uslovom da ne pokušavate s nekim trikom.

Kalagan baci pikavac. Izvadi tabakeru i zapali cigaretu. Povučee dim, a zatim reče:

— Da, verovao sam da ću posetiti Falona, a da se vi nalazite u Njukastlu. Na prvi pogled,

prevario sam se.

— Da - reče Krask. — Ali Falon se nije šalio.

Kalagan podiže jednu obrvu.

— Nije? - upita.

Nastade tišina, na kratko. Zatim Kalagan upita:

— Šta će vam taj revolver, Krask? Ta stvar vas neće nikud odvesti.

— Ox! Naprotiv! Meni je žao, Kalagane, ali ja ću morati da vas ubijem. Razumete li, to je apsolutno potrebno.

— Šta mi vi to pričate? - upita Kalagan. - Zašto?

— Objasniću vam. Naslućivao sam od pre izvesnog vremena da Falon sumnja u ono što sam učinio. Podozrevao sam da je hteo da proveri šta se desilo.

Podrugljivo se nasmešio.

— Znao sam da je došao ovamo da pretura po računovodstvenim knjigama koje sam doneo ovde za vreme vikenda. Mislio je da ja to ne znam. Moram vam priznati da je Falon pomalo nezgodan čovek.

— Kome to kažete - reče Kalagan. - Ali, takođe, trebalo bi da čovek bude suviše prepreden pa da postane vama ortak, Krask.

— To je moguće - nastavi Kraek - ali, bilo kako bilo, došao sam do zaključka da je on rešen da radi. Rekao sam u sebi, tada, da mu treba pružiti priliku. Jutros sam mu saopštio da ću otići u Njukastl. Zatim sam spakovao prtljag i otišao. Došao sam do krčme 'Zvezda i kruna', ušao i popeo se na prvi sprat, da bih video da li će Falon doći da vam telefonira, pošto je imao priliku da pregleda knjige. On je to i učinio. Telefonirao je iz govornice koja se nalazi dole.

Nasmešio se.

-Ujutru nikad nikoga nema na prvom spratu. Znao sam da je gazda uvek dole, u kuhinji, u to vreme. Ušao sam u kancelariju i čuo razgovor preko aparata za vezu. Čuo sam kako vam je zakazao sastanak i kako vam je sve ispričao.

Kalagan klimnu glavom.

— Nije loše izvedeno - reče.

— Da, nije tako loše - odgovori Krask. - Kada je otišao, ja sam sišao, telefonirao ti, naručio taksi... Otišao sam na stanicu da bih uhvatio voz za Njukastl. Pobrinuo sam se da se nosač uveri da sam stvarno ušao u voz. Razumete, znao sam da se voz zaustavlja, uvek, s ove strane blekvudskog tunela, na desetak kilometara odavde...

Kalagan dodade:

— I kad je voz stao, vi ste sišli, je li tako?

— Baš tako - reče Krask. - Čekao sam do sedam sati. Zatim sam telefonirao Falonu u krčmu 'Zvezda i kruna'. Znao sam da će biti tamo na večeri i rekao sam mu da mu je majka na samrti. Javio sam mu se kao prijatelj njegove majke. Znao sam da će ga to zabrinuti i da neće telefonirati vašoj kancelariji, jer je bilo suviše kasno. Pre jedno pola sata sam se došunjao ovamo, i od tada vas čekam. Niko me nije video...

Kalagan s uživanjem povuče dim.

— Sve je to veoma zanimljivo. A šta dalje smerate?

— Oh!-reče Krask. - Vi ćete uskoro biti mrtvi.

Videli su me jutros u vozu za Njukastl. Vaša kancelarija zna da ste imali sastanak s Falonom u devet sati. Falon će reći da nije bio ovde, da je otišao da poseti svoju majku na samrti. Ali, ko će mu poverovati?... Njegova majka nije smrtno bolesna, čak se i ne nalazi u stanu čiju sam mu adresu dao.

Smeškao se.

— Dao sam mu adresu jedne nenastanjene kuće. Dakle, shvatate li?

— Shvatio sam - reče Kalagan. - Osiguravajuće društvo za koje radim zna da sam sumnjao u vas obojicu. Poverovaće da me Falon ubio. Vi ćete imati alibi, a Falonov alibi neće moći da se održi.

— Baš tako - reče Krask.

— Dobra igra! Čestitam vam, Krask. Tako, baš zato što je Falonov alibi tako očigledno lažan, mada je istinit, policija se neće suviše upuštati u proveravanje vašeg alibija, koji će, za nju, izgledati istinit, mada je lažan! Sve što će učiniti, biće da provere da li ste uzeli voz za Njukastl, je li tako?

On klimnu glavom, odobravajući.

— Vidite, Krask - nastavi Kalagan - to stvarno nije bila loša ideja. U samoj suštini, vaša kombinacija je gotovo bez mana. Zaista je velika nesreća što, uprkos svemu, nećete moći da se izvučete.

Krask ravnodušno reče:

— Blefirate, Kalagane?... Bolje da se pomirite s onim što će vas neminovno snaći. Kroz jedan minut sve će biti gotovo. Možda više volite da se okrenete?

— Neću se truditi - reče Kalagan - ali vi ćete učiniti neverovatnu glupost ako pritisnete okidač pre nego što saznate šta hoću da vam kažem. Najzad, i nije tako strašno dobiti pet ili šest godina zatvora zbog lažne izjave, ali bi bilo suviše idiotski biti obešen zbog jednog nepotrebnog ubistva...

— Šta hoćete time da kažete? - upita Krask, iznenađen.

-Objasniću vam. Rekao sam da je vaša kombinacija 'gotovo' bez mana. Nesreća je, međutim, u tome što Falon nikada nije stigao u onu praznu kuću gde ste mu rekli da njegova majka leži smrtno bolesna. Njega su udarila jedna kola. Iz bolnice su mi javili to u kancelariju u kojoj je moja sekretarica radila duže nego obično. Nemate sreće, to ćete i sami uvideti, jer ako me Falon nije ubio, druga ličnost ne bi imala povoda da se nađe na ovom brodu i da me ubije. Očigledno je onda, da samo vi dolazite u obzir. U ovim okolnostima, vaš njukastlski alibi biće brižljivo razmotren, što normalno ne bi bilo učinjeno. Otkriće se da nikada niste dospeli u Njukastl. Bićete u nemogućnosti da kažete ko vas je video i šta ste tamo radili. Meni je žao, Krask - dodade Kalagan - ali obišao sam Falona u bolnici i zbog toga sam malo zakasnio. On je umro večeras, u osam sati...

Krask duboko uzdahnu. Ostavi revolver na pisači sto i reče:

— Pa dobro! Ovo vas izvlači iz nevolje.

-Tako, promenili ste odluku? - upita Kalagan.

Krask potvrdi, smešeći se.

— Zapggo da ne? Pošto je Falon sada mrtav, situacija se polako raščičava. Pre nego što vam je telefonirao jutros, vi ste sumnjali u nas obojicu, ili u jednog od nas. Sada ću tvrditi da je Falon taj koji je sačinio lažnu izjavu. A vi možete da kažete šta god hoćete o ovom našem susretu. Ko će biti dovoljno lud da vam veruje? Moja priča biće isto toliko prihvatljiva kao i vaša. Ne mogu me optužiti za prevaru, vi to dobro znate.

On izvuče šaržer iz revolvera, pa i jedno i drugo spusti u fioku pisaćeg stola.

— A imam još jednu ideju - reče sa ciničnim osmehom. - Bolje da je saslušate: moja priča će potvrditi da se Falon ubio. Nalazio se večeras u jednom krvartu gde nije imao nikakvog razloga da bude. Reći ću da se sam bacio pod kola, jer je znao da će biti uhapšen. Nema šta, ovo je dobro smišljeno, priznajte - zaključí Krask.

Kalagan se složi:

— Da, to nije loše, vrlo ste prepredeni, Krask.

— Tako i ja mislim - reče Krask.

— Pa dobro!-reče Kalagan. - Čini mi se da nemam šta više ovde da radim. Otići ću.

— Do viđenja, Kalagane. Ni malim prstom neću mrdnuti. Ako osiguravajuće društvo okrene policiju protiv mene, spremio sam im jednu malu priču, sasvim ubedljivu. Niko ne može ništa dokazati protiv mene.

Kalagan ustade. Pritisnu svoju cigaru u pepeljaru na stolu i polako se uputi prema vratima kabine. Otvori vrata, okrenu se i pogleda Kraska.

— Vidite, Krask - reče - život je čudan. Kada se Falon jutros javio u moju kancelariju, nešto sam posumnjao. Pomislio sam da se radi o nekoj klopci. Rekao sam sebi da me Falon zove da ga posetim samo zato što želi da pokuša da mi podvali. Zato sam pristupio ostvarenju jedne svoje zamisli. Hoćete li da znate koje?

Krask ništa ne reče. Samo pogleda Kalagana.

Kalagan produži:

— Ostavio sam poruku svom pomoćniku Vindermeru Nikolsu. Rekao sam mu da dođe ovamo večeras i, ako nikog ne bude bilo ovde, da postavi jedan diktafon u zid kabine. Bićete bez sumnje zadovoljni kada saznate da će svaka vaša ovde izgovorena reč poslužiti kao dokaz protiv vas. Štaviše, Nikols je postavio jednu liniju za prisluškivanje, ona spaja brod s obalom. On je ostao tamo, sedi iza jednog drveta, sa slušalicama na ušima, od trenutka kada sam ja ovamo ušao.

Krask otvori usta. Gledao je Kalagana kao da je bio pretučen.

— To je jedno - reče Kalagan. - A drugo, imamo protiv vas sve željene dokaze, računajući tu i Falona. Pozvaću se na njega kao svedoka protiv vas.

— Šta hoćete time da kažete? - povika Krask. - Pa sami ste malopre rekli da je Falon mrtav!

Kalagan se zadovoljno nasmeši i reče:

Ma, ne, Krask! Ona pričica koju sam vam ispričao o Falonu, da je on navodno bio udaren i ubijen, bila je izmišljena. Bila je to samo varka. Laku noć, Krask!

ZALJUBLJENI GANGSTER

U toku poslednjih desetak godina svi su u Sjedinjenim Američkim Državama rado pevušili pesmicu čiji je refren glasio: „Zločin se ne isplati“ što je, uzgred budi rečeno, sasvim tačno.

Ali i danas, u kvartu Nort Klark, u Čikagu, postoji jedna prodavnica duvana, neverovatno raskošnog i elegantnog izgleda iznad koje stoji firma „EDI“, izrađena umetničkim, hromiranim slovima. A još četiri prodavnice duvana i dve kafane nose to isto ime i imaju istog vlasnika.

U stvari, „EDI“ nije bilo njegovo pravo ime, koliko ja znam, a i policija to isto tako dobro zna. „Edi“ je jedini istinski, jedini čistokrvni gangster iz onog legendarnog vremena oko 1929. godine - kada su šverc alkohola, ubistva, pljačke radnji i ucene bili u punom jeku - kad je zločin uvek donosio koristi, dakle isplaćivao se i te kako dobro!

Međutim, on se iz svega toga izvukao čitav, jer se povukao u pravom trenutku.

U najmanju ruku, trebalo bi dobro da pripazim poga govorim, jer Gerda, mada mi je odlična prijateljica, ima običaj da se lako razbesni i gadno se okomi na ljude za koje čuje da se šale na Edijev račun. A ja ne želim da budem povučan za uši, pa čak ni preko pisama!

Godine 1929. Čikago je bio miran koliko to može da bude grad koji je stalno držao primat u švercu alkohola, sve do trenutka kad su Sjedinjene Države odlučile da se podvrgnu suvom režimu. Podzemlje, političari, avanturisti i - žalim što to moram da kažem - pojedini policajci, mali i veliki, bili su se potpuno izmešali u toj ogromnoj gužvi zločina. Zbog toga je ponekad vlastima bilo teško da se u svemu tome uopšte snađu.

Međutim, bilo je i mnogo policajaca koji nisu dopuštali da budu zavedeni i koji su vršili svoju dužnost, ponekad čak i na sopstvenu štetu. Među njima je bio i policijski inspektor Nils Olinsen, jedan zaista lep primerak ljudskog roda, obdaren stasom od jedno metar i osamdeset centimetara, plavim očima i dvema solidnim pesnicama. Otac mu je bio Šveđanin, a majka Irkinja; tim poreklom mogao se svakako podičiti, na bilo kom mestu, a naročito u Čikagu tih dana.

Pošto je „Crvena banda“ bila jedne večeri izvršila malo masovno ubijanje u nekom kvartu severnog dela grada (koji, uzgred budi rečeno, takva masovna ubijanja nije baš naročito voleo), Olinsen izvede vešto prepad i tom prilikom uhapsi nekog tipa koji je bio tako dobro povezan sa svim lokalnim političarima, počev od onih najsitnijih politikan-tskih ribica, pa sve do najvećih političkih zverki, da je dotle uživao potpun imunitet od bilo kakvog mešanja policije u njegove prljave poslove.

Sama ta činjenica pokazuje da je Olinsen - inače čovek od pedesetak godina - imao odlične nerve. Ali to nije dovelo ni do čega naročitog.

Sutradan ujutru je taj veliki gospodin, inače osumnjičen za učestvovanje u ubistvu, bio pušten na slobodu, uz veliku kauciju, dok je Olinsen dobio službeni akt kojim je učtivo bio obavepoggen da je premešten u drugi sektor, na drugom kraju Nort Klark kvarta, u deo grada gde se nikad ništa nije događalo i gde je jedan ambiciozni policijski inspektor mogao po ceo bogovetni dan da sedi i vrti polčeve - pošto nema nikakvih izgleda za bilo kakvo napredovanje.

— To je bio postupak (zvali su ga 'progonstvo u Sibir') kojim su se služili korumpirani političari da 'rashlade oduševljenje' suviše revnosnih policajaca. Svi policajci su ubrzo priznavali da su pobeđeni, mnogi čak i posle samo mesec dana 'progonstva'.

Ali u ovom slučaju nije bilo tako. Olinsen se sarkastično nasmejao čitajući akt o svom premeštaju, ali je stupio na posao u novom sektoru. Poveo je sa sobom i dvojicu detektiva isto tako smenjenih zbog učešća u tom istom događaju, Jejsa i Šensija.

Na polasku, Šensi, koji je bio Irac po narodnosti, reče da je kupio nove karte za rećanje pasijansa, čime će prekraćivati vreme na svojoj novoj dužnosti; jer vreme se mora nekako utrošiti, pa

bilo na jedan ili drugi način.

Tri meseca kasnije sudbina odluči da se tok stvari izmeni. Izvesni Anselmo Paruki dođe i nastani se u kvartu Nort Klark, gde je službovao Olinsen.

Taj Peruki bavio se trgovinom alkohola. Da bi zgrnuo što više novca, on je, znalo se to sa sigurnošću, „likvidirao“ više konkurenata od svih svojih prethodnika i ortaka u poslu.

Već sama ova činjenica označavala ga je kao veoma opasnog čoveka. Međutim, Perukijeve ambicije nisu bile ovim zadovoljene; on je odlučio da proširi krug svog poslovanja i otpočne niz operacija protiv bojadžinica i perionica kojih je u kvartu Nort Klark bilo dosta.

Kad se smestio u kvart Nort Klark, Anselmo je počeo da šalje emisare vlasnicima najuglednijih bojadžinica i perionica, pozivajući ih da postanu članovi njegovog „udruženja za zaštitu“.

Pojedinci koji su se ustezali da to urade, bili su, uz osmeh, obaveštavani da će najbolje biti za njih da to smesta urade. Inače, moglo bi se desiti da neko slučajno baci u njihovu radnju jedan „ananas“. „Ananas“ je bila mala, veoma česta bomba, izuzetno pogodna za rukovanje. Ona je tada bila veoma popularna među momcima koji su uspešno vodili „operacije rušenja“ - protiv obveznika koji nisu uredno izvršavali svoje obaveze prema „udruženju“.

Sa žaljenjem treba konstatovati da je većina krupnih vlasnika bojadžijskih radnji i perionica u kvartu ubrzo došla do zaključka da je bolje platiti Perukiju, nego dozvoliti da im radnje budu demolirane ili kola opljačkana. Svi prtistadoše, izuzev jednog tvrdoglavog čoveka, Džeka Šermana, člana firme „Šerman i kompanija“, koji se ponašao čak i vrlo grubo prema Perukijevom izaslaniku.

Žalostan rezultat ovoga brzo je usledio. Tri dana kasnije neka individua, očigledno nedobronamerna, ubacila je, kroz otvorena vrata, „ananas“ u najugledniju Šermanovu radnju, onu u ulici Barel. Radnja je bila potpuno demolirana. Džek Šerman, sav zapenušao od besa, odmah je telefonom obavestio Olinsena i upitao ga da li možda, slučajno, postoji policija u kvartu, i ako postoji, čime se bavi.

Nils je smesta stupio u akciju. Želeo je da se što pre obračuna s tipom koji je bacio bombu, Jejts i Šensi bili su nepoznati u ovome kvartu.

Samo jedan sat posle Šermanovog izbezumljenog telefonskog poziva, njih dvojica počеше da obilaze bilijarske sale i sumnjive krčme, kojih je u ovom kraju grada bilo na pretek, a i danas ih još ima.

Sreća se osmehnula Šensiju. U toku sledeća dvadeset i četiri časa uspeo je da uđe u trag čoveku koji je bacio bombu. Na kraju, posle još dvanaest sati traganja, mogao je da javi Olinsenu da mladić koji je bacio bombu ima oko dvadeset pet godina, da je veoma lep i veoma omiljen kod devojaka, i da se odaziva na ime „Edi“. Izgleda da niko živ nije znao neko drugo njegovo ime. Šensi je takođe uspeo da sazna da je Edi novajlija u Perukijevoj bandi i da otkad se zna živi u kvartu Nort Klark.

Olinsen zamumla i naredi Šensiju da dovede krivca. Dva dana kasnije Šensi se pojavi s Edijem, na čijem je licu ledbeo ljubak i nevin osmeh; gangsterovo lice želelo je da posvedoči da je on zaprepašćen što vidi da se neko uopšte drznuo da ga osumnjiči.

Olinsen, s dobro izgrizenom cigarom u uglu usana, sede u fotelju za ljuljanje iza svog pisaćeg stola i s izvesnim gađenjem poče da posmatra Edija.

- Tako, to si ti, podmuklo pseto, bacio bombu u Šermanovu radnju, a? - reče. - Pretpostavljam da imaš alibi?

— Naravno da imam - mirno odgovori Edi. - Šermanov dućan je odleteo u vazduh u utorak u jedanaest sati pre podne. U redu, baš u to vreme igrao sam bilijar kod Severa, u Drugoj aveniji. Ima bar četrdesetak tipova koji su bili tamo sa mnom, oni će moći to da vam i pasvedoče.

Bio je više nego siguran.

— Znam - reče Olinsen. - Sve to ja dobro znam. Tvoj alibi je bio spremljen pre nego što si i učinio to zlo delo. Za to se Peruki postarao. Računam s činjenicom da, čak i da te je neko video kad si bacio bombu, niko ne bi imao tri čiste da to posvedoči. Tvoji drugovi bi preuzeli na sebe da izraze zahvalnost tipu koji bi se usudio da to učini.

On osmotri Edija od glave do pete.

— Ti si isuviše lep mladić za jedan tako prljav posao - reče. - Upravo, derle! Imaš široka ramena, snažne ruke i noge, lep osmeh. Pretpostavljam da se dopadaš devojkama. Dobro sam obavešten o tebi. Još nemaš svoj sudski dosije o kaznama, jer tek što si stupio u Perukijevu družinu. Ali ja ću se postarati da ga dobiješ!

Baci pikavac u korpu za papir.

-Ti si mangup, proizvod prohibicije - nasgavi. - Mlada bitanga koja zamišlja da samo glupaci rade da bi mogli živeti. Misliš da možeš da ubiraš tri ili četiri stotine dolara nedeljno radeći za Perukija, a? I da ćeš moći tek tako da se izvučeš iz ovog sosa?

Nils za trenutak prestade da govori i pričeka, ali mu Edi ništa ne odgovori.

— Znam kako na kraju prolaze sve budale koje dozvole da ih zahvati zupčanik mašine, koji je i tebe, evo, već zgrabio - nastavi Olinsen.-Nešto sam valjda naučio za ovih dvadeset i pet godina od kako sam u policiji. Kao deca, počinjete sa mažnjavanjem jabuka na tezgi, zatim se smeškate po uglovima ulica kao prodavci novina; svojom vikom upozoravate lopove kad nailazi pandur. Posle izvesnog vremena odrastete; jedina stvar koju tad još želite, jeste da se pridružite nekoj bandi. Završavate u Sing-Singu, na električnoj stolici, ili u mrtvačnici. Pitam se, za koju si od ove tri sudbine ti predodređen?

Edi se još više osmehnu. Olinsen pomisli kako je mladić strašno lep.

— Ja to ne znam - reče Edi. - Ako vi znate, recite mi.

Glavni inspektor s gađenjem namršti obrve.

-Gubi se odavde. Ništa ne mogu da dokažam protiv tebe. Siguran sam da si baš ti bacio u vazduh Šermanov dućan, ali ne mogu to i da dokažem, i ti to dobro znaš. Ali te upozoravam: sledeći put, ako budem imao nešto protiv tebe, a svejedno mi je šta će to biti, poslaću nekog od mojih ljudi da te odvede na neko usamljeno mesto. Tamo će te pustiti da odeš, a zatim će hteti malo da se vežbaju u gađanju u tvoja leđa, čim budeš počeo da mrdaš. A sad se gubi!

Edi dodirnu prstom svoj šešir i ljubazno se nasmeši.

— Zbogom, šefe! - reče. - Hvala vam što ste se pozabavili mojom malenkošću. To je vrlo ljubazno od vas.

On veselim korakom izađe iz Olinsenove kancelarije.

U hodiiku ga je čekao Šensi.

Briši, đubre - reče Šensi. - Ne volim takve gangstere. Budi siguran da ću ti uskoro, nekog od sledećih dana, poslati svoju podsetnicu kroz cev svog revolvera.

Ali Edi ga nije slušao. Na izlazu iz hodnika, jedna mlada devojka gurnu vrata i uđe. Imala je dvadeset dve godine, a bila je jedna od onih devojaka koje su u stanju da vam zaustave dah dok ih gledate. Imala je pepeljasto plavu kosu, lepo lice, otmeno držanje, i sve ostalo u skladu s tim.

-Oh! Gle, gle! - prošaputa Edi. - Pogledaj samo ko dolazi!

— Napred, gade - promumla Šensi. - I ne bleni tako u gospođicu Olinsen! Ti nisi dostojan ni da pogledaš jednu tako pristojnu devojku kao što je ona!

Edi ništa ne odgovori, ali je dobro razmislio o svemu tome. Zatim napravi ljubazan naklon prema Šensiju i ode.

Posle četiri dana grupa Perukijevih tipova opljačka jednu banku; pri tome ubiše jednog blagajnika

i raniše dvojicu klijenata banke.

Ovog puta je bilo dokaza. Otkrili su kola koja su gangsteri upotrebili, a prijavio se i jedan svedok koji je bio spreman da prepozna jednog od napadača na banku.

Po svemu eudeći, bilo je to Perukijevo delo. Zato se Olinsen svom žestinom bacio na Perukija, kao bik kad nasrne na svog suparnika.

Te iste noći Olinsen se spusti u dve krčme, jazbine gde su se obično sastajali tipovi iz Perukijeve bande, i pokupi šestoricu. Sledećeg dana, Jejts priklešti Perukijevog pomoćnika u Valunt aveniji i ubi ga kad je ovaj pokušao da pobjegne.

Dakle, Olinsen poče sasvim ozbiljno da ugrožava Perukija.

Sledećeg popodneva Gerda Olinsen ode da poseti svog oca u njegovoj policijskoj stanici. Na žalost, tamo ne uspe da stigne. U šest sati uveče Olinsen i njegova žena počeše da brinu. U osam časova zaključiše da imaju razloga za zabrinutost. Anonimni telefonski poziv u policijskoj stanici obavesti Olinsena: ako želi da ponovo vidi svoju kćerku živu, dobro će uraditi da malo prekine svoju delatnost i da uz kauciju oslobodi šest Perukijevih pomagača koje je uhapsio.

Peruki je odveo Gerdu. Sutradan ujutru, Šensi se seti kako je Edi gledao Gerdu onog dana kada ga je Olinsen ispitivao.

— Ona bitanga je smislila otmicu - reče Šensi. - Kladim se da je, kada ste otpočeli operaciju protiv Perukija, ta svinja rekla svom gazdi da je video Gerdu i stavio mu do znanja da bi njena otmica uspostavila ravnotežu.

Počeša se po glavi i upita:

— Šta nameravate da učinite, šefe?

Olinsen poče da razmišlja. Njegovo lice dobi divalj izgled.

— Mislim da imaš pravo, Šensi. Taj klippan je smislio otmicu. Neka svi policajci pođu u potragu za Edijem. Nadgledajte sve ćumeze gde se viđao i, kada ga budete pronašli, nemojte ništa da preduzimate. Samo me obavestite. Više volim da se lično njime pozabavim.

— U redu - reče Šensi.

Nadao se da će Olinsen pronaći Edija pre nego što se nešto dogodi Gerdi.

Ali o njoj se ništa nije moglo saznati.

Tri nedelje kasnije, Šensi prikupi neke podatke o Ediju i, u toku popodneva, telefonira Olinsenu, čija je kosa u međuvremenu još više osedela, da Edi stanuje u hotelu „Altamira“, u ulici Grin, da tamo ima stan na trećem spratu, broj 264 B, i da se baš sad u njemu nalazi.

-Uredu, Šensi-reče Olinsen. - Mnogo ti hvala, Vрати se sada u policijsku stanicu. Ja ću se time sam pozabaviti.

Zatim stavi svoj veliki automatski revolver u futrolu i pođe taksijem do hotela „ Altamira“.

Uputi se pravo prema liftu, pope se na treći sprat i pođe hodnikom do broja 264 B. Vrata su bila zaključana, ali to ne zaustavi Olinsena. On izvadi svoj revolver, izbi njime bravu i uđe unutra.

Na drugom kraju sobe, Edi je sedeo za pisaćim stolom i pisao neko pismo. Kad je ugledao Olinsena kako ulazi, on zavuče ruku u fioku.

— Vadi ruku iz fioke - izdra se Olinsen na njega. - Stavi obe svoje šape na sto... Sećaš li se, možda, onog malog razgovora kojeg smo nas dvojica nedavno vodili? Tada sam ti dobro rekao da tipovi kao što si ti završavaju u Sing-Singu, u mrtvačnici, ili na električnoj stolici. Sećaš li se toga, a?... E pa lepo! Ti ćeš završiti u mrtvačnici! Ali pre nego što te tamo pošaljem, voleo bih da saznam gde se nalazi moja kći Gerda. Ako nisi potpuni idiot, ti ćeš smesta izlanuti sve što znaš, jer verovatno to već znaš, postoje dva načina da se ubije jedan klippan: brz i spor, i to veoma spor! Ako ne budeš govorio, nišaniću tamo gde će te najviše boleti i gde će najduže trajati.

Edi ništa ne odgovori, samo je i dalje na svom ljupkom licu imao isgi onaj široki osmeh. Tek što je bio zaustio da nešto kaže, kad Olinsen vide kako osmeh iščezava s njegovog lica - takođe vide da Edi gleda preko njegovog ramena, prema vratima iza njegovih leđa.

Olinsen se namršti. Bila je to stara varka, gledati navodno nekoga iza leđa onoga ko vam preti. Nils se ne zbuni. Diže revolver i uperi ga u Edijevu plavu. Međutim, Edijeva ruka se brzinom munje uvuče u fioku i pojavi se otuda držeći automatski revolver i nišaneći Olinsen bez kolebanja pritisnu obarač i Edi se naže nad pisaći sto, ali inspektor primeti da mladićeve oči neprekidno gledaju prema vratima.

Olinsen, najzad, pogleda iza sebe.

Peruki je stajao kod vrata. Imao je revolver u ruci i podiže ga, ali Edi, presamićen preko stola, opali prvi.

Olinsen pomisli da je to njemu namenjeno. Prevario se. Edijev metak pogodi Perukija tačno među oči. Velika zverka se sruči na pod.

— Ništa ne shvatam - reče Olinsen. - Šta to znači?...

-Slušajte me dobro, jer se ne osećam sposobnim za duži razgovor - reče Edi. - Peruki je odveo Gerdu. Verujem da bi odavno završio s njom, ali meni se to nimalo nije sviđalo. Video sam je onog dana kad ste mi držali predavanje o gangsterima. Vaša zakletva slagala se s njenim očima, ako ste u stanju da shvatite šta hoću da kažem?... Sad je sve u redu! Ja sam je ukrao Perukiju. Eno je, zaključana je u poslednjoj sobi ovog stana. Tamo sam je čuvao, jer sam znao da me on traži, nju takođe. S njom je sad sve u redu! Ne brinite!

On se osmehnu.

— Možete da pozovete bolnička kola - reče. - Potrebna mi je izvesna nega. Ne zato što sam u takvom stanju da mi preti smrt, jer svi znaju da vi, prljavi panduri, niste sposobni čak ni da ljudski nišante...

On se svali na sto.

Onoga dana, kad je Olinsen saopštio Jejtsu i Šensiju da je odobrio Gerdi da se uda za Edija, njih dvojica se osetiše smrtno pogođenim.

Provedoše celu noć u ispijanju duplih viskija. Neprestano su se pitali da li je to pravo da zločin bude nagrađen, i kako je to moguće da se jedan takav klipao kao što je Edi, može oženiti devojkom kao što je Gerda!

Njima nikako nije išlo u glavu da Edi i nije bio pravi gangster, mada je on sam mislio da jeste.

S tom primedbom i završavam. Jer, kao što sam vam već rekao, ne bih želeo da mi Gerda izvuče uši, pa čak ni preko pisama!

TRI ŽENE PROTIV JEDNOG MUŠKARCA

Zvali vi to „seksipilom“, „~~biološkom predispozicijom~~“ ili, sasvim prosto, „umeti s ženama“, nikako ne možete poreći da je gospodin Alonzo Mektaviš bio time izdašno obdaren.

Možda je njegova neodoljivost dolazila od ironičnog osmeha njegovih fino izvajanih usana, od otmenosti koju mu je davao monokl, ili od pomalo zlokobnog utiska koji je na vas ostavljao njegov promukli glas - ja to zaista ne znam. Uostalom, to me se malo tiče. Ja bih, jednostavno, želeo da vam pomognem da shvatite da je gospodin Mektaviš imao u sebi nečeg neodoljivo zavodničkog i da je umeo time da se služi.

Osim toga, bio je i bezgranično drzak.

Sad, kad sve to znate, pređimo na događaj koji nas zanima.

Bilo je to jednog lepog prolećnog popodneva. Gospodin Alonzo Mektaviš, razmetljiv i živahan, uđe u salon dobro poznate čajdžinice u ulici Sent Džejmss, smesti se u jedan miran kutak, pa poruči svoj čaj i stade da razmišlja.

Njegovo razmišljanje - vezano za jednu malu krađu koju je trebalo neodložno obaviti - naglo prekide ženski glas s drugog kraja salona. Glas, kome nije nedostajala privlačnost, reče: - Treba da se sve tri borimo zajednički.

Alonzo usmeri svoj monokl u pravcu odakle je dolazio glas i sa zaprepašćenjem ustanovi da poznaje sve te tri elegantne dame koje su s toliko živosti razgovarale i koje, odjednom, približiše svoje supermoderne frizure kako bi se nešto tajno dogovorile. Dopustite mi da vam predstavim ove tri dame. Bila je tu: prvo, gospođa Dolores Aldardo, elegantna i vitka, veoma upadljivo lepa. Po svom običaju, i ovoga puta isticala je božanstven osmeh i veliki broj dijamantskih narukvica. Žalim što moram da dodam da je njen muž, Enriko, u ovom trenutku izdržavao petnaestogodišnju robiju u Alkatrazu, u Sjedinjenim Američkim Državama, što je usledilo kao posledica nekih njegovih ličnih nesuglasica sa ustanovom poznatom pod imenom Federalni istražni biro.

Druga dama je bila Lula Ferbes, punačka plavuša, zgodna i privlačna. Njen muž je baš sada izdržavao kaznu u tavnici Mejdstoun, i to zbog glupog nesporazuma u vezi s nekim nakitom basnoslovne vrednosti; naime, Skotland jard je tvrdio da taj nakit nije svojina gospodina Ferbesa, iako se nalazio u njegovom stanu. Treća dama nije bila niko drugi do preslatka Viola Felpins, čijeg je muža - jednog od najveštijih varalica Evrope, poznatog kao „čovek od poverenja“ - baš nedavno bila uhapsila francuska policija, pod optužbom da je do gole kože očerupao nekog američkog turistu.

Eto, sada, dakle, znate ko su bile te tri slatke ženice, tri u stvari, „bele“ udovice.

Stalno pijuckajući svoj čaj i zahvaljujući nebu što je kutak u kome se nalazio bio povoljno sakriven od pogleda ovih dama, Alonzo se pitao kakav li je to razlog mogao okupiti ove tri žene na ratno savetovanje. Zamišljao je kakav li bi izraz napravile ove tri gracije kada bi znale da se on nalazi samo na nekoliko koraka od njih i da ih pažljivo posmatra.

Treba da vam napomenem da gospodin Alonzo Mektaviš nije bio nimalo popularan kod muževa ovih triju dama, dok su ta tri džentlmena još bila aktivna u poslu, razume se. Njih trojica su bili odlučili da podjednako mržnjom zauvek prezru Alonza, jer je iz jedne velike operacije u kojoj su učestvovali svi četvorica - u pitanju je bilo stotinak hiljada funti! - korist izvukao jedino gospodin Mektaviš.

Susret sa ovim trima lepoticama veoma je iznenadio Alonza, ali ga je čekalo još veće iznenađenje. Ono je nastupilo kada je ugledao četvrtu ženu, koja im se ubrzo pridružila: to je bila telefonistkinja koja je održavala telefonsku centralu u kući gde je on, Alonzo, stanovao, u centru

najotmenijeg kvarta.

Gospodin Mektaviš nije više ni trenutka sumnjao da se tu sprema neka zavera, kao ni da baš on treba da bude njena žrtva.

Strpljivo je sačekao za svojim stolom dok sve četiri žene nisu otišle, pa je onda pažljivo stavio monokl na oko i mirno se vratio u svoj stan u ulici Džermin.

* * *

Oko sedam i trideset istog dana uveče, Alonzo, ponovo u elegantnom smokingu, telefonira u bar zgrade gde je stanovao i zamoli da mu se donesu dva martinija. Zatim pozva telefonistkinju da bude ljubazna i popne se kod njega kako bi joj mogao postaviti jedno važno pitanje.

Kad se telefonistkinja našla pred njim, on joj ponudi jedan martini u kombinaciji sa svojim najčarobnijim osmehom. Potom je pozva da sedne, pa je onda, bez uvoda, grubo napade.

— Ja sam sve otkrio, dete moje - reče joj. - Vaša nesreća je u tome što sam se u salonu čajdžinice našao u nezgodnom trenutku. Video sam vas kada ste došli i pridružili se onom ljupkom triju, koji vas je nestrpljivo očekivao. Nisam morao mnogo da zamaram svoju maštu da bih zaključio da su one tri lafice spremne da vas bogato plate ako pristanete da nadgledate moje kretanje, da prislušujete moje telefonske razgovore, da pratite sve pripreme za moj odlazak na put u sledeći četvrtak, i tako dalje, i tako dalje. Je li to tačno?

Ona stade da se smeje.

— Potpuno tačno - odgovori mu. - Pa one su me i zaposlile ovde da bih mogla da sve to obavljam. Kao predujam, već su mi dale sto hiljada funti.

— Vidim da ste iskreni - s osmehom joj reče Alonzo. - Imate li još šta da mi kažete? - On ode do pisaćeg stola, otvori jednu fioku i izvadi otuda svežanj novčanica. - Evo vam dvesta hiljada funti, pod uslovom da mi sve kažete - dodade pružajući joj novac.

Ona se pakosno nasmeši.

— Imam njihovih sto hiljada - reče - a uzeću i od vas ovih dvesta, pa ću pobeći. Jer ne bih volela da se nađem u blizini kad Dolores bude utvrdila da sam ih izdala.

-Onda, krenite. Slušam vas pažljivo.

— Sve tri vas užasno mrze - reče ona. - Tako bar govore kad su zajedno, ali se ne bih iznenadila ako bi svaka od njih bila sposobna da vam sama nanese neko veliko zlo. Najzad, evo o čemu se radi. One prate sve vaše pripreme za podvig koji nameravate da izvedete, one znaju da ćete pokušati da ukradete Rembrantovu sliku koja se nalazi u zamku Malouz.

Obavestila sam ih da nameravate da krenete odavde u četvrtak uveče i da ste već rezervisali sobu u gostionici u Sautingu, nedaleko od Malouza. Znaju, jednom reči, sve!

— Objasnite mi šta to sve znaju? - reče Alonzo ljubazno se smešeći.

— Znaju da ćete posao obaviti još iste noći, pošto će svi stanari zamka biti odsutni cele noći, tako da će zgrada biti potuno prazna, ne uzimajući u obzir staru služavku koja je potpuno gluva. Znaju da ćete tamo otići svojim kolima, jer sam ih obavestila da ste telefonirali u garažu da vam kola budu spremna za četvrtak, Znaju da ćete obaviti posao u jedan sat ujutru, kao i da ćete ostaviti svoja kola u blizini zamka, kako biste posle mogli da se vratite u gostionicu po svoj prtljag i s njim krenete natrag u London. Znaju da ćete skloniti Rembranta na neko sigurno mesto i poslati ga u Francusku tek kada se uzbuđenje oko njegovog nestanka bude stižalo. Znaju sve to...

-Prilično znaju - veselo reče Alonzo - lepo je od njih što se toliko interesuju za mene. Samo, znate li šta su nameravale da urade sa mnom?

— Nameravaju da vas prevare - odgovori ona.

— Pretpostavljaju da ćete otići u zamak na pola sata pre ponoći i da nećete moći da ostavite kola na glavnom drumu, nego ćete ih parkirati na jednoj stazi koja vodi kroz šumicu, jer je to jedino pogodno mesto u blizini. One će doći tamo malo pre vas, sakriće se i sačekati da vi obavite posao, pa kada budete hteli da odete, one će vam kolima preprečiti put i, s revolverima u rukama, oteti vam Rembranta. Čini mi se da je Lula Ferbes majstor u rukovanju revolverom.

— Hvala, lepotice, na ovako prijatnom razgovoru- reče Alonzo s osmehom. - Sada, mislim da bi za vas najbolje bilo da smesta spakujete svoje kofere i nekuda odmaglite, jer se bojim da bi Lula Ferbes mogla poželeti uskoro da se vežba u gađanju revolverom baš na vama.

Ona ustade, spremna da krene.

— Još jednu stvarčicu - dodade on. - Vi ste jedna zaista slatka devojčiča, nikada mi niste ličili na telefonistkinju. Baš se sada pitam da li ste i vi jedna od onih ljupkih devojaka koje bi bile u stanju da dozvole čoveku da pokuša da ih poljubi. Ako jeste, ja bih dozvolio sebi da pokušam.

— Pošto ste vi, gospodine, veoma simpatični, ja vam dozvoljavam da pokušate.

-U dobar čas! - reče Alonzo. - Hoću da proverim da li umem da pristojno poljubim jednu tako lepu devojku.

Istina me obavezuje da kažem da je on to učinio s vatrenošću koja čini časg njegovim osećanjima.

* * *

Oko devet i trideset, gospodin Mektaviš, pošto je dobio od telefonistkinje brojeve onih triju dama, pozva telefonom gospoću Lulu Ferbes.

— Draga Lula - reče kad ču njen gaas na drugom kraju žice - ovde Alonzo Mektaviš. Slušaj me, srce. Lutkica koju si bila zaposlila ovde, u telefonskoj centrali kod mene, izgubila je glavu i zagrizla komad. Otpevala mi je sve pojedinosti vašeg plana da mi preotmete Rembranta. Slušaj, Lula, uprkos tome što te tvoj muž ne voli, znaj da sam ja uvek bio lud za tobom. Ti dobro znaš da je to istina, zar ne, Lula? Ti imaš nešto, ne znam šta je to, što me zanosi. Kad samo pomislim na tebe, svaki put osetim da grozničavo uzdrhtim.. Dakle, slušaj me, ljubavi. Hoću da ti dokažem da si stvorena da budeš moja. Daću ti dobar deo plena u ovoj operaciji, pod uslovom da pristaneš da prevarimo one dve tvoje prijateljice. Kopčlaš... Smisliću plan. Umesto da odem u zamak u četvrtak u ponoć i zdupim Rembranta, ja ću ceo posao obaviti u jedanaest sati. Ti ćeš me čekati na železničkoj stanici u Sautingu, a ja ću doći po tebe oko jedanaest i trideset. Dobit ćemo podeliti na pola. Da li ti to odgovara, draga dušice?

Alonzo joj ispriča još masu interesantnih stvari, tako da ona, najzad, posle izvesnog kolebanja, prihvati njegovu kombinaciju.

Kad je spustilo slušalicu, Alonzo se malo odmori - pre nego što će telefonirati i ostalim dvema ženama.

Najpre je pozvao Dolores Aldrado, a potom Violu Felpins. Ispričao im je istu priču, dozvoljavajući sebi slobodu da promeni po neki izraz kojim je označavao snagu svoje strasti prema svakoj od svojih neprijateljica.

Dolores je nazivao „slatkom grudvicom snega“, a Violu je uveravao da je „anđeo koji je sišao s neba“.

Dolores je razmišljala dva ili tri minuta pre nego što je pristala.

Viola se nije ni sekunde predomišljala. Jednostavno je rekla „Važi!“ i potam mu poslala poljubac u aparat.

Kad je završio, Alonzo sruči sebi u grlo jedan viski, pa pomisli da ove tri dame imaju veoma sličan način borbe, iako su bile donele odluku: „Treba da se sve tri borimo zajednički!“

Posle toga je vodio poduži telefonski razgovor s jednim starim prijateljem, koji se bio specijalizovao za „stare slike“.

Najzad je konačno spustio slušalicu za taj dan i ispustio uzdah zadovoljstva, kao svaki čovek kad dobro obavi svoj posao. Potom leže da spava.

* * *

U četvrtak uveče, u jedanaest sati, gospodin Mektaviš je upao u zamak Malouz kroz kuhinjski prozor. Popeo se uz glavne stepenice, kalauzom otvorio vrata biblioteke, uzeo Rembranta, bila je to slika malih dimenzija, pažljivo je zavio, zajedno s ramom, i vratio se istim putem kojim je i došao.

Prišao je svojim kolima, parkiranim nadaleko od gvozdene ograde, strpao sliku u kofer za prtljag i krenuo u London drumom koji nije vodio pored železničke stanice.

Vozio je veoma brzo tako da se u svoj stan u ulici Džermin vratio petnaest minuta posle ponoći.

Petnaest minuta kasnije, čulo se kucanje na vratima njegovog stana. On ode da otvori.

Nađe se pred Lulom, koja je držala veliki automatski revolver uperen u njega. Iza nje su se nalazile Dolores i Viola. Sve tri su imale besan i neprijateljski izraz.

-Nismo želele da uznemaravamo noćnog portira. — reče Viola - radije smo se same popele peške. Hoćeš li da se pomeriš i pustiš nas da uđemo unutra?

— Naravno, deco - reče Alonzo. - Veoma mi je žao što ste, izgleda, uzele ovu stvar tragično. Mogu bez po muke da se opravdam.

Čulo se besno dahtanje triju besnih žena.

-Ah! Ti možeš da se opravdaš? - zaštitga Lula.

— Da, ti ćeš se opravdati! Gospode, ala si ti bezgranično drzak! Najpre nađeš načina da od telefonistkinje iznudiš priznanje, pa onda sa svakom od nas odigraš veliku ljubavnu scenu u stilu Klerka Gebla, dok nisi uspeo da nas obrlatiš da ti svaka od nas kaže 'da' kao neka zaljubljena gimnazijalka. Posle toga obaviš posao sam, bez nas, i mirno se vratiš svojoj kućici na pajkanje. I sada još imaš hrabrosti da kažeš kako se možeš 'opravdati'!

Ona se svali u jednu fotelju, neprestano držeći revolver uperen u Alonzov stomak.

— Imam žarku želju da te odmah izbušim - reče besno - volela bih da te jednom vidim kako se previjaš.

— I ja takođe! - prosikta Viola, koja je bila čarobna u svojoj luksuznoj večernjoj haljini i astraganskoj bundi. - Bila sam se lepo obukla. Kada sam silazila na peron na stanici u Sautingu, ugledah ove moje dve druge, koje si nasamario kao i mene. Oh, tako bih želela da ti prospem creva!

-Što se mene tiče - reče Dolores svojim promuklim glasom - moram zbog svega što se desilo da pocrvenim. Za mene je izjava ljubavi nešto sveto, bitango! Ah, kako bih te rado iseckala na komade!

Lula ustade iz svoje fotelje.

— Sad me dobro slušaj, Alonzo. Svima nam je dosta tebe. Smesta nam predaj Rembranta! Moja kola su dole. Odmah ćemo odneti sliku. Ili ćeš to izvršiti bez pogovora, ili ću te napuniti olovom i sliku opet odneti. Biraj!

Alonzo sleže ramenima.

-Slušajte me, devojčice. Jeste li već kada čule za priču o mladiću koji je mislio da je prepredeniji od svih, a bio je u stvari tako glup da je nasankao samog sebe? E pa lepo, u ovom trenutku vi gledate tog mladića. To sam ja!

On se umorno i obeshrabreno sruči na jednu stolicu.

— Ako želite da mi nanesete zlo zbog ovoga, molim vas da me najpre pustite da vam ispričam šta sam sve uradio da bih došao do slike. Pre svega, za nju sam čuo od Diborea, u Parizu. Platilo sam mu dvesta hiljada da bi proverio da li je ovo ovde u pitanju pravi Rembrant. Potom sam došao ovamo. Platilo sam novih dvesta hiljada Džimiju Detinglu da ode u zamak Malouz i pripremi stvar. Onda sam platilo telefonistkinji odozdo još dvesta hiljada, da bi mi otkrila vaše planove. Dakle, sve to iznosi šest stotina hiljada funti, je li tako?

Alonzo prekide svoj govor i s očajanjem pogleda tri žene.

— Reci mi, Dolores - produži - ti se razumeš u stare slike? E pa lepo! Pogledaj ovog Rembranta.

Dolores uze pruženu sliku, odnese je pod stonu lampu na pisaćem stolu, pa poče pažljivo da je ispituje.

— Ovo je falsifikat - reče ona najzad. - Prilično, dobra imitacija.

Ona ostavi sliku i pogaeda Alonza. Sve tri su ga gledale. Najzad počеше da se smeju. Smejale su se i smejale. Lula vrati revolver u svoju torbicu.

— Laku noć, dragi - reče mu ona... - Ovog puta si izgubio. Šest stotina hiljada funti za jedan falsifikat! Ha, ha! Slušaj kako ti se smejem!

— I ja - reče Viola - ha,ha!

— I ja - pridruži im se Dolores - ha, ha!

Sve tri napustiše njegov apartman smejući se do suza.

Pet minuta kasnije Alonzov telefon zazvoni.

— Alo! -javi se umiljat ženski glas. - Jesi li ti, Alonzo?

— Glavom i bradom! Ko je to?

— Bivša telefonistkinja iz tvoje zgrade - reče glas. - Bila sam se sakrila u kapiji preko puta. Očekivala sam da će noćas biti prilično smešno, i bilo je. Videla sam kada su stigle kod tebe one tri lafice, izgledale su besne kao risovi, a sada su izašle smejući se kao lude. Imam utisak da su te prešle. Jesu li te bar ostavile čitavog?

-Na sreću, jesu - reče Alonzo. - Došle su ovamo da mi otmu sliku i poturile su mi revolver pod nos. Ali Dolores je otkrila da je slika samo vešt falsifikat.

-Nisi imao sreće - reče glas - Primi moje saučešće. Ako si raspoložen za malu šetnju, možda bih mogla da te utešim ljubavlju?

— Sigurno da jesam - odgovori Alonzo - biću dole za pet minuta. Ukoliko ti ne bi htela da mi pomogneš...

— Kako da ti pomognem? - upita ona.

— Da vratim pravu sliku u ram - reče Alonzo - jer, shvati, ja sam u zamku ukrao pravog Rembranta, ali sam usput u ovaj ram stavio veštu kopiju iste slike koju mi je nabavio jedan stari prijatelj. S pravom sam pretpostavljao da tri leptirice neće biti nimalo zadovoljne kada se budu našle na železničkoj stanici u Sautingu, nego će, željne osvete, požuriti u moj stan...

— Onda, laku noć - reče glas.

— Oh! - zasgenja Alonzo. - Ne možeš me tek tako ostaviti!

Ona poče da se smeje.

— Doći ću sutra da ručam s tobom - reče. - Znaš, prilično sam ponosna što sam jedino ja uspela da napravim dobar posao s tobom. Uzela sam ti dvesta hiljada!

Ah, do đavola! - povika Alonzo. - Zaboravio sam da ti kažem: nikako nemoj trošiti taj novac! Shvataš li, novčanice nisu baš ispravne. Jedan moj prijatelj napravio ih je specijalno za mene. Laku noć, lutkice.

IŠČEZLI DIJAMANTI

Evo, stigao je gospodin Vaning, šefe - najavi Efi Tompson.

— Odlično. Uvedite ga, Efi - odgovori Kalagan.

Vaning, visok, vitak i elegantan mladić, uđe u kancelariju sa zabrinutim izrazom na licu.

— Dobar dan, gospodine Vaning - dočeka ga Kalagan. - Dozvolite da vam predstavim Vindemera Nikolsa, mog pomoćnika.

— Srećan sam, gospodine Nikolse, što sam se upoznao s vama - reče Vaning.

— I ja isto tako - odgovori Vindi sa svojom uobičajenom ljubaznošću.

Kalagan dade posetiocu znak da sedne.

— Šta možemo da učinimo za vas, gospodine Vaninže?

— Gospodine Kalagane, juče se u mojoj kući desilo nešto neobično. Jedan dijamantski broš, čija vrednost iznosi dvadeset hiljada funti, jednostavno je ispario.

— Dijamanti ne isparavaju, gospodine Vaning. Molim vas, ispričajte mi tačno šta se desilo.

— Juče pre podne radio sam u svojoj biblioteci... Sređivao sam račune, da se tačnije izrazim. Kad sam otvorio svoju kasu, mogao sam da utvrdim da je kutija u kojoj se nalazio broš bila na svom uobičajenom mestu. Čak sam je i otvorio da pogledam nakit, a zatim sam je ponovo vratio u kasu. Deset minuta kasnije, tačnije u jedanaest časova i trideset pet minuta, izašao sam iz kuće. Vratio sam se u dvanaest i petnaest. Tada sam ponovo otvorio kasu i primetio da je broš iščezao.

Kalagan pragunđa:

- Hm, hm! - i poče da razmišlja.

— Ko je osim vas napustio vašu kuću juče popodne? - upita posle jednog trenutka. - Hoću da kažem, u vremenu od kada ste vi izašli pa do vašeg povratka...

— Samo jedna osoba. Jedan mladi dekorater za unutrašnje uređenje stana, po imenu Čarls Frensis, koji treba da obavi neke radove u mojoj kući! Bio je došao da uzme mere u biblioteci. Po priči moje žene, on je otišao deset minuta posle mene.

— Dakle, gospodin Frensis je ostao sam u biblioteci punih deset minuta? Je li tako?

-Da, tako je.

-Šta tu ima da se misli! - upade Nikols. - Stvar je jasna! Frensis je ukrao dijamante.

-Zatvori njušku, Vindi! - dreknu Kalagan. - Gospodine Vaning, pošto ste ustanovili da je broš nestao... šta ste učinili?

— Obavesgijo sam svoju ženu o tome. Baš mi je ona rekla da niko u međuvremenu nije napustio kuću osim Frensisa.

— Šta vi znate o Frensisu? Da li je i ranije radio za vas?

Vaning je oklevao.

— Bogami... ne. Po savetu moje žene, ja sam mu poverio da izvrši neke prepravke u biblioteci. Ona ga je odavno poznavala. On je jedan od njenih davnašnjih prijatelja.

— Razumem - reče Kalagan, pa polako ugasi cigaretu u pepeljari. - Gospodine Vaning - nastavi - ne mislite li da ova stvar spada u nadležnost policije? Izgleda da svi terete jedno te isto lice...

— Potpuno se slažem s vama da tako izgleda, ali ja imam jednu ideju...

— Da? - reče Kalagan pomalo iznenađen.

— Rekao sam vam da je broš vredeo dvadeset hiljada funti sterlinga. Ali ja sumnjam da kradljivac može da izvuče tu svotu. Trebalo bi povaditi drago kamenje i ponovo ih ugraditi na sasvim drugi način, što bi u znatnoj meri smanjilo vrednost nakita.

— Hoćete da kažete, drugim rečima, da niko neće dobiti za njega dvadeset hiljada funti sterlinga?

— Tako je. Zbog toga sam potražio jednostavnije rešenje. Imam kod sebe tri hiljade funti sterlinga u gotovom. Ja ću ih dati vama. Ako možete da dođete da tog broša u zamenu za ovaj iznos... eh... diskrecija zagarantovana... ja bih smatrao da sam dobro prošao.

Kalagan ništa ne odgovori.

— Po mom mišljenju - živo produži Vaning - to bi bilo mnogo bolje nego da na sebe navučem gomilu suvišnih neprijatnosti, a da se ipak izložim riziku da ne povratim svoj nakit.

On iz džepa izvadi novčanik, uze iz njega svežanj novčanica, pa ih stavi na pisaći sto.

— Odlično, gospodine Vaning - reče Kalagan. — Pristajem. Videću šta mogu da učinim. Koji je broj vašeg telefona?

-Kensington, 17-654. Podrazumeva se da ćete tražiti da isključivo sa mnom razgovarate.

— Naravno. Recite mi, ko se juče prepodne nalazio u vašoj kući, osim vas, vaše žene i Frensisa?

-Kuvarica, gospođa Dvejts, i sobarica, Eliza Perkins. To je sve.

— A vi ste izašli tačno u jedanaest i trideset pet?

Vaning klimnu gaavom.

— Da li ste imali neki poseban razlog da tačno zapazite to vreme?

— Ne. Ali u trenutku kada sam izašao iz kuće, neko me je upitao koliko je sati. Zato se toga i sećam.

— Odlično. Učinićemo sve što možemo. Kalagan zazvoni svojoj sekretarici.

— Efi - reče joj - budite ljubazni pa izvedite gospodina Vaninga. I dajte mu priznanicu na tri hiljade funti.

— Bezgranično vam hvala - reče Vaning. - Imao sam pravo što sam vas potražio. Doviđenja.

Kad su se vrata zatvorila, Kalagan se zavalio u svoju fotelju i uzdahnu.

— Šta misliš? - upita Nikols. - Jasna stvar, zar ne?

— Nisam baš tako siguran - odgovori Kalagan. - Kakvo je tvoje mišljenje?

— Stvar je prosta k'o pasulj. Rešenje ti samo bode oči! Žena je davnašnji drug mladića Frensisa. Možda mu je prijateljica iz ranijih dana. Ona mu je izdejstvovala posao oko biblioteke. I čim je Vaning okrenuo leđa, on je ukrao broš i izgubio se. To je isto toliko prosto kao i ljuljanje kulevke.

— Oho! To mi izgleda isuviše prosto.

— Međutim, očigledno je da Vaning sumnja na Frensisa, zar ne?

— Misliš?

— Svakako. Ali ne želi da stvar dospe do javnosti. Neće da svet sazna sve o njegovoj ženi. Onda dolazi ovamo i predaje ti tri hiljade funti sterlinga u nadi da ćeš mu povratiti nakit bez galame.

— Možda... Efi! - povika Kalagan. - Pozovite mi Kensington 17-654!

— Vaning se još nije vratio kući - reče Nikols.

— Hoću da razgovaram s njegovom ženom. Zakazaću joj sastanak za večeras u klubu 'Blu Džej'.

— Zašto?

— Samo da bih došao do istine, Vindi. Sve govori protiv Frensisa. Međutim, radi se o starom prijatelju gospođe Vaning. Ako je ovaj slučaj klopka, ona će pristati da razgovara sa mnom. Sama ta činjenica biće mi dovoljna da saznam da li se ona stvarno brine za Frensisa.

— Oho! - uzviknu Vindi.

— Slušaj, Vindi. Ti ćeš obaviti jednu malu istragu. Prikupi sve moguće podatke o porodici Vaning. O Vaningu, njegovoj ženi, kuvarici i sobarici.

— U redu. Nikad se ne zna, s malo nauke ću možda iščeprkati nešto. Pokušaću da iskoristim svoju neodoljivost kod sobarice.

— Dobro. Samo nemoj da ideš suviše daleko!

Nikols izađe iz kancelarije. Telefon zazvoni.
Kalagan zatraži da razgovara s gospođom Vaning.

* * *

Iste večeri, u osam časova, Kalagan i gospođa Vaning sedeli su za jednim stolom u klubu „Blu Džej“.

— Razmotrimo stvar, gospođo. Ako sam dobro razumeo, jedina osoba koja je napustila vašu kuću za vreme odsutnosti vašeg muža jeste dekorater, gospodin Frensis. Ako se ne varam, taj gospodin je jedan od vaših prijatelja i, samo blagodareći vama, njemu je bio poveren zadatak da renovira biblioteku?

- Tačno - odgovori ona. - Baš me to i zabrinjava. Zbog toga sam i smatrala nužnim da porazgovaram s vama, gospodine Kalagane. Moj slučaj, bojim se, nema ničeg naročito originalnog...

— Nema?... Kako to?

— Pre tri godine verovala sam da sam se zaljubila u Čarlsa Frensis. To je bilo pre nego što sam sreća svog sadašnjeg muža. Shvatate li me?... Verovala sam da sam se zaljubila u njega. Naravno, od toga nije bilo ništa. Ali, kada mi se ukazala prilika da mu omogućim da dođe do ovog posla, nisam se ustezala da mu pružim šansu. Znam, to je bilo glupo s moje strane, gospodine Kalagane. Potpuno sam sigurna da je on ukrao onaj broš. U to sam, utoliko sigurnija što Frensis vrlo dobro zna da teško mogu da ga optužim za krađu.

-Zašto? Bojite se da će vas ucenjivati?

-Priznajem, da!

— A kako bi on to mogao? Pre tri godine verovali ste da ste zaljubljeni u njega. Zatim ste primetili da od toga nema ništa. Ne vidim šta bi u tome bilo loše.

— Stvarno, nema u tome ništa loše. Ali, na nesreću, posle moje udaje, bila sam toliko luda da sam mu napisala dva ili tri pomalo kompromitujuća pisma.

— Razumem. Vi smatrate, ako ga optužimo za krađu, on će zapretiti da će ta pisma izneti na videlo, što se nikako ne bi svidelo vašem mužu...?

— On bi pobesneo. Sam bog zna šta bi uradio...

— Onda, šta mi predlažete?

Malo je razmislila pre nego što je odgovorila.

— Ako bismo ponudili Frensisu izvesnu sumu novca, mislim da bi se pokazao razumnim. Verujem da se on boji da se oslobodi broša. Ako mu ponudimo novac, sigurna sam da će vratiti ukradeni predmet.

— Vi to istinski verujete?

— Da, ja sam u to sigurna. Njemu je uvek potreban novac. On provodi sve vreme tražeći pozajmice levo i desno.

— Pa, moglo bi se pokušati.

— Da, ali gde naći novac?

Kalagan se nasmeši.

— Srećom po vas - reče - vaš muž ne želi publicitet. On samo hoće da povрати broš. Dao mi je na raspolaganje tri hiljade funti sterlinga, ovlašćujući me da ih upotrebim po svom nađenju. Njemu je stalo da se stvar završi u potpunoj tajnosti. Ako vi govorite istinu da je Frensis uzeo broš, verovatno je da će za tri hiljade funti sterlinga pristati da vrati ne samo broš, nego i vaša pisma.

— U to sam ubeđena - reče ona.

— U tom slučaju, sve je jednostavno. Ja ću posetiti Frensis i predati mu novac u ruke.

— Da, ali...

— Ali šta?

— Frensis je čudan mladić. Bojim se da ne postane sumnjičav, da ne pomisli da se radi o klopci.

Zar ne bi bilo bolje...?

— Šta, pobogu?

— Gospodine Kalagane, ako bih ga ja sama potražila... ako bih mu ja ponudila te tri hiljade funti, verujem da bi mi on dobrovoljno vratio broš i pisma. Ja bih vam odmah predala nakit. Vi biste mogli da kažete da ste ga dobili zahvaljujući vezama koje imate s lopovima. Moj muž ne mora sve da zna. Sve će se završiti na najbolji način. Gospodine Kalagane, ja vas preklinjem...

Kalagan je razmišljao nekoliko trenutaka.

— Dobro, onda će tako moći - reče.

— U to sam sigurna. Naročito ako obeležite novčanice...

— Zašto to treba uradim?

-Ako obeležite novčanice, imaćemo dokaz da su one predate Frensisu. Posle toga on neće više moći da me ucenjuje. Vidite, on će biti primoran: ili da ih preda u banku ili da ih negde drugde razmeni, i ako ih mi obeležimo tako da on to ne primeti...

- To je odlična ideja. Tako ćemo ga u svakom slučaju imati u šaci. Moći ćemo uvek da dokažemo da je on primio tu sumu. - On ustade. - Slušajte, hajde da uzmemo taksi i odemo do moje kancelarije. Ja ću obeležiti novčanice i predaću vam novac. Vi ćete odmah stupiti u vezu s Frensisom, daćete mu novčanice, uzećete od njega pisma i nakit, a zatim ga predati meni. I nemojte ništa da brinete. Ja ću udesiti stvar tako da vaš muž ni u šta ne posumnja...

* * *

Sutradan ujutru, u deset sati, Kalagan je ulazio u svoju kancelariju. Nikols je čitao neke novine sedeći za stolom Efi Tompson.

— Dakle, Vindi, šta si otkrio? - upita Kalagan.

Nikols uzdahnu.

— Najveći deo večeri utrošio sam ne bih li nekako razmrsio ovaj slučaj - odgovori Vindi. - Ona sobarica je dobro parče.

-Šta si od nje saznao?

Gomilu tajni. Najpre mi je govorila o Frensisu. On odaje utisak propaliice. Pre dva ili tri dana, Elza, to je sobarica, slušala je s drugog aparata razgovor između njega i gospođe Vaning. Ona mu je govorila o poslu koji je trebalo da obavi u njenoj kući, ali njega to izgleda nije nimalo zanimalo...

— Nije? A šta ga je onda zanimalo?

-Prema onome što mi je rekla ova mačkica, on je pokušavao da nešto iznudi od gospođe Vaning. Rekao joj je da hoće novac i da će ga imati... na svaki način. Rekao joj je, ako ga brzo ne izbroji, on će otići da s pismima potraži Vaninga.

— A šta je ona odgovorila?

— Rekla mu je da se ne nervira... Ako bude strpljiv, ona će naći neko rešenje. I ja imam utisak da ga je našla. Kako nije mogla da mu da novac, ona mu je dopustila da ukrade nakit. Ovo je teorija koju potpisuje Vindi.

Kalagan se složi klimnuvši glavom, pa zapali cigaretu.

— Da li si još nešto saznao? - upita.

— Vaning ti je rekao istinu. Frensis je stvarno bio u biblioteci kad je on izašao. Posle njegovog

odlaska, gospođa Vaning je otišla pravo u svoju sobu. Frensis je napustio kuću otprilike deset minuta kasnije... oko jedanaest sati i četrdeset pet minuta. A priča da je Vaning pogledao na sat kad ga je neki čovek upitao koliko je sati, takođe je istinita.

-Odakle ti to znaš?

— Pitao sam vratara zgrade preko puta. On je video Vaninga kad je izlazio. Baš kada je prelazio preko ulice, jedan tip koji stanuje u istoj zgradi, izvesni Velazi, takođe je izlazio iz svoje kuće i zaustavio Vaninga da ga upita koliko je sati. Vaning mu je odgovorio... jedanaest časova i trideset pet minuta.

— Da li si otkrio još nešto o Vaningovima?

— O, da. O njoj. Nekada je imala svoju mađioničarsku tačku u mjuzik holu. A ko je bio njen partner? Drži se da ne padneš... Niko drugi nego mladić Velazi, onaj što je pitao Vaninga koliko je sati.

Kalagan zazvižda.

— Da li je ona poznavala Frensisa u to vreme?

— Još kako! Srela je Frensisa za vreme jedne turneje. 'Muzički duet Velazi', tako se zvalo njihovo preduzeće. Ona je bila čak i verena za Frensisa. Do trenutka kad se pojavio Vaning. Ostavila je Frensisa, da bi se udala za ovog drugog. Kažem ti, sve je jasno. Frensis je drži u šaci na ovaj ili onaj način. Mora da ju je ucenjivao. Kada više nije imala love, on joj je maznuo nakit.

Zazvonio je telefon. Bila je to gospođa Vaning.

— Gospodine Kalagane - reče ona - zvala sam Frensisa. Treba da se nađemo večeras u sedam časova. Možete li da me potražite u osam i trideset u klubu 'Blu Džej'? Ispričaću vam sve što se bude desilo.

— Uredu.

Kalagan spusti slušalicu i okrenu se Nikolsu.

— Zaista, Vindi, znaš li ti Velazijev broj telefona?

— Još pitaš! Nastojnik mi je rekao da on stanuje u stanu broj četrnaest na prvom spratu, i da je taj Velazi vrlo otmen tip. Zašto pitaš?

— Oh, ništa... baš ništa naročito. Ali ja imam jednu malu ideju... Baš bih voleo da malo procaskamo s Velazijem. Možda bi mogao da mi da neko obaveštenje. Nikada se ne zna.

— Ti si šef - reče Vindi.

Kalagan ugasi cigaretu, stavi šešir na glavu i izađe.

* * *

Gospođa Vaning je već bila tamo kad Kalagan dođe na ugovoreno mesto. Bila je bleđa kao gips i izgledala strašno zabrinuta.

— Dobro veče - reče Kalagan. - Šta vam se desilo? Reklo bi se da ste videli neku utvaru. Nešto nije u redu?

-U pitanju je Frensis. Baš sad dolazim od njega. Ponašao se kao divljak. Bogu hvala što smo obeležili one novčanice...

-Ako dobro shvatam, vi ste dopustili da vas izigra. On je uzeo novac, a odbio je da vam vrati nakit i pisma? Je li tako?

— Jeste. To je strašno, zar ne?

— Pitam se kako ću objasniti vašem mužu nestanak one tri hiljade funti sterlinga. Smatraće me ništarijom.

— Meni je veoma žao. Najzad... ostaje nam samo jedna stvar.

— Da čujem?

-Ja ću celu stvar ispričati svom mužu i onda ćemo potražiti policiju.

— Ne. To neće biti potrebno - odgovori Kalagan izmenjenim glasom, hladnim i oštrim.

Gospođa Vaning ga iznenađeno pogleda.

— Šta hoćete da kažete?

— Zašto bismo tražili policiju... kad ja imam nakit kod sebe?

— Ne razumam - reče ona stegnutog grla.

— To me čudi. Danas popodne posetio sam vašeg nekadašnjeg partnera... Velazija. Stavio sam mu do znanja da bi bilo bolje, radi njegovog zdravlja, da mi vrati nakit. Do tančina sam mu objasnio kako je do njega došao. On je razuman mladić. Vratio mi je nakit, ne čekajući da ga molim.

— Onda, vi znate... vi znate...?

— Da. Vidite, Frensisova krivica bila je toliko očigledna da mi je to izgledalo sumnjivo. Zatim, Velazija je izdala jedna pojedinost: ulazeći u zgradu u kojoj on stanuje, primetio sam u predvorju jedan ogroman električni sat. Upitao sam se zašto je Velazi, koji nije mogao da izađe a da ne vidi sat, pitao vašeg muža koliko je sati. I razumeo sam. U vreme kada ste zajedno radili, vi ste zajedno izvodili mađioničarsku tačku. Tada ste bili vereni za Frensisa. Pozajmili ste od njega novac. Verovatno mu još dugujete pozamašnu sumu. Jednog lepog dana pojavio se Vaning i vi ste smatrali da će biti interesantnije da njega sredite. Odmah ste odbacili Frensisa i vašeg partnera Velazija, da biste se udali za Vanninga... Je li tako...?

— Uglavnom je bilo tako - odgovori ona sležući ramenima.

— Pre izvesnog vremena - nastavi Kalagan - Frensis je počeo uporno da traži novac koji mu dugujete. Vaša sobarica je slučajno pre neki dan čula vaš telefonski razgovor s Frensisom. On vam je rekao da će potražiti vašeg muža i obavestiti ga o vašim pismima ako mu ne vratite dug. To nisu bila ljubavna šma koja ste mu poslali, već priznanice u dobroj zakonskoj formi...

— To je tačno - složila se ona.

— Onda se u vašoj glavi začeo jedan mali plan, koji bi vam omogućio da se oslobodite Frensisa. Vi ste sugerisali svom mužu da se obrati njemu za posao oko dekorisanja koje je nameravao da izvrši u svojoj biblioteci. Vi ste ga pozvali jednog prepodneva kad ste znali da će vaš muž sređivati račune. Kada vam je muž dao svoje poslovne knjige da ih ostavite u kasu, vi ste iskoristili priliku i izvadili nakit, a potom ponovo zatvorili kasu. Znali ste da vaš muž treba da izađe oko jedanaest i trideset... imao je neki sastanak, I kada je izašao u predsoblje da uzme kaput, vi ste mu neprimetno spustili nakit u džep. Zar nije tako, draga gospođo? Ona ćutke klimnu glavom.

— Velazi je bio na straži na ulazu zgrade preko puta - nastavi Kalagan. - Kada je vaš muž prelazio preko ulice, Velazi mu je žurno pošao u susret, upitao ga koliko je sati i, dok je vaš muž gledao na sat, izvukao mu nakit. Frensis je napustio kuću deset minuta kasnije. Dakle, svaka sumnja padala je na njega. Vaš muž nikada nije mogao pomisliti da je on sam bio taj koji je izneo nakit iz kuće i poslužio kao posrednik između vas i Velazija.

Gospođa Vaning se gorko nasmeja.

— Vi ste strašno pametni - reče.

— Za vas, jesam. Ukratko, ostalo vam je samo da Frensisa konačno gurnete u nevolju. Onda ste me naveli da obeležim one tri hiljade funti sterlinga kako bismo navodno imali dokaz da mu je novac predat, za slučaj da kasnije pokuša da vas ponovo ucenjuje. U stvari, vi ste mu predali sumu koju mu po zakonu dugujete. Posle ovoga, poverovali ste da ga držite u šaci. Ostalo vam je samo da me nagovorite, kao što ste već sada pokušali, da odem da ga prijavim policiji, koja bi ga uhapsila. To

nije lepo, ako hoćete da čujete moje mišljenje. A sada, znate li da se vi nalazite u nevolji, u veoma gadnoj nevolji?

— Neka bude šta bude - reče ona pomirena sa sudbšom. - Šta sad mameravate da učinite?

— Čini mi se da ćemo napraviti jednu malu posetu našem mužu. A usput ćemo doneti jednu odluku.

— Kakvu?

Ko će mu reći istinu... vi ili ja?

KLATOV POVRATAK

Gospodin Alonzo Mektaviš, pošto je dobro večerao i popušio luksuznu cigaru, prokrči sebi put između stolova i uputi se u hol restorana „Splendid“.

Uzimajući svoj kaput i šešir iz garderobe, izgledao je kao da je bio utonuo u duboke misli; međutim, predmet njegovih razmišljanja nije bio nimalo važan. Kolebao se kakvu odluku da donese: da li da ode ili ne u pozorište pre nego što bude pošao na zanimljiv sastanak koji je imao zakazan baš za večeras, u jedanaest časova i trideset minuta.

Dade napojnicu garderoberki, pa pođe nekoliko koraka niz ulicu Ridžent, još uvek ne znajući šta da radi dalje. Spusti se prema Pikadiliju i spremi da skrene u ulicu Medoks, kada se odjednom nađe oči u oči sa zloglasnim doktorom Tiodorom Klatom.

Za trenutak obojica stadoše kao ukopani, gledali su se: Alonzo nasmejan, s divnim izgledom mirnog i dobrog deteta, Klat nasmejan takođe, ali sa strasnim osmehom, koji mu je zavrtao tanke i svirepe usne pod crne brkove, brižljivo podšišane. U stvari, osmeh koji je zračio s Klatovog lica bio je pobednički, bar je Klat želeo da tako izgleda.

Najzad, Alonzo produži svojim putem, razmišljajući ovog puta, o sasvim značajnoj stvari. Tako, dakle! Klat se vratio u Englesku! Klat, njegov smrtni neprijatelj, koji se zarekao da će se krvavo osvetiti Alonzu, pa čak ako bude morao da za to plati glavom! Klat je bio lekar i ucenjivač, i još mnogo šta gore; i sam pomen njegovog imena bio je u stanju da ispuni užasom i najokorelijeg zločinca.

Alonzo reče sebi da pobednički osmeh njegovog smrtnog neprijatelja Klata ne može da znači ništa dobro po njega, Alonza. Jer Klat nije bio čovek koji će pokazati pobednički osmeh ako već nema spremljenu neku pakost u svojoj torbi. Zaustavi jedan taksi i zatraži od šofera da ga odvede u njegov stan u Erl Kortu. Sedeći u kolima, odstrani za trenutak Tiodora Klata iz svoje svesti i izvadi iz džepa pismo koje je jutros dobio. Otvori ga i pročita:

„Nju Skotland jard,
10. maja 1928.“

„Dragi moj Mektaviše,

Iako se to protivi svim običajima, obraćam vam se da mi pomognete da rešim jedan mali problem koji mi zaokuplja mozak već gotovo šest meseci, jer želim da ga rešim na zadovoljavajući način. Naravno, vaša pomoć biće pristojno nagrađena. Ukoliko potvrdite svoj pristanak, posetiću vas danas u vašoj kući, večeras, u jedanaest časova i trideset minuta. Nadam se da ovo vreme neće biti za vas suviše kasno.

Vaš T. Makarti"

Alonzo se nasmeši sebi u bradu i vrati pismo u džep. Tako, glavni inspektor Makarti traži pomoć. Mektaviš pomieli u sebi da je Makarti sigurno istinski sateran u tesnac čim se njemu obratio. U isto vreme upita se ne krije li se u tome neka zamka, neki prepredeni plan. Makarti nije bio budala, Alonzo odluči da večeras bude oprezan, pošto je Makarti posedovao izvesnu vrstu dara da čoveku izmami tajne. Alonzu je izgledalo još nevetrovatnije da se inspektorov cilj sastojao u tome da prikupi određena obaveštenja koja bi u pogodnom trenutku mogao da okrene protiv njega.

Plati taksi i uđe u svoj stan. Ulazeći u trpezariju, pritisnu zvonce. Posle nekoliko trenutaka, pojavi se Lon Ferers, sa svojim uobičajenim izgledom dostojanstvenog sluga.

— Loni - reče Alonzo - večeras u jedanaest časova i trideset minuta dolazi ovamo Makarti. Hoće da razgovara sa mnom. Pitam se samo, o čemu? Očigledno, hoće da prikupi obaveštenja o nekom događaju. Da li znaš čime se on trenutno bavi?

Ferers se nasmeši.

— Postoji samo jedan događaj koji zanima Makartija - reče. - Verujem da bi mu ti mogao dati prilično dobra i detaljna obaveštenja o tom predmetu. Radi se o krađi bisera 'Lonli'. Imam utisak da ti raspolažeš podacima o tom događaju, zar ne?

Sada je došao red na Alonza da se nasmeši. Biser 'Lonli', jedan od najvećih bisera koji je ikad ulovljen, bio je nestao sedam meseci ranije. Nikakav trag nije mogao biti pronađen. Krađa je bila izvršena savršeno vešto, nije bilo apsolutno ničega što bi pomoglo Skotland jardu. Vlasnica bisera, jedna prebogata Južnoamerikanka, sve je pokrenula da bi ponovo došla do svog bisera, dovodeći Skotland jard gotovo do ludila. Ali nikakav rezultat nije bio postignut. Jedine dve osobe koje su stvar mogle da rasvetle policiji uporno su ćutale, a te dve osobe bile su gospoda Alonzo Mektaviš i Lon Ferers.

— Sjajno je to izvedeno, Lone - reče Mektaviš. - Pretpostavljam da Makarti dolazi večeras ovamo da me pita da li znam kod koga se nalazi biser. Ova ideja mi se zaista sviđa. Makarti će, bez sumnje, sestri u ovu fotelju u čijem je naslonu sakriven biser. Najzad, saslušaćemo šta ima da nam kaže. Ako mu se bude govorilo o nečem drugom, raspolažem sa nekoliko zanimljivih obaveštenja: Tiodor Klat se upravo vratio u London.

Lice Lonija Ferersa se smrača.

— Ne sviđa mi se to, Mek - reče. - On se zakleo da će imati tvoju kožu. Pošto se koristi svim sredstvima, ništa ga u tome neće sprečiti.

Naglo učuta čuvši zvonjenje telefona. Pođe ka telefonu, podiže slušalicu i reče - Alo! - zatim, stavivši ruku preko slušalice, okrenu se prema Alonzu:

— To je Klat, Mek - prošišta - Hoće da razgovara s tobom.

Mektaviš se diže i uze slušalicu iz ruke Lonija Ferersa.

— Dobro večer, doktore Klate.

Piskavi Klatov glas čuo se na drugoj strani žice:

— Tako dakle, to je moj stari prijatelj Mektaviš! Bio sam vrlo srećan večeras kad sam ustanovio da ste dobro. Ali, uzgred, dragi prijatelju, želeo bih jedan mali razgovor s vama. Radi se o poslu koji bi mogao da bude hitan, a za koji bi bi trebalo da ste itekako zainteresovani. Mogu li doći da vas posetim?

Alonzo nije oklevao:

— Da, naravno, Klate-reče. - Kada biste došli? Biću srećan da vas vidim.

-Biću kod vas za deset minuta. Do viđenja, dragi prijatelju.

Alonzo spusti slušalicu.

-Klat će stići za deset minuta, Lone. Ima neku smicalicu u glavi i izgleda da je veoma siguran u sebe. Zato, slušaj dobro šta ću ti reći. Čim Klat bude otišao, izađi iz kuće na zadnja vrata, požuri, i prati ga. Ustanovi gde stanuje i potrudi se da pribaviš sva moguća obaveštenja o njemu. Zatim se vrati što brže možeš da me obavestiš.

Alonzo je sedeo pored vatre čitajući neku knjigu, kad Ferers najavi Klata. On učtivo ustade i pozva svog neprijatelja da se smesti u jednu fotelju.

— Dobro, Klate - reče. - Šta želite?...

Klat se đavolski isceri.

— Dragi moj prijatelju, hoću dvadeset hiljada funti, i to što pre!

Zatim izvadi cigaretu iz svoje zlatne tabakere i mirno je zapali.

— Primećujem da se smeškate, dragi prijatelju Mektaviše - reče usiljenim glasom - ali više volim da vas upozorim da ću biti prinuđen da vas nateram da se kiselo smežete, ukoliko ne dobijem

novac kroz dvadeset četiri časa.

— Zaista!? - reče Alonzo. - A mogu li da vas upitam kako mislite da to postignete?

— To je sasvim jednostavno, Slučajno raspolažem izvesnim informacijama o krađi bisera 'Lonli'. Slučajno znam da ste ga vi ukrali, a takođe znam i da se još uvek nalazi u vašem posedu. Na nesreću po vas, dragi moj prijatelju, jedna od ličnosti koja vam je pomogla u ovom lepom posliću, bio je jedan moj prijatelj. Posedujem njegovu potpunu izjavu, napisanu njegovom rukom. Tamo je navedeno kako vam je uspeo ovaj podvig. Prema tome, zadao sam sebi zadatak da provučem kroz uši inspektoru Makartiju glas da biste možda mogli da mu pružite izvesna obaveštenja...

S Klatavog lica iščeze osmeh i ono dobi svirep izraz.

— Ne možete zbijati šalu sa mnom, Mektaviše - nastavi Klat. - Ovog puta, aduti su u mojim rukama. Kada jednom ta izjava bude u Makartijevim rukama, s vama je gotovo. Kakvo će tek biti njihovo zadovoljstvo kad vas najzad budu imali u šaci, dragi prijatelju! Alonzo Mektaviš, opasan lopov, koji već godinama izigrava sve evropske policije! Dakle, čuli ste me, šta sad nameravate da radite?

Alonzo, stalno se smešeći, zapali drugu cigaretu, ali, dok je držao šibicu među prstima, njegov mozak je brzo radio. Klat nije blefirao. On to ne bi smeo. Ono što je rekao o policiji, bilo je poprilično tačno. Ma kakav izgovor biće dobar da se uhapsi Mektaviš, izvršilac gomile senzacionalnih krađa koje su uzbudile Evropu. Zatim mu pade na pamet jedna misao tako neverovatna da se još više nasmeši.

-Trebalo da razmislim o tome, Klate- reče. - Dvadeset hiljada funti, to je velika suma. Ne znam da li sada uopšte imam toliko novca. U svakom slučaju, videću šta mogu da učinim. Ovoga puta ste me ulovili. Slušajte, možete li ponovo da dođete večeras u ponoć? U međuvremenu ću možda pronaći mogućnosti da prikupim nešto novca.

Klatove oči zasijaše.

— Vrlo dobro. Vraćiću se u ponoć. Ali ću dovesti i jednog svog prijatelja. Tako će možda biti sigurnije. A sada, dragi prijatelju, do viđenja!

On uze šešir iz Alonzovih ruku, pozdravi ga s ravnodušnim izrazom na licu, i ode.

Čim je čuo da se ulazna vrata zatvaraju, Mektaviš požuri do prozora i pogleda napolje. Dole, na ulici, vide Klatova kola kako polako kreću. Bila su već pedesetak metara udaljena kada jedan taksi izbi iza kuće i uputi se za njima. Alonzo se nasmeši. Lon Ferers nije gubio vreme.

Potom, sedeći pored vatre, Mektaviš brižljivo razmisli o detaljima svog plana.

Bilo je deset časova kada se Lon Ferens vratio.

-Klat stanuje u jednom nameštenom stanu u gomili kuća Korberi Mensionsa, u Mejd Vejlu - reče. - Srećom, kancelarija stambene uprave bila je još otvorena, pa sam postavio nekoliko pitanja, pod izgovorom da hoću da uzmem pod kiriju jedan stan za sledeću godinu. I kad se službenik okrenuo, ukrao sam planove stanova. Na svakom stanu, kao što vidiš, označeno je ime sadašnjeg zakupca. Klat stanuje na poslednjem spratu.

Alonzo uze planove.

— Dakle, ovde stanuje? - reče tiho kao za sebe. - Ali, kakvi su dimnjaci?

Brižljivo prouči plan, zatim osmeh, pun zadovoljstva, ozari njegovo lice.

-Slušaj, Lone, ne smemo izgubiti ni minut. Rekao sam Klatu da ponovo dođe u ponoć. Makarti će tada već biti ovde. Gotovo je deset i petnaest, a, imamo gomilu poslova da pozavršavamo. Požuri dole i kupi komad azbesta. Reci da nam je potreban za električni radijator. Zatim izvadi biser iz fotelje i pažljivo ga obloži azbestom. A sada, požuri, Lone!

Posle deset minuta Alonzo napusti stan, ostavljajući Lona da vrši pripreme za koje ovaj nije znao

čemu će poslužiti. U jedanaest časova i deset minuta Alonzo se vrati, veoma zadovoljan sobom, i pripremi se da primi glavnog inspektora Makartija,

Kada je Makarti došao, nađe Alonza kako mirno čita kraj vatre. Čovek iz Skotland jarda skinu mantil i uze ponuđenu cigaru.

— Pa dobro, Mektavšpe - reče - neću da okolišam. Verovatno se sećate da je ukraden biser 'Lonli' od tog događaja je prošlo već sedam meseci. To je nakit kog se kradljivac teško može osloboditi, pošto će ga svaki juvelir odmah prepoznati. Postoje samo dva ili tri lopova u ovoj zemlji koji imaju dovoljno inteligencije da izvrše ovakav podvig. Jedan od njih svakako ste vi!

Inspektor se ljubazno nasmeši Mektavišu. Alonzo mu odgovori ljupkim osmehom.

-Pravite mi veliki kompliment, inspektore. Međutim, bojim se da ne znam mnogo o toj stvari. Naravno, ako to može da mi donese neku korist, spreman sam da učinim mali napor i pružim vam izvesna obaveštenja.

Detektiv povuče dim iz svoje cigare.

— Slušajte, Mektaviše, vlasnik bisera je ponudio nagradu od pet hiljada funti onome ko ga pronađe. Dajte mi bilo kakve informacije koje bi me odvele na dobar trag, i ja ću podeliti nagradu s vama. Je li to pošteno?

— Da - odmah odgovori Alonzo. - Vi uvek održite reč, inspektore. U jednom smislu, zadovoljan sam što ste večeras došli. Čim sam jutros primio vaše pismo, shvatao sam šta je cilj vaše posete: želite informacije o biseru 'Lonli'. Srećan sam što mogu da vam ih dam, ne samo radi dve hiljade pet stotina funti, već i radi svoje sopstvene sigurnosti.

Makarti je bio iznenađen.

— Vaše sopstvene sigurnosti? Šta hoćete time da kažete, Mektaviše? - upita.

— Reću ću vam-odgovori Alonzo. - Kao što možete da pretpostavite, ima mnogo osoba koje bi bile srećne da me vide kako se povlačim iz posla. Najopasniji od svih jeste izvesni Tiodor Klat. Bez sumnje ste čuli šta se o njemu priča. Ima već sedam meseci kako je Klat ukrao biser 'Lonli'. Krađu je izvršio veoma vešto. Pomagao mu je jedan čovek koji je, ranije, radio pomalo sa mnom, a koji je, posle krađe, napisao jednu izjavu čiji je cilj bio da opiše i dokaže kako sam navodno ja izvršio taj podvig. Zatim je Klat poslao pomenutog čoveka u Južnu Ameriku, gde se ovaj i sada nalazi. Jedan od mojih prijatelja ga je tamo sreo. U toku jednog pijančenja, Klatov pomagač je otkrio celu zaveru protiv mene. Čak je rekao i gde je Klat imao nameru da sakrije biser. Sada, Klat se pre izvesnog vremena ponovo vratio u Englesku. Čim sam saznao za njegov povratak, shvatio sam da će se postarati da ja budem uhapšen kao izvršilac krađe. Ali, ni ja nisam gubio vreme. U vezi s tim, pozvao sam Klata da me večeras poseti, on može svakog trenutka da naiđe. Slušajte! To su njegova kola, evo, zaustavila su se pred kapijom. Pustite mene, inspektore, da radim, a ja vam garantujem da će do sutra ujutru taj biser biti u vašim rukama.

— Saglasan sam, Mektaviše - odgovori inspektor. - Učinite ono što ste naumili, i smatrajte kao da je novac već u vašem džepu.

Tek što je izgovorio te reči, Lon Ferers uvede Klata i njegovog prijatelja. Kad Klat, ulazeći u prostoriju, zapazi Makartija, njegovo lice se izduži za trenutak, zatim opet pokaza svoj uobičajeni cinični osmeh.

— Sedite, Klate - kratko reče Alonzo. - Moram nešto da vam kažem.

Zatim se okrenu detektivu:

— Inspektore, ovaj čovek je večeras dolazio i zahtevao da mu isplatim dvadeset hiljada funti kao cenu za njegovo ćutanje. U suprotnom, pretio je da će podneti lažnu izjavu protiv mene. Tu izjavu napisao je tip koji mu je pomogao da izvrši krađu. U njoj se tvrdi da sam ja izvršio krađu. Da me

niste sada posetili, verovatno biste, inspektore, poverovali i prema tome postupili.

On pokaza prstom na zapanjenog Klata.

— Evo čoveka koji je ukrao biser 'Lonli'. Na nesreću po njega, alkohol je malo više izvukao jezik njegovom saučesniku. Biser je u ovom, trenutku sakriven u Klatovom stanu, na mestu gde nijednom policajcu ne bi nikada ni palo na pamet da ga traži. Obavijen je azbestom i gurnut u ognjište kamina. Ko bi došao na pomisao da pretura po vatri i tamo traži biser!

Klat, uz psovku, skoči na noge.

— To je laž! - reče. - Ja vam tvrdim da...

— Trenutak - reče Makarti. - Lako ćemo rasvetliti stvar.

On se uputi ka telefonu i pozva policijsku stanicu u Mejd Vejlu.

— Pošaljite jednog agenta u stan doktora Tiodora Klata - reče - da pretrese sva ognjišta koja su još upaljena i da se postara da pronađe jedan komad azbesta s nečim sakrivenim unutra. Ako ga pronađu, odmah mi javite.

Klat izvadi tabakeru i upali cigaretu.

— Samo gubite vreme, inspektore, biser je kod Mektaviša.

Sedeli su desetak minuta. Zatim zazvoni telefon. Detektiv se uputi prema aparatu i poče da razgovara. Zatim ispusti slušalicu i okrenu se prema Klatu.

-Tiodore Klata, vi ste optuženi zbog krađe, i ja vas lišavam slobode.

On stavi lisice na ruke zaprepašćenog Klata.

— Ne mučite se da nešto kažete - nastavi Makarti. - Za ovo ćete, Klata, dobiti pet godina zatvora... Dodite sutra ujutru, Mektaviše, pa ću vam predati novac. Laku noć!...

Kada su inspektor i Klat otišli i kada se Klatov prijatelj, potpuno preneražen, povukao, Lon Ferers se okrenu prema Mektavišu.

— Zaboga, Mek - reče - kako si uspeo da to uradiš?

Alonzo se zadovoljno nasmeši.

Ništa lakše, Lone. Čim si mi pokazao plan, javila mi se ideja. Klatov stan bio je na poslednjem spratu, a imao je potpuno prave dimnjake. S druge strane njegove kuće nalaze se pomoćne stepenice koje vode na krov. Pažljivo sam ispitao položaj Klatovog stana, popeo se uz pomoćne stepenice i izabrao dimnjak koji odgovara Klatovom stanu. Dim je izlazio, što je pokazivalo da vatra gori. Onda sam spustio u dimnjak komad azbesta u kome je bio zamotan biser. Ostalo znaš. Dobro sam se izvukao iz ove nevolje, a?... Nikada ne bih mogao da se poslužim tim biserom, bio je isuviše poznat. Tako sam zaradio dve hiljade i pet stotina funti, a Klat će bez sumnje zaraditi pet godina tamnice. Jednim udarcem ubio sam dve muve. Gotovo me sramota da primim onaj novac!

OKLIZNUO SAM SE NA KORU OD

BANANE

I spao sam budala. Teško mi pada da to kažem. Dopustio sam da me izigraju i sad treba za to da platim. Moram da podnesem i ovaj udarac.

Moj advokat me uvarava da mogu proći i sa samo četiri godine, ako budem imao makar malo sreće. I on to naziva srećom!

Nemojte ispustiti iz vida da ovaj slučaj ima i svoju šaljivu stranu. Ne hvališući se, mogu vam slobodno reći da sam izuzetan umetnik u svom poslu. Posebno sam talentovan da kod ljudi izazovem veoma žive simpatije. Majstor sam u svom zanatu, pravi as. Ja sam čovek kome ljudi vole da se poveravaju. I nikada nisu uspeli da me priklešte. Nikada. Ni u jednom jedinom slučaju! A ovo je došlo da na kraju sve začini: uhvaćen sam u nečemu što nisam uradio. Stavite se na moje mesto, pa recite: je li to smešno ili nije, i da li treba da se smejem ili ne?

Bio je mesec jun. I jedno sunčano popodne. Vetar koji su proizvodila moja kola kao da je pevao, a motor je tako prijatno preo da bi oduševio svakog automobilistu. Ne zaboravite da sam ja rođeni automobilista. A kola su bila sasvim nova.

Moj prtljag bio je sa mnom, a na svom tekućem računu u banci imao sam preko šest miliona funti.

Pa recite sami, zar nije to bilo dovoljno da budem srećan? Uprkos svemu, meni to nije bilo dosta. Nego sam tražio toljagu kojom ću dobiti po rebrima.

Sećam se kako sam zviždukao prolazeći ispred istburnškog „Golf-kluba“. Govorio sam tada sebi da bi mi se prilično svidelo da ostanem dan ili dva u tom simpatičnom kutku. Jer zaista mnogo volim Istburn.

Na ulasku u grad primetio sam da sam vrlo žedan, baš kao što je bio i rezervoar u mojim kolima. Zato sam zaustavio auto pred garažom jednog lepog hotela i naredio da mi napune rezervoar benzinom dok ja budem gasio žed u baru.

Sasvim polako sam srkuckao čašicu viskija, kad me neko uhvati za ruku. Okrenuh se. Bio je to Gringol.

Treba odmah da vam kažem da je Gringol inspektor Skotland jarda. A ja sam mu često zadavao glavobolje.

— Pa, Stive - reče mi on - kako je?

— Sjajno, Gringole. Šta ćete da popijete?

On me za trenutak ćutke gledao, zatim pristade da popije jedan viski. Sede do mene i reče mi:

— Znaš, Stive, morao bi da se povučesh iz poslova.

Nasmeših se i odgovorih:

— Bez šale?... A zašto?

On zapali cigaretu i za trenutak je posmatrao njen vrh pre nego što će mi odgovoriti. Onda reče:

— Zato što popuštaš, Stive. Stariš. Nisi više majstor kao nekada.

Napravih zaprepašćen izraz lica.

— Ozbiljno? - procedih. - Ko vam je to rekao?

On ispi svoj viski i stavi čašu na sto.

— Jaću ti sve reći - odgovori on smešeći se. - Pre petnaestak dana potkačio si jednog američkog milionera, zove se Marvin. Potkačio si ga za preko šest hiljada funti. Stanovao je u hotelu 'Savoj'. Poslužio si se neverovatnim trikom. Posao si doveo do kraja, to je tačno, ali tvoja tehnika je već tako zardala da je sve škripalo.

Podigao sam obrve.

— Izenađujete me, Gringole - samo sam zamucuo.

Ovo sam mu rekao mirnim tomom, ali priznajem da sam već bio počeo da gubim svoju uobičajenu hladnokrvnost.

— Oh! Nemoj više brinuti zbog tog slučaja, Stive — reče mi on uz osmeh. - Moram priznati da me taj gospodin Marvin veoma razočarao. Bili smo već sve pripremili da te uhapsimo, bio si, praktično gotov, već upakovan i vezan. I tada, u poslednjem trenutku, Marvin je napustio celu stvar, povukao je tužbu protiv tebe.

Moje srce, koje je bilo počelo da ubrzano kuca, stade da se smiruje.

— Ti si sjajan momak, Stive - nastavi Gringol. - Desilo se to da se Marvin baš tih dana verio s jednom lepom malom Amerikankom, upola mlađom od sebe, pa je pomislio da će, ukoliko te bude gonio preko suda, ceo taj slučaj biti razglašen preko štampe i objavljen na velika zvona. Dakle, bojao se da, na taj način, može sve saznati i njegova lepotica. I da će mu se ona, kao i svi ostali, podrugljivo smejati što je dozvolio da bude opljačkan na tako banalan način. Više je voleo da izgubi svojih šest hiljada nego nju. Zato te ostavio na miru... Imao si sreće, Stive!

Ništa nisam odgovorio. Zatim sam ga upitao da li želi da popije još jednu čašu viskija, što on odbi.

Ja ipak naručih još jednu za sebe, jer mi je stvarn r bila potrebna. Znači, još jednom sam se srećno izvukao. Sa zakašnjenjem, bio me je već oblio hladan znoj. Sećam se da sam tada, gledajući u tečnost boje ćilibara koja se iskrila u čaši preda mnom, rekao sebi: „Stive, lepi moj dečko, krajnje je vreme da se povučesh iz posla, i to što pre!“

— Vidite li, Gringole, kako je život čudan? - rekoh mu pokajničkim tonom. - Baš sam ovih dana bio rešio da se potpuno povučem i posvetim odmoru...

On se na to drsko nasmeja.

— Ozbiljno?... I šta misliš sada da radiš?

— Pa... najpre ću ostati ovde... u Istburnu... mislim, nekoliko dana. Potom ću se dati u traganje za jednim malim simpatičnim letnjikovcem, i u njemu ću se nastaniti. Svakog dana, iz dana u dan, igraću samo golf, od jutra do mraka, kunem vam se, celih šest meseci. A onda ću početi ozbiljno da razmišljam kako i gde da se zaposlim. Verujem da ću se odlučiti za auto. Volim sve što je u vezi s automobilima.

Gringol nepoverljivo klimnu glavom.

— Ne, Stive -reče mi najzad. - Nećeš se ti povući. Suviše si se dugo bavio tim poslom, pa si se već uživeo u ulogu 'čoveka od poverenja'. Čini mi se da već ima petnaest godina kako se baviš tim poslom, a? Dakle, punih petnaest godina ispunjenih samo uspesima, a? Nijedanput nisi zaglavio. Ja sam ubeđen da je varanje pravi smisao tvog života. Ti se više toga ne možeš odreći, kao što se ni ja ne mogu odvići od svoje navike da takve ljude gonim. Da, da, nastavićeš ti taj posao, Stive, i najzad ćeš se okliznuti na koru od neke banane...

Gringol me namrgođeno pogleda, pa završi svoju rečenicu:

— ... i tog dana, kad se budeš okliznuo, ja ću biti tamo, na licu mesta, da te odmah ščepam. To je isto tako istina kao što je istina da banane svake godine sazrevaju.

Ja u jednom gutljaju iskapih svoju čašu viskija, pa mu odgovorih:

— Ne, Gringole, nikada vi više nećete imati priliku da me ščepate. Ja vam tvrdim da ću napustiti svoj dosadašnji posao. Videćete. Od danas pa za godinu dana biću vlasnik nekog lepog poseda, i kada me, tada, budete slučajno sreli, pozdravljaćete me skidajući šešir.

On stavi svoj šešir na glavu i okrenu se da nođe.

— Lupetaš koješta, pričaš šta ti prvo padne na pamet - reče mi. - Što se mene tiče, siguran sam da

ću uspeti da ti nataknem lisice na ruke pre nego što odem u penziju.

* * *

Evo, već je treći dan kako se nalazim u hotelu „Splendid“. Sve vreme provodio sam zabavljajući se što sam najbolje znao, igrao golf, švrljao automobilom.

Ona je došla u prvi četvrtak. Baš sam ručao kad je ušla u veliku salu.

Molim vas da shvatite da je ta devojka bila jedna od onih koje ne možete gledati a da vam ne zastane dah.

Bila je visoka, ali ne suviše. I vitka. Hodala je s gracioznošću igračice. Kosa joj je bila pepeljasto-plava. Ogromne trepavice senčile su njene krupne oči boje ljubičice, koje su gledale ljude i stvari s nekim posebnim izrazom ozbiljnosti ali i odsutnosti, što je samo još više doprinosilo da se njene čari istaknu, jer smo mi muškarci naviknuti da danas vidimo samo devojke-lutkice, koje ne izgledaju nimalo skromno.

Video sam je kad je stigla u hotel. Bilo je to upravo pred ručak. Moj profesionalni instinkt odmah se probudio. Jer mi je već na prvi pogled bilo jasno da je boginja bogatstva ne štedeći blagosloвила ovu devojčicu. Kola su joj bila poslednji sportski model „rolsa“, a njen prtljag imao je zasenjajući sjaj.

Bio sam u hotelskom holu kad je ulazila. Prvo je otišla na recepciju, radi upisivanja u knjigu gostiju. Uzimajući pero, ona me primeti. Uporno me gledala nekoliko sekundi. Zatim se naže nad registar i upisa svoje ime. Smešila se privlačnim i srećnim osmehom, zatim se uputila prema liftu.

Kada se izgubila s vidika, otišao sam da pogledam knjigu gostiju. Tamo sam video da se zove Pola Galovej i da živi u Hadenhemu. Posle toga sam poručio ručak.

Trpezarija „Splendida“ bila je veoma prostrana. Bilo je mnogo gostiju. Čim je ušla, svi prisutni pogledi, usmeriše se na nju. Ja sam učinio isto što i ostali. Jer ona vam je bila od one vrste žena koju čovek nije u stanju da pusti da prođe a da je dobro ne zagleda, iako se time izlaže opasnosti da ispadne prostak.

Šef sale odvede je za jedan sto u uglu. Pre nego što je sela, ona baci pogled po sali i ugleda me. Počela je uporno da me posmatra. Najzad, bez i najmanjeg ustezanja, pođe pravo ka meni i sede za moj sto. Onda mi reče:

-Godfri!... Dragi, posle toliko godina!

Čujete li? Ja sam bio Godfri, njen dragi, od pre toliko godina!

Uputio sam joj svoj zavodnički osmeh i odgovorio svojim najsladim glasom. Pozvah u pomoć svu svoju veštinu, kojom sam se s toliko uspeha služio kod turista, Amerikanaca i ostalih, dok sam im pomagao da se oslobode svežnjeva svojih novčanica.

— Veoma mi je žao, gospođice - rekoh joj dakle - što moram da vam kažem da ste u zabludi. Ja se ne zovem Godfri. Priznajem da osećam to kao svoju veliku nesreću što nisam taj vaš...

Ona me prekinu. Stavi svoju ruku na moju, prstenje na njenim prstima vredelo je bar pola miliona funti, i stade da navaljuje na mene svojim najmedenijim osmehom:

— Dragi, pa ti si Godfri! Nevolja i jeste u tome što si ti to zaboravio. Nije moguće da sam se prevarila. To je nemoguće! Uostalom, veruj mi, u toku ovih dugih pet godina ja nijedanput nisam posumnjala da ćemo se nas dvoje jednoga dana ipak ponovo naći. Dolazim ovamo iz Hadenhema. Htela sam da provedem ovde nekoliko dana da bih ponovo mislila na tebe. Zar se ne sećaš kako smo nas dvoje proveli jedan divan odmor ovde?

Eto, recite sad sami: šta je trebalo da uradim? Odlučio sam brzo: ići ću pravo u centar. Čovek

mog kova ne bi ni mogao drugačije da uradi. Ovakav slučaj mogao bi ispasti najbolji podvig cele moje karijere.

— Voleo bih da znam - rekoh - zaprgo ste tako sigurni da sam baš ja Godfri? Čini mi se da bih ja morao da znam ko sam. Zašto bih ja bio uveren da sam neko drugi, molim vas da mi to objasnite, gospođice Galovej.

Ona me pogleda svojim velikim i divnim očima. Zatim se nasmeši. Ja osetih kako mi se prsti grče.

Onda mi ona reče veoma blagim glasom:

— Kako znaš, dragi, da sam ja gospođica Galovej?

— Jednostavno sam pogledao u knjigu gostiju na recepciji - odgovorih.

— Pa zar to nije dokaz da si se interesovao za mene? A znaš li zašto si se interesovao za mene, Godfri?

Nisam ništa odgovorio.

-Tražio si da nekako saznaš ko sam ja, jer je tvoj mozak sam pokušavao da se seti svega, da si ti u stvari čovek koji mi je poklonio ovaj verenički prsten, da si ti čovek za koga je trebalo da se udam. Kako ti se sviđa sve ovo, dragi?

— Mnogo mi se dopada - rekoh - mada, priznajem, još ništa ne razumem. I još uvek ostajem pri tom da verujem da ja nisam Godfri.

Ona mi se ponovo nasmeši i prošaputa: - To je i razumljivo, dragi. Sad dobro slušaj šta ću ti reći. Slušao sam je s najvećom pažnjom.

-Ima već pet godina kako smo nas dvoje, ti i ja, bili vereni. Mislim da smo nas dvoje bili tada najsrećniji par na svetu. Tvoje ime bilo je, a nadam se da je i sada, Godfri Fering. Ti si se u početku rata borio u jednoj australijskoj jedinici protiv Nemaca, a kasnije si irešao u vazduhoplovstvo. Mnogo si voleo avione i sve što je u vezi s njima. Kada sam se upoznala s tobom, nisi više imao mnogo novca. Ali, izgledao si zavodnički, strašno, neodoljivo. A i sada još uvek tako izgledaš. Svoj poslednji novac si potrošio da bi mi kupio ovaj verenički prsten. Međutim, ti si bio izumeo novi tip karburatora, tako sjajan da je moj tata bio van sebe od oduševljenja kada sam mu ga pokazala. Odmah mi je rekao da će ga ugraditi u novi tip trkačkih kola čija je izrada bila u toku. Zar se ti, dragi, ne sećaš da je tata bio spreman da otkupi od tebe patent za tvoj novi tip karburatora i da ti plati deset miliona funti? Da, da! Pa ti se, znači, jadni moj dragi, i ne sećaš da ti od tih deset miliona nisi dobio ni pare, kao i da ti ceo taj novac još uvek stoji na raspolaganju?

Uštinuo sam se ispod stola. Bila je to dobra vest!

Ona pogleda prema prozoru. Primetih suze u njenim lepim očima.

— Bilo je to jedne nedelje - nasgavi ona. - Ti si došao na vikend u naš dvorac. Trebalo je da se venčamo sledećeg četvrtka. Sve je bilo divno. Naša budućnost bila je osigurana. Tata je bio odlučio da te uzme u svoju fabriku. Govorio je da si neverovatan čovek. A ja, pa ja sam te jednostavno obožavala!

Ja sam samo klimao glavom u znak da se slažem. Bio sam toliko zadivljen i očaran da nisam bio u stanju ni reč da prozborim.

— U ponedeljak popodne - produži ona - ti si otišao iz Hadenhema i uputio se u fabriku jer su probna, kola, kola s tvojim karburatorom, bila dovršena. Mada te Vilijams upozoravao da kola još nisu sposobna za vožnju, ti si hteo da po svaku cenu napraviš jedan krug s njima. Vilijams nam je kasnije pričao kako si po probnoj pisti vozio brzinom od oko osamdeset kilometara na sat, a da si pri tom izašao na autoput za London. Rekao nam je da si stalno povećavao brzinu i da si morao dostići bar sto pedeset kilometara na sat... kada si se odvojio od tla...

Ona se neko vreme ustezala da nastavi. Pogled joj je bio oboren prema stolnjaku. Videh kako jedna suza kanu iz njenih lepih očiju.

-Kola su bila potpuno uništena - nastavi ona posle nekoliko trenutaka - a ti si nestao. Niko te više nigde nije video, niti je iko čuo da se o tebi išta govori... sve do danas.

Najzad sam sve razumeo. Napravih veoma tužan izraz lica, pa joj rekoh:

-Prstpostavljate da sam izgubio pamćenje?

-Da Godfri. Praktično gledano, bili smo gotovo sigurni da nisi bio uopšte povređen. U to ne može biti nikakve sumnje, jer kad je Vilijams stigao na mesto nesreće s ambulantnim kolima, ti si već bio izašao iz slupanog automobila i izgubio se. Nigde te nisu mogli naći.

Ona prestade da govori, a ja se bacih u razmišljanje vrtoglavom brzinom. Najzad zaključih: ovakvim potezom, ukoliko bi mi pošlo za rukom, mogao bih kraljevski krunisati svoju karijeru. Samo, razume se, i dalje sam se pitao koliko je sve to moguće.

Ona opet nastavi:

— Činili smo sve da te pronađemo. Tata je bio očajan. Ja sam, čak, morala da provedem četiri meseca u sanatorijumu. Gotovo sam bila poludela od tuge. Davali smo oglase po novinama, koristili se detektivskim agencijama, sve pokušavali...

Ona počne da se smeši: lice joj je bilo ozareno, oči su joj blistale.

— I sada sam te ponovo našla - reče mi strasno. - Neću te nikada više pustiti da odeš, nikada, nikada!...

Pomislih da bi bilo dobro da saznam još nekoliko malih tajni.

— Dobro - rekoh j o j - pretpostavimo da je sve to i moguće, ali kako da objasnim to da nisam došao u vezu sa svojim roditeljima sa svojim prijateljima?

— Pa ti nemaš više roditelje, Godfri, dragi -od mah odgovori ona - otac i majka su ti umrli još dok si bio dete. A sećam se kako si mi često pričao da su gotovo svi oni koje si nekada smatrao svojim prijate-ljima izginuli u ratu, ili se razišli i izgubili kada su se vratili iz rata. U to vreme nisi poznavao nikog drugog sem mene i mog oca. Ko zna šta se sve dogodilo s tobom posle onog nesrećnog slučaja!

— Dakle, odluka je pala. Rizikovaću! Ako uspem, to će biti remek-delo moje karijere.

Brzo sam računao. Od poslednjeg našeg susreta prošlo je oko četiri i po godine. Bio sam u Indiji, da. Tamo sam ostao dve godine. Zatim sam se vratio u London.

Po njenom kazivanju, taj Godfri Fering nije više imao ni roditelje ni prijatelje. Pošto je ona bila ubeđena da sam ja Godfri, nisam više imao nikakvog razloga da odbijam da priznam da i jesam Gbdfri. Sve što sam imao da uradim, bilo je da zaboravim svoje postojanje pre odlaska u Indiju. To je bilo sasvim lako, čak i prijatno. Preostajalo mi je još da primim neki lak i dobro plaćen posao u fabrici njenog oca, dok bih u isto vreme imao u banci, na čekovnom računu, onu božanstvenu sumu dobijenu za izum karburatora.

Pored svega, ona me je i volela! Pa šta bih još mogao poželeti? To pitam vas!

Sačekao sam minut ili dva. Trudio sam se da dobijem izgled čoveka koji se muči da povрати svoje sećanje. Najzad joj rekoh:

-Neverovatno je čudno ono što se ovog trenutka događa u mojoj glavi. Naravno, još uvek ne mogu da poverujem da sam ja taj vaš Godfri Fering. Međutim, pada u oči jedna neobična podudarnost: nikako ne uspevam da se setim šta je bilo sa mnom pre četiri godine, mislim pre nego što sam otišao u Indiju. Čim pokušam da to obnovim u sećanju, imam utisak da moj mozak nešto krije od mene. Još jedna stvar je takođe čudna u svemu ovome: čim sam vas ugledao, odmah sam imao utisak da vas već odavno poznajem, da vas odlično poznajem...

Ona podiže prema meni svoje divne oči boje ljubičice, a one su bile pune suza, stavi svoju ruku na moju, pa mi reče:

-Ne muči se više, dragi. Sad će sve biti dobro za nas oboje. Ostaću ovde tri dana, a posle ću morati da idem kod Harnisovih, na kraće vreme. To je odmah tu, blizu. Ostaću kod njih što kraće mogu. Telefoniraću tati odmah posle ručka, da mu kažem da sam te prona - šla. Oh, on će biti vrlo srećan. Ostaću kod Harnisovih samo dva ili tri dana, a onda ću ovamo po tebe, pa ćemo zajedno krenuti u Hadenhem. Šta kažeš na sve ovo, dragi?

Našao sam najbolje reči kojima sam joj mogao objasniti šta o tome mislim. Najzad, među nama govoreći, šta sam ja tu uopšte mogao da izgubim?

* * *

Ta tri dana provedena s njom bila su božanstvena. Siguran sam da ih nikada neću izbrisati iz svog sećanja. Plivali smo, igrali golf, šetali po okolini. Samo, nikako mi nije dozvoljavala da vozim kola. Rekla mi je da neće dozvoliti ni da dodirnem volan, nikada, da me zamalo nije izgubila zbog jednog automobila i da ne pristaje da se ponovo izloži takvoj opaenosti.

Ma kažem vam, sve je bilo veličanstveno!

Telefonirala je svom ocu. A ovaj čestiti stari dobričina smesta mi je poslao dugačak telegram - koštao ga je nekoliko stotina! - u kome mi je rekao da su njegova žena i on bili ludi od sreće kad su saznali da me je njihova draga ćerka ponovo našla i da će, naj - zad, sada moći da bude srećna sa mnom.

Kunem vam se da vam mogu iskreno priznati da sam posle tri dana bio dogurao dotle da sam i sam počeo da verujem u to da sam ja Godfri Fering. Najzad, jedva da sam i osećao potrebu da se trudim da zaboravim kako sam bio neko drugi...

Pola je bila fantastična. Gotovo mi je neprijatno da vam to u detalje opisujem.

Trećeg dana, popodne, ona me napusti. Stavio sam njen prtljag u „rols“, a ona sede za volan. Zatim me uhvati za ruku, dok sam ja stajao pored kala.

-Vratiću se kroz tri dana - reče mi. - Budi spreman za taj trenutak, dragi. To će biti povratak zabludelog sina. Ja to o tebi govorim. Otići ćemo, najzad, svojoj kući, ljubavi. A dok budeš ovde sam, zabranjujem ti da voziš, dragi. Ti si mi to obećao! Najzad, ni ti ni ja nećemo nikada više voziti nijedan automobil! Sada se bojim tih prokletih mašina. Otputovaćemo u Hadenhem vozom. Obećavaš li mi to?

Odgovorio sam da obećavam.

Ona okrenu svoje lice ka meni kako bih je poljubio u usta.

— Do viđenja, dragi - reče.

Zatim me je gledala s nekom vrstom brižne nežnosti, pa dodade:

— Htela bih da te zamolim da učiniš nešto za mene, dragi.

Smesta joj odgovorih da bih za nju učinio sve.

— Poslednji put kad sam te videla, hoću da kažem pre udesa, bio si obučen u sive flannelske pantalone i svilenu košulju krem boje, mašna ti je bila krepdešinska, boje kestena, a cipele od jelenske kože nosio si u istoj boji. Sve to ti je stajalo mnogo lepo, pa bih se veoma obradovala ako bih te našla tako obučenog za naš povratak kući. Sve bi, tada, izgledalo kao *nekada*!

Odgovorih joj da je sve to lako izvodljivo, da je to gotovo sitnica za mene koji sam bio spreman i da se ubijem pred njenim nogama, ako bih samo bio siguran da će joj to pričiniti zadovoljstvo.

Tako mi boga, sve mi se čini da sam bio iskren kada sam ovo govorio. To vam najbolje kazuje

dokle sam bio dogurao.

Zatim ona ode.

Naručih dva viskija i iskapih ih u zdravlje kapetana Godfrija Feringa. Potom odoh u grad, pronađoh najboljeg krojača i naručih da mi se najhitnije spremi odeća koju je ona želela da imam za naš povratak kući.

* * *

Tri dana kasnije ona se vrati.

Zajedno smo ručali. Odlučismo da krenemo u Hadenhem vozom koji je polazio posle podne u tri i trideset.

Moja odluka je bila gotova: postaću kapetan Godfri Fering, oženiću se Polom, i radiću neprekidno u fabrici njenog oca.

Sada me ništa više neće sprečiti da postanem najbolji mladić na svetu!

Kad god bih pogledao Polu, uvek me je obuzimala čežnja za čestitošću i ljutio sam se na samog sebe što su mi tako dobro uspevali moji dotadašnji poslovi.

Bilo je tri sata i petnaest minuta kada smo stigli na železničku stanicu. Objavili su zakašnjenje voza, ali nas to nije mnogo interesovalo, mislili smo sama jedno na drugo...

Odjednom ona uzviknu:

-Gospode bože! Zaboravila sam svoju torbicu, kod Harnisovih, Tu torbicu mi je poklonio tata pre nego što sam otišla od kuće. Za moj rođendan. Smesta ću da pošaljem telegram Harnisovima da mi je pošalju, jer mi se u njoj nalazi ceo toaletni pribor. Ukoliko...

-Ukoliko šta? - upitah je.

-Ukoliko ti ne bi bio takav anđeo da uskočiš u jedan od tih taksija pred stanicom, odjuriš do mojih prijatelja i doneseš mi je. Njihova kuća je udaljena od Istburna svega tri kilometara.

— Pa, naravno - rekoh - trknuću do njih.

— Samo požuri, kako bi se vratio na vreme da uhvatimo voz u četiri i petnaest - reče ona. - Pazi da putem ne zalutaš, jer možemo lako izgubiti voz.

Obećah joj da neću zalutati.

Šofer taksija sigurno poznaje mali zamak Harnisovih - nastavi ona. - Samo reci kućepazitelju ili slugi da si ti kapetan Godfri Fering i da sam te ja poslala da uzmeš onu moju torbicu od krokodilske kože.

Izađoh sa stanice, nađoh taksi i krenuh. Nije mi trebalo mnogo vremena da stignem do malog dvorca Harnisovih.

Pozvonih, a stari kućepazitelj, s belom kosom i zulufima, po nekadašnjoj modi, dođe da mi otvori. Ja mu se predstavih kako mi je Pola rekla i prenesoh mu njenu poruku. On me ponudi da sednem u predsoblju i posle nekoliko minuta vrati se s torbicom od krokodilske kože. Izvinio mi se što me je ostavio samog da čekam u predsoblju, ali, kako mi objasni, svi ukućani su bili izašli.

Bio sam oduševljen što nije bilo nikog da započne razgovor, jer mi se mnogo žurilo da se vratim i ponovo nađem Polu.

Pridruživ joj se na stanici. Pruživši joj torbicu, ona me nagradi božanstvenim osmehom.

Pošli smo vozom u četiri i petnaest i dobili zaseban kupe. Tamo smo se ponašali kao gimnazijalci, pričali smo, šalili se i pipkali. Bili smo, zaista, neverovatno srećni.

Trebalo je da promenimo voz u Ašfнду. Kad smo tamo stigli, siđosmo na peron. Pola je nosila u ruci svoju torbicu od krokodilske kože, a ja se bacih u potragu za nosačem koji bi prebacio naš

prtljag iz ovog u novi voz. Pola je, u međuvremenu, prešla na drugi peron i zauzela dva mesta u vozu za Hadenhem.

Prošlo je nekoliko minuta dok sam našao nosača i pokazao mu šta treba da uradi. Zatim stadoh da tražim kupe u kome ću naći Polu.

Nikako nisam uspevaao da je pronađem. Bila je nestala. Kao da je nestala posle udarca čarobnim štapićem!

Nalazio sam se u stanju koje se ne može lako opisati.

Pet minuta kasnije voz krenu, a ja ostadoh da stojim na peronu, sav utonuo u užasavajuće nespokojstvo. Pola nije bila u vozu, a nije bila ni na peronu. Gde li je samo mogla da iestane?

Najzad odlučih da sam odem u Hadenhem i predstavim se njenim roditeljima. Objasniću im šta se dogodilo. Uostalom, bio sam siguran da će se ona u međuvremenu pojaviti. Nije joj se moglo ništa ozbiljno dogoditi. Jedna mlada devojka ne može tek tako da nestane s ašfordskog perona!

Otišao sam kod šefa stanice da se obavestim o vozovima. U ovo vreme nije više bilo nijednog koji bi išao direktno za Hadenhem. Nije mi preostalo ništa drugo nego da uđem u lokalni voz za London, a odatle u direktni za Hadenhem.

To sam i uradio. Mislim da nikada još nisam tako putovao. Bez Pole, bez prtljaga, bez ičega.

Putovanje mi se učinilo beskonačnim. Bilo je sedam sati kad je voz stigao u London. Ne znam zašto, ali mi se odnekud uvrtilo u glavu da će Pola biti tu i čekati me na izlazu sa perona.

Nije je bilo.

Baš sam prelazio preko staničnog hola kad me neko uhvati za ruku. Okrenuh se s nadom. Međutim, bio je to Gringol. Usta su mu bila razvučena do ušiju.

-Pa, Stive - reče mi on cereći se - zar ti nisam lepo rekao da ću ti jednog dana namaći lisice. Rekao sam ti da popuštaš, nisi više onaj stari. Zar ti nisam rekao da ćeš se okliznuti na koru od neke banane? Eto, vidiš, došao sam da te ulovim.

— Ne razumem šta hoćete time da kažete, Grigole? Kunem vam se da ne znam o čemu govorite.

— Ozbiljno? - reče on.

On mi pruži večernje novine. Smesta mi pade u oči naslov odštampan krupnim slovima:

„DRSKA KRAĐA NAKITA“

„Sa zaprepašćujućom drskošću danas popodne je izvršena krađa nakita u dvorcu Harnisovih, nedaleko od Isgburna.

Kratko vreme posle odlaska gospođice Pole Galovej, koja je bila napustila dvorac Harnisovih u automobilu, zajedno sa svojim verenikom kapetanom Godfrijem Feringom, neki probisvet, koji je zapanjujuće mnogo ličio na kapetana Feringa, došao je i zatražio jednu torbicu od krokodilske kože koju je gospođica Galovej zaboravila u dvorcu Harnisovih.

Svi članovi porodice Harnisovih bili su izašli, pa je stari kućepazitelj otišao da potraži torbicu u sobi gde je boravila gospođica Galovej i, kada ju je našao, predao je posetiocu.

U toj torbici nalazio se nakit gospođice Galovej u vrednosti od preko sto miliona funti.

Lažni kapetan Fering zahvalio se i odvezao taksijem koji ga je i bio dovezao.

U toku prepodneva, jedna žena, koju opnsuju kao neverovatno lepu, razgovarala je s baštovanom u parku dvorca i od njega saznala da gospođica Galovej i njen verenik kapetan Fering treba da u toku popodneva napuste dvorac.

Nema nikakve sumnje da je ta žena imala za saučesnicu jednu sobaricu iz dvorca, koja je iznenada nestala početkom dana, i koja je svakako obavestila kradljivicu da gospođica Galovej ne namerava da ponese sa sobom na put svoju torbicu s nakitom, nego da će je tek kasnije uzeti.

Naš čitalac dobiće pravu sliku o tome s kakvom je brižljivošću pripremljena i sprovedena ova

jedinstvena krađa skupocenog nakita tek kad mu budemo rekli da je lažni kapetan Fering bio odeven skoro identično kao što je tog dana bio odeven i pravi kapetan Fering.

Očekuje se brzo hapšenje kradljivaca.“

-Nemaš sreće, Stive - reče Gringol - stvar je u tome što sam se nalazio u Istburnu baš onog dana kada si ti stigao, i što sam te video baš u trenutku kada si se osvežavao u baru. Čim je istburnska policija danas popodne telefonirala Skotland jardu, odmah sam znao da si samo ti mogao da izvršiš taj podvig, veruješ li mi?

Duboko sam uzdahnuo.

— Gringole - rekoh - zar ne bismo mogli da popijemo po koju čašicu pre nego što me povedete?

— Svakako, svakako! - odgovori on.

Otišli smo u bife na stanici. Kad su se čaše s viskijem našle pred nama, rekoh mu:

— Naravno, ni jednog jedinog trenutka ne bih poverovao da ćete prihvatiti kao istinu ovo što ću vam ispričati, znam da se neću izvući iz ove gadne situacije, ali ću vam, uprkos svemu, reći istinu, samo istinu, i ništa drugo nego istinu... Nasamarila me jedna devojka. Jedna božanski lepa devojka. Tako lepa da ne mogu čak ni da se naljutim na nju. I sad mi srce jače zalupa kad pomislim na nju. Primetila me je čim je stigla u 'Splendid', zapazila je odmah da sam gotovo Feringov dvojnik. Onda je napravila najsajjniju prevaru koja je ikada napravljena s jednom budalom na ovom našem svetu. Otišla je čak dotle da me naterala da se obučem isto onako kao što se oblačio i kapetan Fering. Kad smo se našli na peronu na stanici, poslala me je po svoju torbicu koju je navodno bila zaboravila u dvorcu Harnisovih. Pošto sam doneo torbicu i predao joj je, ona se izgubila bez traga i glasa. Eto, verovali mi ili ne, to je cela istina.

Gringol se čitava dva minuta grohotom smejaao, a onda mi reče:

-To ćeš ti ispričati svojoj dobroj bakici, ona verovatno još veruje u takve priče. Savetajem ti da to ne pričaš sudiji. Može ti zbog toga dodati još koju godinu više. Da sam na tvom mestu, ja bih otvoreno priznao krivicu i odležao kaznu kao džentlmen.

Nisam mu ništa odgovorilo. Šta biste vi hteli da mu kažem?

U svakom slučaju, iako ne znam ko je ta devojka, skidam joj kapu. Neće mi čak ostati ni u lošoj uspomeni. Ona ima mozga u svojoj lepoj glavici, kao i još mnogo drugih stvarčica koje čovek voli da gleda. Ona ima sve ono što sam se ja hvalio da imam.

Kad budem izašao iz zatvora, nadam se da ću je nekako uloviti. Ne zato da bih joj naneo neko zlo. Naprotiv!

Kako me majstorski namagarčila! Pa to zaslužuje divljenje!

Pa ipak, ispao sam budala!

OTELI SU SESILIJU

Gospođa Keradajn pruži Kalaganu pismo ispisano velikim slovima i bez potpisa. On počne da ga čita.

„Vanga šticešica Sesilija je u našim rukama. Ako hoćete da je ponovo vidite, dobro ćete uraditi da povučete iz svoje banke dvadeset pet hiljada funti sterlinga, u krupnim novčanicama, i budete spremni da nam ih predate kada vam to budemo rekli.

Ako obavestite pandure, ili pokušate da nas na bilo koji način izigrate, maloj Sesiliji ćemo prerezati vrat. S tim možete sigurno računati. Ako prihvatite naše uslove, objavite sledeći oglas u koloni malih ličnih oglasa u listu *Dejli Eho* u četvrtak ujutru:

SESILIJA JE U REDU!

KAO ŠTO JE UGOVORENO!

Nikako nemojte zaboraviti: bez policije i bez smicalica! U suprotnom, mala će biti mrtva!“

Kalagan pogleda gospođu Keradajn, imala je oko četrdeset i pet godina, bila je lepa, inteligentna i tužna. Njemu je bi žao.

— Čime vam mogu pomoći u ovom slučaju, gospođo Keradajn? - upita je.

— Došla sam kod vas jer više volim da vi budete taj koji će im predati novac.

— Znači, nameravate da platite? - reče Kalagan.

Ona ga tužno pogleda.

— Šta drugo mogu da učinim? Ovo pismo je možda samo blef, ko to zna? Ali, s druge strane, možda su i iskreni i rešeni na sve. Najzad, kroz tri nedelje, kad bude napunila dvadeset i pet godina, Sesilija će postati vlasnica ogromnog bogatstva. Bilo bi užasno kad ne bismo platiti, a ti grozni ljudi izvršili svoju pretnju i ubili je.

Kalagan se složi.

— I stina je - reče.

Zatim zapali cigaretu.

— Recite mi nešto, gospođo Keradajn. Pričajte mi o sebi i o Sesiliji. Dajte mi njenu fotografiju. Recite mi, da li je imala nekog ko je bio zaljubljen u nju, i ko bi sve mogao da bude zainteresovan u ovom slučaju?

Ona reče:

— Ja sam udovica, gospodine Kalagane. Moj muž je umro pre deset godina. Posle njegove smrti, starateljstvo nad Sesilijom je povereno meni. Ja sam njen jedini staratelj. Ona treba da raspolaže svojim novcem kroz tri nedelje, kad bude napunila dvadeset i pet godina...

— Da li je imala neku vezu?... - upita Kalagan.

-Da. Pre dve godine, sreća je jednog mladića, inače dosta čudnog. On se zove Judžin Rajmli. Prilično je neobičan tip. Htela je da se veri s njim. Ja ga nisam volela i nisam dala svoj pristanak. Ali, pre godinu dana, promenila sam mišljenje i rekla sebi da nisam dobro uradila kada sam odbila da dam pristanak. Takođe sam pristala na njihov sporazum da svoju veridbu proslave na dan dvadeset petog Sesilijinog rođendana.

— To varovatno nije imalo nekog značaja -reče Kalagan. - Onog dana kad naghuni dvadeset i pet godina, Sesilija će slobodno raspolagati svojim novcem i moći će da se uda za koga hoće.

Ona se složi.

— To znam, ali moja namera je bila da im ostavim nadu da ću pristati na njihov brak tek na kraju godine, a u tom slučaju imali bi bar godinu dana da se međusobno upoznaju i, ukoliko ne odgovaraju jedno drugom, da se raziđu bez posledica.

— Razumem vas - reče Kalagan. - Ipak, ne izgleda da taj Judžin Rajmli ima ikakve veze s otmicom. Ne bi imao nikakvog razloga... Znete li gde on stanuje?

— Da, ima stan u Lankasger Mensionu, na Pelmejn Skveru.

— Odlično. Dakle, šta želite da učinim za vas, gospođo Keradajn?

— Pre svega - reče ona - da pronađete Sesiliju. Podići ću dvadeset pet hiljada funti i daću vam taj novac. I zamoliću vas da date onaj oglas u *Dejli Ehu*. Kad dobijemo uputstvo za isplatu novca, zamoliću vas da vi to uzmete na sebe.

— Vrlo dobro, gospođo Keradajn - reče Kalagan. - Učinićemo onako kako vi zahtevate.

On sleže ramenima.

-Uostalom, ne vidim šta bismo mogli drugo da učinimo. U *Dejli Ehu* od četvrtka izaći će sledeći oglas: SESILJA JE U REDU! KAO ŠTO JE UGO- VORENO! Pretpostavljam da ćete posle toga primiti drugo njihovo pismo: čim dobijete izveštaj gde, kada i kako novac treba da bude predat, obavestite me.

— Slažem se, gospodine Kalagane.

Zatim ustade.

— Mnogo vam hvala. Nadam se da će sve biti kako treba.

— I ja se nadam - reče Kalagan.

Nikols stiže u jedan sat. On reče Kalaganu:

— Efi mi je saopštila da hoćeš da me vidiš. Šta ima novo?

— Verovao mi ili ne - reče Kalagan - oteli su jednu devojkicu. Zove se Sesilija Grant. Njen staratelj, izvesna gospođa Keradajn, tim povodom me je posetila jutros. Tipovi koji su je oteli traže dvadeset pet hiljada funti. Oni će dati uputstvo gde i kako novac treba predati. Naš zadatak je da platimo ucenu. Nadam se da će se devojkica vratiti.

— To me podseća na Čikago iz 1935. Jesmo li mi zaista u Engleskoj, ili ja sanjam?

— Možda sanjaš - reče Kalagan - ali ovako je kao što ti kažem.

Nikols izvadi kutiju cigareta, otuda izvuče zubima jednu i, izvežbanim pokretom, jednom rukom zapali šibicu o svoje pantalone.

On reče:

— Zaista, šta se to događa?

— Postoji tu i jedan tip po imenu Judžin Rajmli - reče Kalagan. - Taj mladić je bacio oko na Sesiliju još pre dve godine. Hoće da se oženi njome. U početku gospođa Keradajn nije htela da da svoj pristanak, a zatim, prošle godine, pošto je o tome dobro razmislila, promenila je mišljenje i izjavila da pristaje da se njih dvoje vere posle godinu dana. To je učinila da bi ih sprečila da naprave neku glupost u međuvremenu, kao i da ne pobegnu zajedno. Izgleda da Rajmli nema nikakvog udela u ovom događaju, jer devojkica u svakom slučaju dolazi do svog novca kroz tri nedelje. Takođe, ako je Rajmli želeo taj novac, svejedno bi ga imao kad bi se oženio njom. Nije imao potrebu da je otme. Međutim, i pored toga sam radoznao da saznam nešto o njemu. Gospođa Keradajn mi je dala njegovu adresu. Evo je, postaraj se i gledaj da saznaš što možeš više o tome Judžinu Rajmliju. Pokupi što više informacija. Razgovaraj i s njim, ako ti to pričinjava zadovoljstvo.

Nikols zevnu.

— U redu! - reče, pa izađe.

* * *

Kalagan je ispijao svoj drugi viski sa sodom u podrumu „Ouls kluba“ kada Nikols uđe.

— Dakle, šta ima novo? - upita Kalagan.

— Rajmli izgleda kao ispravan čovek - reče Nikols. - Brine se zbog Sesilije. One večeri kada je bila oteta, on je imao zakazan sastanak s njom, hteo je da je vodi u bioskop. Ali je imao posla u svojoj kancelariji (činovnik je u fabrici automobila), zato je telefonirao gospođi Keradajn i obavestio je da ne može doći na sastanak, jer mora da radi. I to je bila istina. Ostao je da radi u svojoj kancelariji do jedanaest časova te iste večeri.

— Dobro - reče Kalagan - a Sesilija?...

— Kada je telefonirao - nastavi Nikols - ona je već bila otišla. Niko je od tada više nije video. U svakom slučaju, ne shvatam razlog zašto bi je taj tip oteo. Time ništa ne dobija, a može sve da izgubi u ovoj situaciji.

Kalagan klimnu glavom.

— Onda, dobro! - reče. - Čekajmo. Nikad se ne zna šta može iskrsnuti...

Gospođa Keradajn telefonirala je u pet časova i trideset minuta u četvrtak popodne. Rekla je Kalaganu:

-Gospodine Kalagane, javljeno mi je preko telefona, pre desetak minuta, nešto u vezi sa Sesilijom. Neki muški grub i neprijatan glas rekao mi je da je video oglas u *Dejli Ehu*, i da treba staviti dvadeset pet hiljada funti u kožnu torbu. Onaj ko će nositi novac, treba da putuje vozom, ne automobilom, u Epsom, sutra uveče. Treba da ide peške putem za Dauns pola kilometra, dok ne dođe do krčme 'Rebuk In'. Na dvadeset pet metara od krčme, treba da pođe prvom stazom s leve strane i da ide oko dvesta metara, do jednog šumarka. U sredini šumarka nalazi se mali proplanak, a na proplanku usamljeni hrast sa šupljim stablom. Torbu s novcem treba staviti u šupljinu tog stabla.

-Shvatio sam vas - reče Kalagan.

— Čovek je rekao da će se Sesilija vratiti kući u subotu u pet časova ujutru, ako se sve to uradi - nastavi gospođa Keradajn. - Rekao je još, ako se pokuša neka podvala, ili ako bude nečega što bi im se učinilo sumnjivo, oni će ubiti Sesiliju bez ikakvog razmišljanja... činilo mi se kao da govori istinu - dodade ona tužno.

— Vrlo dobro, gospođo Keradajn - reče Kalagan. - Lično ću to obaviti sutra uveče. Možete li podići novac i predati mi ga do sutra popodne?

— Da - reče ona - Podići ću ga sutra iz banke i lično ću vam ga doneti.

* * *

Kalagan je stajao ispred kamina u svojoj kancelariji i pušio cigaretu. Nikols, opružen u kožnoj fotelji, s nogama na Kalaganovom pisaćem stolu, reče:

— Pa lepo! Dvadeset pet hiljada funti, to je lepa sumica. Dobiti to bez po muke! Ti tipovai imaju sreće kad će tako lako doći do tih para. To su neki đavolski momci!

— Ne sviđa ti se što ćemo im dati ovaj novac, je li, Vindi? - reče Kalagan.

— Još pitaš! - reče Nikols. - Pomisao da ćeš se vucarati po Epsomu sa svim tim novcem u kožnoj torbi, i da ćeš ga ostaviti u šupljini hrasta da bi neka lopuža došla tamo i pokupila ga, to me, razumeš li, boli, to je jedna od stvari koja mi se ama baš nimalo ne sviđa.

— A šta bismo drugo mogli da uradimo? - upita Kalagan.

— Ti to olako uzimaš-reče Nikols. - Zar ti se ne čini da upadamo u klopku bez otpora?

— Ne nerviraj se. Reći ću ti šta možeš da uradiš. Vidi da li možeš da pronadeš Blua Stivensa. Koliko ja znam, naći ćeš ga u 'Metropol klubu', u Siven Dajelu. Sećaš li se Blua?

— Razumem! Nema mnogo vremena kako je napolju. Poslednji put bili su ga dobro odrapili:

deset godina, a?

— Sedam i po godina - reče Kalagan. - Jer su mu oprostili dve i po godine zbog dobnog vladanja.

— U redu - reče Nikols. - Onda, šta da uradim? Da ga uhvatim za vrat i da ti ga dovedem...?

— Nećeš imati potrebe da to činiš. Plati mu piće i reci mu da imaš još pet novčanica pod ključem. Doći će sam.

— U redu - reče Nikols i skinu noge sa stola.

— Ništa novo u vezi sa Rajmlijem...? - upita Kalagan.

-Ništa važno. Uzeo je dve karte za brod. Mesta je jutros zadržao.

-Gle, gle! Pa gde to misli da ide?

— U Lisabon - reče Nikols. - Ničega se ne lišava: prva klasa. Znači li to nešto?

-Kako misliš da ja to mogu znati?-odgovori Kalagan.

Bilo je tri sata ujutru kada Kalagan izroni iz mraka i kiše i uđe u svoju kancelariju. Nikols je sedeo i čekao ga pijući kafu koju je sam skuvao. On reče: - Zdravo, Slime. Jesi li našao hrast? Da li si ostavio novac?

Kalagan potvrdi.

— Da... ništa novo?

Nikols odmahnu glavom. Kalagan sede, zapali cigaretu i uze šolju kafe koju mu pruži Nikols.

U četiri sata zazvoni telefon. Javila se i gospođa Keradajn.

— Sve je u redu, gospodine Kalagane. Sesilija je stigla pre deset minuta. Savršeno je dobro. Imala je najneobičniji doživljaj. Kada je izašla i pošla na sastanak sa Judžinom, neko joj je prišao sa leđa. Pre nego što je imala vremena da bilo šta uradi, bila je ubačena u jedna kola i, sa zavezanim očima, odvezena. Pre jedno četvrt sata, bila je ponovo ubačena u kola, zavezanih očiju, i ostavljena na sto metara daleko od kuće. Skinula je povez i vratila se. Jednom rečju, ništa joj se nije desilo tom prilikom.

— Možda - reče Kalagan - ali ovaj događaj ju je skupo koštao: dvadeset pet hiljada funti! Za koji trenutak doći ću da vas posetim.

— Razume se, gospodine Kalagane, samo izvolite. Nikad nećemo moći, dovoljno da vam se zahvalimo za ono što ste učinili za nas.

Kalagan spusti slušalicu i reče Nikolsu:

— Zovi Rajmlija telefonom i neka zvoni sve dok se ne javi. Hoću da razgovaram s njim.

Četiri minuta kasnije, Nikols mu pruži slušalicu, a Kalagan reče:

— Alo! Rajmli? Ovde Kalagan, privatni detektiv. Bio mi je dat nalog od strane gospođe Keradajn da predam ucenu za Sesiliju. Bićete srećni da saznate da se ona vratila zdrava i čitava. Sada je sasvim dobro.

— Veoma sam srećan što to čujem - reče Rajmli.

— Rajmli, neka ptičica mi došapnu s grane da ćete se ukrcati za Lisabon za koji dan. Vodite li i Sesiliju sa sobom?

-Nikako! - reče Rajmli. - Mislite li da ću se oženiti tom devojkom, kad je ceo svet zabijao nos u taj događaj? Svi veruju da sam i ja umešan na neki način u tu otmicu. Dosta mi je svega! Od samog početka, gospođa Keradajn je nagoveštavala da ja hoću da se oženim Sesilijom samo zbog njenog novca. Sada joj možete reći da nemam nameru da se oženim Sesilijom. Ostaje joj da sama potraži nekog ko će biti dostojniji nje...

— Razumem vas - reče Kalagan. - Bilo bi, bez sumnje, nepravedno pretpostaviti da ste promenili mišljenje samo zbog toga što će Sesilijina imovina biti smanjena za dvadeset pet hiljada funti plaćenih za njenu otmicu?

— Možete svoje pretpostavke da zadržite za sebe —reče Rajmli.
Kalagan spusti slušalicu.

* * *

Jutarnje sunce prodiralo je kroz velike prozore salona.

— Sesilija - reče gospođa Keradajn. - Ovo je gospodin Kalagan, detektiv koji je položio ucenu.
Kalagan joj stisnu pruženu ruku.

— Gospođice Grant, zašto ne kažete istinu o ovom slučaju s otmicom...? Zašto sebi ne uštedite gomilu nevolja i priznate da ste sve smislili vi i Rajmli?

— Gospodine Kalagane, ne razumem šta hoćete da kažege - odgovori hladno Sesilija Grant.

— Mislim da vi to vrlo dobro znate - reče Kalagan. - Vrlo dobro znate da je vaša starateljka, gospođa Keradajn, bila pristala da se verite s Rajmlijem posle godinu dana, jedino zato da bi vas sprečila da učinite neku glupost. Možda ste Rajmli i vi pomislili da će ona ponovo pokušati da spreči vaš brak, pa ste zato hteli da budete sigurni da se ipak možete venčati. Znali ste da pomoću otmice možete odmah doći do dvadeset pet hiljada funti. Dakle, jeste li takav plan napravili?

— Ni govora, gospodine Klagane - reče ona. - Ja...

Kalagan podiže ruku;

-Pričekajte trenutak. Možda sam u stanju da vam ispričam nešto zbog čega ćete promeniti mišljenje. Ovo vas može interesovati. Treba da saznate da sada Rajmli ima dvadeset pet hiljada funti, a vas ostavlja na cedilu!

Sesilija otvori usta i sa zaprepašćenjem pogleda Kalagana...

Kalagan produži:

— Nadgledao sam postupke i Rajmlijevo kretanje u toku ova tri ili četiri dana. Hteo sam da zna da se na njega motri. Zadržao je sebi mesto u brodu za Lisabon. Telefonirao sam mu jutros malo posle vašeg povratka i rekao mu da ste se vratili. To na njega nije ostavilo nikakav utisak. Rekao mi je da mu je dosta tog sumnjičenja da vas je on uvukao u organizovanje otmice. Odlazi u Lisabon, ali ne sam. Dakle, šta kažete na to, Sesilija?

— Svinja! - reče Sesilija. - On je zaista veoma grozan tip. Imate pravo, gospodine Kalagane, stvar je bila nameštena. Sve smo zajedno smislili. Trebalo je da ja izvedem kao da sam oteta, a on je trebalo da pošalje obaveštenje o tome. Znao je da će gospođa Keradajn upasti u klopku i platiti ucenu, da neće dozvoliti da mi se nešto desi. Smatrao je da bismo u tom slučaju sigurno mogli odmah da se venčamo. A sad on ima taj novac u rukama!

— Teško ćete taj novac povratiti - reče Kalagan. - Taj novac je vaš novac, Sesilija. Vi ste bili samo oruđe pri organizovanju te otmice. Pristali ste da budete oteti. U stvari, vi ste poklonili svoj novac tom čoveku...

— To je strašno! - uzviknu Sesilija. - Kakav odvratn tip! Šta sad da radim?

— Bojim se da se više ne može bogzna šta učiniti - reče gospođa Keradajn lukavim glasom. - ožete samo zahvaliti svojoj srećnoj zvezdi što je taj Judžin Rajmli otkrio svoje karte na vreme. Bilo bi mnogo gore da ste se udali za njega kroz mesec dana. Kakav bi on bio divan muž!...

* * *

— Vaša nepromišljenost skupo će vas stajati, Sesilija - reče Kalagan. - Ona će vas koštati dvadeset

pet hiljada funti - dodade-ukoliko...

— Ukoliko, šta? - upita Sesilija.

- Ukoliko ne ubedite gospođu Keradajn da treba sve da popravi...

— Šta time, do đavola, hoćete da kažete, gospodine Kalagane? - upita gospođa Keradajn izmenjenim glasom.

— Hoću da kažem da ste vi u ortakluku s Rajmlijem, gospođu Keradajn, Kalagan se okrenu Sesiliji.

— Slušajte, Sesilija - reče. Kada se pojavio taj Rajmli, vaša starateljka, gospođa Keradajn, najpre vam je dozvoljavala da ga vidite. Ona ga ne voli. Dobro. Posle godinu dana ona menja mišljenje. Izjavljuje da će vam dozvoliti da se verite posle godinu dana, što će reći, u trenutku kada budete u mogućnosti da raspoložete svojim imanjem. Zatim, malo vremena pre tog roka, vas otimaju. Očigledno je da su ljudi koji su vas oteli znali da imate sastanak s Rajmlijem. Očigledno je, takođe, da je lice koje vas je odvelo bilo dobro upućeno u celu stvar i da ste jedino vi znali za njega.

Kalagan zastade i zapali cigaretu. Sesilija ništa ne reče.

On nastavi:

— Ali, Rajmlijevo ponašanje je čudno, vrlo čudno, zar ne?... Da je čekao nekoliko nedelja, mogao je da se oženi vama i dobio bi celo vaše bogatstvo, a ne samo dvadeset iet hiljada funti... Ukoliko nije mislio da više novca nije ni bilo!

-Šta hoćete da kažete? - upita Sesilija glasom koji je pokazivao veliko iznenađenje.

— Hoću da kažem - odgovori Kalagan - da vas je, po mom mišljenju, gospođa Keradajn pokrala i proćerdala vašu imovinu. Znala je da će morati da polaže račune kad vi napunite dvadeset pet godina i da će to izazvati probleme. Znala je da je Rajmli bitanga, pa je zato i pravila kombinacije s njim. On ima dvadeset pet hiljada funti, neće da se oženi vama i, ako se ne varam, gospođa Keradajn je osoba koja će zauzeti drugu kabinu rezervisanu na brodu koji polazi za Lisabon kroz koji dan.

Sesilija se okrenu prema gospođi Keradajn.

— Sve ovo mi se nimalo ne sviđa, Ivlin. Jeste li potpuno sigurni da se niste koristili mojim novcem?

— Govoreći istinu, draga moja - odgovori gospođa Keradajn - moguće je da sam se i poslužila njime ponekad.

Kalagan se ironično isceri.

— Itekako!-dodade.

— Sve ovo ne ide na dobro - reče Sesilija, - Šta treba da radim, gospodine Kalagane?

-Ne nervirajte se - odgovori Kalagan. - Rajmli neće daleko stići. Mi ćemo ga sprečiti.

Gospođa Keradajn pobedonosno reče:

— Ako dopustite da se to uradi, Sesilija nikada više neće videti ni pare od svog novca. U svakom slučaju, bolje je da sada saznate da onih dvadeset pet hiljada funti predstavljaju ceo ostatak vašeg novca. Najbolje rešenje za vas jeste da se sporazumete s nama. Judžin i ja imamo novac. Priznajem, mi smo otkriveni. Nismo imali sreće, ali šta možete vi da učinite. Vi sami ste bili učesnik u ovoj navodnoj otmici...

-U zabludi ste, gospođu Keradajn - reče Kalagan. - Vi nemate pare.

— Kako to mislite?

— Novac je kod mene. Dvadeset pet hiljada funti koje sam ostavio u hrastu bile su veoma lepi falsifikati koje je pripremio moj prijatelj Blu Stivens, najveštiji falsifikator novčanica u zemlji. Znao sam da će onaj ko bude razgledao kožnu torbu s novcem učiniti to pomoću baterijske lampe, u mraku, pre nego što bude dao znak za Sesilijin odlazak. Znao sam da neće pažljivo pogledati novčanice, koje

su, uostalom, moram priznati, odličan falsifikat.

— Vama mnogo dugujem, gospodine Kalagane - reče Sasilija.

On joj se nasmeši.

Vama ću i poslati svoj račun. Do viđenja, gospođo Keradajn. Nadam se da ćete prijatno putovati.

KAKO JE UBIJEN ALONZO

Gospodin ~~Sirus K. Vanderlen, odnosno Džo Frula, ili Džo Ajkula~~ (a može se navesti još gomila njegovih imena) upornim i ljubaznim pogledom pasmatrao je Alonza kroz oblak duvanskog dima.

— Saslušajte me sada, Mektaviše - reče. - Kada bih mogao da sam uspešno obavim ovaj posao, ne bih se vama ni obraćao. Ja sam dovoljno mudar tip, pa kad vidim da je neki posao suviše težak za mene, uvek sam spreman da omogućim nekom svom kolegi da okuša sreću. Vi me razumete, zar ne?

— Više nego dobro - prošaputa Alonzo. - Ali, šta vam to smeta, Vanderlene? Ja sam verovao da je obijanje kasa vaša specijalnost.

-To je tačno - odgovori tiho Vanderlen - ali ne radi se o tome da se obije neka kasa. Kuća strahovito odjekuje, i ako bih pokušao da otvorim kasu, kladim se da bih probudio pola ulice Bruk i, pre nego što bih se okrenuo, našao bih se u lokalnoj policijskoj stanici. Ni govora! Kasa treba da se otvori u tišini. Osim toga, to je kasa 'bridž' s bravama podešenim protiv krađa. Koliko ja znam, postaji samo jedan čovek na svetu koji može da otvori 'bridž' kasu, i pred kojim ja skidam kapu, a to je najveštiji obijač koji je nosio monokl: gospodin Alonzo Mektaviš!

Alonzo se pokloni.

— Hvala na komplimentu, Vanderlene - reče. - Pretpostavimo da za vas obavim taj posao, šta ću dobiti za svoj trud?

— Polovinu - reče Vanderlen. - A to je najmučniji posao koji ste ikada imali da obavite. Radi se o tome da se domognete jednog komada caričine krune. Zna se da je za vreme ruske revolucije 1917. sav nakit ruske carske krune bio pokraden. Dakle, caričina kruna bila je polomljena, a njeni komadi rasprodati gotovo na sve strane sveta. Pravno, komad koji sada ima Marlen pripada sadašnjoj ruskoj, sovjetskoj vladi. On ga je kupio za parče hleba od jednog Rusa emigranta. Ako je taj komad ukraden, Marlen sada ne može da angažuje policiju i ponovo dobije stvar koju je sam kupio od lopova. Imam plan kuće. U nju možete lako ući kroz prozor na prvom spratu, na kraju jednog hodnika, a treća vrata desno vode u prostoriju gde se nalazi kasa. Potrebno je oko dvadesetak minuta da je otvorite. Zatim vam ostaje samo da se s predmetom mirno vratite. Imam prijatelja u Amsterdamu koji će mi za to dati pedeset hiljada dolara, što je po dvadeset pet hiljada dolara za svakog od nas dvojice. Pa, jesmo li se sporazumeli?

Činilo se da Alonzo duboko razmišlja. U isto vreme njegov kažiprst otkucavao je Morzeovom azbukom, preko dugmeta sakrivenog u ručici fotelje, poruku na zvoncetu u Lonovoj sobi u prizemlju.

Poruka je glasila:

„Prati Vanderlena kad pođe.“

Zatim Alonzo ravnodušno izvadi cigaretu iz tabakere i zapali je.

— A kada bih mogao, po vašem mišljenju, da obavim taj posao? - upita Vanderlena.

— Da li bi vam odgovaralo sutra uveče? Taj Marlen leže dosta kasno, pred ponoć. Sva posluža spava u suterenu, što svedoči da se ne izlažete nikakvoj opasnosti da budete otkriveni. Prozor na prvom spratu obično ostaje otvoren, a uza zid se lako možete popeti, kao uza stepenice.

-Odlično Vanderlene, to će biti obavljeno sutra uveče. A što se tiče deobe: pola-pola?

— Naravno, ja ću doći do vas prekosutra.

On mu steže ruku.

— Do viđenja i srećno!

Kad Vanderlen ode, Alonzo stade da korača uzduž i popreko, dugo razmišljajući. Nešto lažno zvučalo je u Amenkančevoj priči. Vanderlen je, bez sumnje, nasilno otvorio više kasa nego bilo koji drugi obijač na svetu, a izgovor da će tresak uzbuniti komšiluk izgaedao je veoma neubedljiv. S druge

strane, možda je govorio istinu, utoliko pre što je kasa bila 'bri džova', nov, veoma usavršen pronalazak, s kojim je do sada mogla da izađe na kraj samo neverovatna stručnost Alonza Mektaviša.

Već je bilo osam časova kad se vratio Lon Ferers.

— Imao si pravo, Mek - reče - kad si mi rekao da pratim Vanderlena. On je otišao pravo kod Čarlija u Lajmhauz. Tamo je ostao prilično vremena i dugo razgovarao s Čarlijem. Jedva sam uspeo da od Čarlija iščupam dve-tri reči. Ispričao mi je kako je Vanderlen pokušao da mu izmami neku tajnu u vezi s tobom, želeo je da sazna da li nosiš uza se revolver kad radiš i, ako ga nosiš, koju vrstu revolvera. Čarli mu je rekao da nosiš 'kolt', kalibra trideset osam. Posle toga je Vanderlen otišao. Uzeo je taksu, došao u ulicu Dejvis, pa se vratio u broj sedamnaest u ulici Bruk, na zadnji ulaz.

Alonzo se nasmeši.

— To je kuća u kojoj se nalazi kasa - reče - zgrada u kojoj bi trebalo da opljačkam kasu sutra uveče. Očigledno da postoji neki dogovor između Vanderlena i Marlena.

Poče ponovo da korača uzduž i popreko, razmišljajući. Odjednom uzviknu, stade i okrenu se Ferersu.

— Oh, Lone, verujem da sam otkrio o čemu se radi. A sada, trebalo bi da ti predeš u akciju. Odmah, od sutra ujutru, gledaj da napabirčiš sve što možeš o tom Marleni. Pogledaj gde se nalazi njegova soba i, naročito, u koliko sati večerava. Imam sreću da mrak počinje već u sedam sati, pa ću da izvršim u toj kući malu inspekciju još pre ponoći. Pala mi je na pamet misao da Marlen nije niko drugi nego naš stari prijatelj Marni, a ti znaš kakvu vrstu poklona mogu da očekujem od njega.

Lon Ferers zviznu kroz zube.

— Zaboga, Mek! - povika. - Ako je to Marni, moraćeš dobro da otvoriš oči. On se zakleo da će ti doći glave.

Alonzo počeo da se smeje.

-Ne nerviraj se, još ima vremena za to.

U osam časova sledeće večeri, Alonzo se uputi polako duž ulice Dejvis i skrenu u jednu usku uličicu prema kojoj je bila okrenuta zadnja strana one kuće u ulici Bruk.

Stigavši do kapije broja sedamnaest, Alonzo izvadi iz džepa nekoliko ključeva i, najzad, pronađe jedan koji je odgovarao. Otvori vrata, pogleda unaokolo i uđe.

Našao se u dobro negovanom vrtu. Pozadina kuće bila je u mraku, a Alonzo je znao, prema obaveštenjima koja je dobio od Ferersa, da je trebalo da svi koji tu stanuju budu u to vreme na večeri.

Brzo pređe preko vrta i uspuza se do prozora na prvom spratu. Tamo, pobrinuvši se da ne ostavi nikakav otisak, uđe kroz otvoreni prozor u hodniku i ostade da stoji i osluškuje. Znao je da su treća vrata desno bila vrata biblioteke gde se nalazila kasa, dok su druga, prema Lonovoj priči, bila vrata Marlenove sobe. Ova vrata nisu bila zaključana. Alonzo ih otvori i uđe.

Upali svoju malu baterijsku lampu i počeo sistematski da pretražuje prostoriju. Najzad, u gornjoj fioci velikog ormara, pored prozora, nađe ono što je tražio. U fioci su se nalazila dva revolvera, jedan „kolt“ od trideset osam i jedan „brauning“. Alonzo ih brzo prouči. „Brauning“ je imao šest uobičajenih metaka, dok je u „koltu“, koji je trebalo da ima deset metaka, nedostajao jedan, a na njegovom mestu bila je prazna čaura.

Alonzo se nasmeši i počeo da pretura po džepu. Tri minuta kasnije vrati oružje u fioku, a sedam minuta kasnije išao je ulicom Dejvis, smešeći se osmehom nevinašceta.

Te iste noći, u dvanaest i trideset, Alonzo otvori kapiju zgrade broj sedamnaest, uspuza se do prozora, uđe u hodnik i otvori treća vrata desno. Kada je već bio u sobi, okrenu prekidač, pošto je prethodno proverio da li su zavese na prozorima dobro navučene, zatim skinu svoj kaput. U širokom

kožnom pojasu oko struka nosio je alat koji mu je bio potreban da otvori kasu. Alonzo skinu pojas i otpoče posao. Posle pola sata rada otvori teška vrata 'bridž' kase. Baš u tom trenutku neki lak šum, koji je izgleda dolazio iz hodnika, natera ga da načulji uši.

Alonzo brzo opasa svoj pojas i navuče kaput. Istog trenutka vrata se otvoriše i on se nađe oči u oči s velikim automatskim revolverom koji je držao u ruci njegov stari prijatelj Sajlez Marni.

— Dobro veče, Marni - reče Alonzo mršteći se. - Tako, ti si znači taj gospodin Marlen?

Marni se podrugljivo nasmeši.

-Tako je, Mektaviše! Imam utisak da je ovo trenutak kada ćemo nas dvojica najzad srediti sve svoje stare račune. Ako želiš da se pomoliš Bogu, učini to odmah, jer ću te kroz minut ubiti. Čini mi se da smo, dragi prijatelju, malo previše prepredeno postupili prema tebi. Poslao sam Vanderlena s onom pričom o caričinoj kruni, znao sam da ćemo te namamiti ovom vrstom robe, a ostalo je sada samo dečja igra. Ubiću te kao psa! Čekao sam sedam godina na ovu osvetu. Ne zaboravljam ja tako lako da sam zbog tebe proveo pet godina u Sing-Singu. Sada ćeš dobiti sve što ti dugujem. A ja ništa ne rizikujem, razumeš li, ja ću biti u stanju nužne odbrane. Vanderlen se potrudio da sazna kako se ti uvek šetaš s 'koltom' trideset osam kod sebe. Kada te budem ubio, staviću ti u ruku jedan 'kolt' 38, s metkom manje. Zatim ću pozvati policiju, reći im da sam te iznenadio ispred kase, da si pucao na mene i da sam te u samoodbrani ubio. A sada, zbogom, Alonzo Mektaviše!

Marni podiže revolver, pažljivo nanišani i opali.

Dok je pucanj odjekivao u sobi, Alonzo se sruši na patos. Njegovo telo se trgnu dva-tri puta. Mlaz krvi poteče iz njegove glave na tepih i načini zlokobnu crnu mrlju.

Istog trenutka pojavi se Vanderlen.

-Ucmekah ga - reče Marni. - Brzo, Vanderlene, stavi ovaj 'kolt' u njegovu ruku i dovedi prvog policajca na koga naiđeš.

Vanderlen učini ono što mu je naređeno. Primakavši se nepomičnom Alonzovom telu, stavi „kolt“ 38 među njegove prste. Zatim priđe Marniju na pragu vrata, pa obojica stadoše da posmatraju telo koje je umiralo na podu.

-Dobro!-polako reče Marni. - Evo kraja čuvenog Alonza Mektaviša!

U trenutku kada je on izgovorio ove reči, Alonzo ustade i uperi u njih svoj „kolt“.

— Ni makac! - naredi im. - Da li znate da ima devet metaka u ovom 'koltu'? Zaista nemate sreće, zar ne? Znao sam da sam posetio ovu kuću pre nekoliko časova. Pretpostavljao sam da će revolveri biti spremni u sobi, pa sam stavio prazne čaure u tvoj 'brauning'.

Znao sam da ćete staviti 'kolt' u moju ruku. Moram da kažem da bi ovo ubistvo bilo veoma verodostojno. Šta kažete za krv? Koštala me je jeftino kod prodavca boja na uglu!... Video sam da u tvojoj kasi ima nekoliko zanimljivih predmeta, Marni, pa, želim da ih ponesem sa sobom za uspomenu. Nadam se da nemaš ništa protiv? Pređite na drugu stranu sobe i držite ruke iznad glave, dečaci! U protivnom, sasuču nekoliko zrna u vas... Vidiš li, Vanderlene, nije trebalo da ispituješ koju vrstu revolvra nosim. Baš to mi je odgonetnulo vašu kombinaciju.

Rekavši to, Alonzo poče da iz kase vadi nakit. Marni nije ništa govorio, ali se njegovo lice grčilo od besa. Što se tiče Vanderlena, bes mu je bio oduzeo svu snagu.

Pošto je pokupio sav nakit koji je mogao da ponese, Alonzo se uputi prema vratima.

— Ja ću ih spolja zaključati - reče. - Za vreme dok vi uspete da ih otključate, ja ću biti već daleko. Za večeras sam pripremio jednu malu večeru s nekoliko prijatelja. Imam utisak da se neće dosađivati, jer ću im ispričati kako je ubijen Alonzo. A sad, dečice, laku noć!

VELIKI BLEF

Ušavši u kancelariju, ~~Nikols zateče Kalagana zavaljenog~~ u kožnoj fotelji i s nogama dignutim na pisaći sto. Po svom običaju, zabavljao se pravljenjem dimnih kolutova, koje je posmatrao kako plove kroz sobu.

— Dakle? - reče on.

— Ona je došla - odgovori Nikola - Prava je lepotica, ali ne izgleda srećna. Hoćeš li je primiti?

— Da, zašgo ne bih? Uvedi je. U pravom trenutku, da li bi ti bio srećan da si lepa mlada devojka kojoj je vereniik izvršio samoubistvo?

— Ne bih. Ali ja nisam lepa devojka - odgovori Nikols smešeći se. - Kada bih bio lepa devojka, ne bih radio ovde.

Nekoliko trenutaka kasnije, devojka uđe. Bila je visoka, vitka i divna sa svojom kosom boje gavranovog krila. „Divno je građena“, pomisli Kalagan. Imala je očne kapke crvene od dugog plakanja.

— Dobar dan, gospođice Alardis - reče Kalagan ustajući. - Meni je žao zbog onoga što vam se desilo, ali ja zaista ne vidim kako bih vam mogao pomoći. Na kraju krajeva, to je stvar policije, zar ne? Najzad... Sedite, popušite cigaretu i odmorite se.

On joj ponudi cigaretu, zapali joj i nasloni se na kamin, držeći ruke na leđima.

-Koliko ja znam - počeo on - stvari stoje ovako: i pre dva dana, vaš vereniik, Justin Džil, bacio se kroz prozor u dvorište jedne velike zgrade u Sent Džons Vudu. Bar tako je policija u prvi mah pomislila, ali je autopsija leša dala povoda za mnogo interesantniju pretpostavku. Sudski patolog je utvrdio da se Džil nije ubio, već da je bio ubijen. Njega je neko udario teškim predmetom, koji još nije tačno određen, a zatim ga je gurnuo kroz prozor, u nadi da će njegova smrt biti shvaćena kao samoubistvo. Da li se varam?

-Ne, ne varate se, Upravo je tako bilo.

— Pa dobro, šta hoćete da ja tu uradim? Policajci misle da ga je neko ubio i oni će svakako pronaći ubicu. To se dešava, znate... vrlo često... mnogo češće nego što se obično misli. Da, oni će u tome brže uspeti nego što bih ja. Oni raspolažu sredstvima koja ja nemam.

-To je tačno - reče ona tužno. - Policija veruje da je pronašla ubicu, međutim, ona se vara.

— Zaista? - upita Kalagan.

-Najbolje je da počnem od početka. Vidite, pre nego što sam srela Justina, bila sam, ili sam samo verovala da jesam, zaljubljena u drugog čoveka. Jednog divnog čoveka, istina, starijeg od mene, ali veoma specifičnog. Mi smo se poodavno sastajali i posećivali. On je verovala da ću se ja udati za njega. Čak je bio preduzeo sve potrebne mere u tom pravcu. - Ona tužno sleže ramenima. - Ali baš u to vreme - nastavi ona - srela sam Justina.

— Kako se zove taj čovek?

— Edvard Strendžvej. Baš zbog njega se toliko i brinem.

— A zašto?

-Policajci misle da je on ubio Justina. Vidite, oni su preduzeli istragu... veoma opsežnu. Misle da je on poslednji video Justina živog.

— Razumem. Da li su ga već zatvorili?

— Nisu, ali znam da Edvardovi advokati očekuju da njihov klijent bude svakog časa uhapšen.

— Vi znate - reče Kalagan osmehujući se - u našoj zemlji bar, policija nema običaj da hapsi nekog čoveka samo zato što je on možda poslednji video žrtvu živu. Njima su potrebni drugi dokazi. Njima je potreban neki prihvatljiv motiv.

— To je tačno. Taj motiv postoji.

— Zaista? I vi ga znate?

— Da. Vidite, Justin nije bio, kako se to vulgarno kaže, ispravan tip. Ja bih išla čak tako daleko pa bih rekla da je pre bio opasan. Njegov život bio je ispunjen nizom avantura s ženama. Mnogi ljudi su ga mrzeli. Pazite, nemojte da me terate da kažem ono što ne želim. Znam da se, najzad, iskupio. Kad se sreo sa mnom, on je okrenuo list. Nije krio svoju prošlost od mene. Ja sam verovala u njega i volela ga.

— Razumem. I pretpostavljam da je onaj drugi, Strendžvej takođe znao mnogo šta o njegovoj ne tako blistavoj prošlosti.

-Da. Uostalom, sama sam mu pričala o tome. U početku, naravno, on je bio protiv mojih sastanaka s njim, zbog čega nisam mogla da ga prekoravam. Muškarci su isto tako ljubomorni kao i žene. On me savetovao da napustim svaku pomisao o udaji za njega. Ja sam mu odgovorila da je glup, i da je Justin učinio sve da bi mi pokazao da sa mnom misli ozbiljno.

-Učinio sve...? Šta ste hteli time da kažete? Izvinjavam se, ali ja držim do toga da mi se saopšte sve činjenice koje se odnose na slučaj.

— Pa, dobro. Jedan od glavnih Justinovih nedostataka bio je taj što je nemilice razbacivao novac! Imao je značajne prihode i Edvard je mislio da će on, kad već bude oženjen sa mnom, otpočeti ponovo sa svojim starim navikama, obesiti se o vrat prvoj ženi i početi mnogo da troši. Ja sam mu odgovorila da se on vara, da mi je Justin već poklonio jedan deo svog bogatstva, kako bi mi pokazao da je iskren.

-A Strendžvej nije bio ni time razuveren?

— U početku da, ali pre nekoliko dana njega su obavestili o glasovima koji su kružili o Justinu i nekoj ženi. Ja ne znam tačno o čemu se radi. Jednom rečju, on je bio odlučio da to razjasni s Justinom. Morala sam da ga upozorim...

— Kako to? - prekinu je Kalagan.

— Edvard me je pozvao i zatražio Justinovu adresu. Ja sam mu je dala. Ali, kada sam spustila slušalicu, upitala sam se zašto mu je potrebna. Slutila sam zašto mu je bila potrebna. Morala sam da pretpostavim kako će se odigrati nešto ozbiljno. Nije trebalo da mu dam tu adresu.

— Ali ostaje činjenica da ste mu je dali. I da je on otišao da se nađe s Justinom onog dana kada su pronašli njegov leš. Je li to tačno?

Ona odobri klimnuvši glavom. Oči joj se ovlažiše.

— Da - odgovori ona. - Po izjavi njegovih advokata, on je posetio Justina krajem popodneva, a leš je otkriven iste večeri. Izgleda da je tačno da ga niko nije video posle Edvarda.

— Pa, dobro, onda... pretpostavka policije je savršeno tačna.

— Meni ona izgleda potpuno klimava.

— Onda vi verovatno možete da mi saopštite neku drugu pretpostavku. Ako verujete da Strendžvej nije ubio Džila, znači da mislite da znate pravog krivca.

— Ja sam vam govorila o Justinovim ljubavnim poduhvatima - reče ona naginjući se napred. - Bilo je toliko žena koje su ga svesrdno mrzele. Mi smo objavili našu veridbu i skoro venčanje. Ne vidite li na šta ciljam?

— Da, vidim na šta ciljate. Pretpostavljate da je neka od Justinovih prijateljica saznala da on ima nameru da okrene list, što njoj, razume se, nikako nije išlo u prilog, pa ga je ona, navodno, potražila i bacila kroz prozor. Je li to po sredi?

— Da.

— Ja bih se takođe složio s tim, ali kako to da policija smatra da niko nije video Džila posle Strendžveja?

-To se može objasniti. Normalno, da bi se neko popeo kod Justina, mora da prođe pored vratara. Mora se proći pored njegove kabine da bi se došlo do lifta. Ali, pretpostavite da je neko imao ključ od stana. Taj neko mogao je da uđe na ulazna vrata za posluđu i da se popne uza stepenice. U tom slučaju niko ga ne bi video.

— Da, očigledno. - Kalagan napravi jedan kolut od dima. - Po vašem mišljenju, da li se Džil plašio Strendžveja?

— Svakako, ja sam govorila Justinu o Strendžveju. Rekla sam mu kakav je on čovek. Pričali smo o tome prilikom našeg poslednjeg susreta, Od tada je prošlo oko nedelju dana.

— A kakva je bila njegova reakcija?

-Potpuno normalna. Jednostavno mi je rekao da ga žali.

— Dobro. Pa onda, šta hoćete da ja uradim za vas?

— Reći ću vam. Postoji jedna žena... izvesna Vanesa Džerom. Ona je odavno zaljubljena u njega. Ona mu je rekla, ako on ikada pogleda ijednu drugu ženu, da će ga ubiti. Ja znam da je ona imala ključ od njegovog stana.

— Gle, gle! I vi mislite da ga je ona ubila?

— Ja sam u to ubeđena. Reći ću vam i zašto. Malopre sam vam rekla da je Edvard saznao za glasine koje su kružile o Justinu i nekoj ženi. On je verovatno čuo da se govori kako se Justin bacio u novu avanturu u trenutku kada smo baš bili odlučili da se verimo. I ja sam ubeđena da ga je o tome obavestila baš Vanesa Džerom.

— Razumem. Po vama, ona je telefonirala Strendžveju da bi mu ispričala tu malu izmišljotinu, u nadi, koja nije bila bez osnova, da će on potražiti Strendžveja. Ona je sačekala da on ode, a zatim ušla na zadnja vrata, pričekala da se vrati vaš verenik i ubila ga.

-U grubim potezima, tako je. Ja sam sigurna da je ta žena ubila Justina. I ako mi vi ne pomognete, onaj siroti Edvard platiće za ovaj zločin. Zabrinuta sam za njega.

— Dobro. Onda se vratite kući i ne mučite sebe. Mi ćemo učiniti sve što je u našoj moći.

* * *

U tri sata, Kalagan uđe u kancelariju glavnog inspektora Gringola u Skotland jardu.

— Zdravo, Slime - reče Gringol. - Drago mi je što te vidim. Šta to nije u redu?

— Radi se o Džilovom ubistvu. Gospođica Alardis, mlada žena kojom je trebalo da se oženi, posetila me. Ona je uverena da ste vi pošli pogrešnim putem. Ona veruje da ćete uhapsiti izvesnog Strendžveja, a to joj se nimalo ne sviđa. Po njenom mišljenju, Strendžvej ne bi ubio Džila za sve blago ovog sveta. Ona veruje da je jedna davnašnja Džilova prijateljica izvršila ovaj zločin.

— Oho! S tim se nikako ne slažem! Po mom mišljenju, ona je, naprotiv, ubeđena da je Strendžvej krivac.- Smešio se. - Ona ti možda nije rekla celu istinu. Znaš, događa se to.

— Dobro. Uzmimo da mi nije rekla celu istinu. Ali onda mi je ti reci. Zašto ona može da bude uverena da je Strendžvej izvršio zločin? Izgleda da ste vi strašio samouvereni...

— Džil je ubijen prekjuče popodne. Uoči tog dana, drugim rečima u ponedeljak, Strendžvej je navodno pozvao gospođicu Alardis da bi od nje zatražio Džilovu adresu. Ona tvrdi da mu ju je dala i da se kasnije pokajala.

— To je tačno. Isto to je i meni rekla.

— Da, ali nešto ti nije rekla. Odmah posle toga napisala je pismo Džilu i upozorila ga da se čuva. Taj isključivo muški susret nije joj ništa dobro obećavao. Ona je, dakle, upozorila Džila da će ga Strendžvej sutradan posetiti. Zahtevala je od njega da ga ne primi, dodajući da će taj susret imati loš

obrt, da je Strendžvej ljut i da ga samo Džilovo ime dovodi do besa.

— To menja stvar. Da li ste našli to pismo?

— Da. Našli smo komadiće u Džilovoj korpi za đubre. Naredio sam da se delovi sastave. Hoćeš li da vidiš to pismo?

On spusti koverat i pismo pred Kalagana.

— To ne miriše na dobro za Strendžveja, a? - dodade on. - On je poslednji video Džila živog. Žao mi je zbog tvog klijenta, Slime, ali imam utisak da ćemo biti primorani da ga uhapsimo. To je planirano za sutra.

— Ja vas ne mogu u tome sprečiti - reče Kalagan, pa prouči koverat koji se nalazio pred njim. - Sada, pošto imam Džilovu adresu - nastavi on - neće li ti smetati ako odem i malo pogledam po njegovom stanu?

— Ni najmanje. Nemam nikakvog razloga da ti to zabranim. Telefoniraću vrataru i reći ću mu da te pusti u stan.

— Ako ti to ne smeta, Gringole, više bih voleo da ništa u ovom pogledu ne preduzimaš. Imam nameru da izvršim jedan mali eksperiment.

- Kako god hoćeš, Slime - odgovori Gringol sležući ramenima.

* * *

Kalagan prođe kroz vrata sporednog ulaza kuće u kojoj se dogodio zločin. Nikoga nije sreo. Pope se na drugi sprat i pođe hodnikom koji je vodio u Džilov stan, koji je nosio broj dvanaest. Njegova klijentkinja nije lagala kada mu je rekla da je lako bilo ući ne prolazeći pored vratara.

Pokuša da otvori vrata. Bila su zaključana. Taman je hteo da se udalji kada ga šum nečijih koraka trže, i on se okrenu. Jedan čovek u uniformi poštara približi mu se.

-Trenutak, poštaru - reče Kalagan. - Da li ste vi taj koji obično isporučuje dnevnu poštu? Da? Dobro. Da li se sećate da ste prekjuče po podne predali u ovaj stan jedno pismo... gospodinu Džilu?

— Moguće je da sam doneo pismo gospodinu Džilu, ali ne ovde, u svakom slučaju. On je stanovao na spratu iznad.

— Mnogo vam hvala.

Kalagan siđe, izađe kroz sporedni ulaz, obiđe zgradu, uđe na glavna vrata i uputi se prema portirovoj kabini.

— Mogu li da vam postavim jedno ili dva pitanja? - upita vrataru - Gospodin Džil je stanovao na trećem spratu. Kada se tačno preselio na drugi?

-Popodne onog dana kada je bio ubijen. Uostalom, desilo se to posle svega nekoliko sati. Trebalo je da sutradan otputuje u inostranstvo.

— Zašto je napustio svoj stan?

Jedna vodovodna dev bila je prsla. Nastupila je prava poplava.

— Mnogo vam hvala.

Kalagan spusti vrataru novčanicu od deset šilinga i napusti zgradu.

Pedesetak metara dalje nađe javnu telefonsku govornicu. Okrenu broj Nikolsovog telefona i dade mu neka uputstva. Zatim ode peške do svoje kancelarije, s rukama spuštenim u dno svojih džepova, zamišljenog izraza lica.

Nikols i gospođica Alardis čekali su ga u njegovoj kancelariji.

— Došla sam što sam brže mogla - reče mlada žena. - Jeste li nešto pronašli?

— Da - odgovori Kalagan skidajući kaput. - Pronašao sam da Strendžvej nije ubio Džila.

Ona se nasmeši.

— Kako sam srećna! - reče ona. - Tako, ja se nisam prevarila. Dakle, to je učinila baš ona žena?

— Vi ste se varali od početka do kraja. Jedna jedina žena mogla je da ubije Džila. Vi!

Ako je iko mogao da puca od besa, to je bila ona.

— Ali, vi ste ljudi!

Kalagan sleže ramenima.

— Vi mi niste rekli - reče on ledenim glasom - da ste prošlog ponedeljka pisali Džilu i preklinjali ga da ne primi Strendžveja. Zašto mi to niste rekli?

— Mislila sam da će to pogoršati Edvardovu situaciju.

— Lažete! Mala moja, i najprepredeniji kriminalac uvek napravi neku grešku. I vi ste potvrdili to pravilo. Mogao bih čak reći da je vaša greška kobna. Pismo koje ste bili napisali prošlog ponedeljka Džilu i bacili u poštansko sanduče iste večeri, uoči dana kada je bio ubijen, bilo je adresovano na stan broj dvanaest. Ja sam video koverat.

— Ne razumem šta hoćete da kažete...

— Džil je stanovao na spratu iznad. On se preselio u stan broj dvanaest popodne istog dana kada je bio ubijen. Preselio se zato što je prsla jedna vodovodna cev. Sam on nije znao da će se preseliti. Onda, kako ste to vi znali uoči tog dana?

Ona ne odgovori. Nikols ju je posmatrao krajičkom oka.

— Ostaje jedino kao dokazano to da je pismo bilo predato i da je bilo u koverti na kojoj je bio poštanski žig od ponedeljka uveče, Vidim samo jedno objašnjenje...

— Kalagan, čovek koji sve objašnjava! - podrugljivo reče ona.

— Tako je kao što vi kažete! Vi ste znali da će Strendžvej otići da poseti Džila u utorak popodne. Vi ste, dakle, pisali Džilu i zamolili ga da ne primi Strendžveja, stavivši mu do znanja da Strendžvej želi da ga ubije. Zatim ste poslali jedan koverat samoj sebi, napisavši olovkom adresu, pa ste ga primili sutradan prepodne. Vi ste izbrisali adresu napisanu olovkom. Imali ste dakle koverat bez adrese, ali s poštanskim žigom i datumom. Je li tako?

-Uzbuđljivo, gospodine Kalagane. Molim vas, nastavite.

— Stavili ste svoje pismo u taj koverat i otišli popodne da se prošetate pored Džilove kuće. Ušli ste na zadnji ulaz. Čekali ste u hodniku drugog sprata, motreći na Strendžveja kada će proći. On je, logično, morao da siđe s gornjeg sprata. Ali on nije sišao s trećeg sprata. On je izašao iz stana broj dvanaest, na drugom spratu, i vi ste shvatili da se Džil bio preselio...

Kalagan zapali cigaretu s proračunatom sporošću.

-Ušli ste. Razgovarali ste s Džilom. On vam je potvrdio ono u šta ste sumnjali, što će reći da se odlučio da vas ostavi i da oputuje u inostranstvo, verovatno s vašom suparnicom, Vanesom Džerom. Vi ste ga propisno mlatnuli i onesvestili, a zatim gurnuli kroz prozor. Zatim ste pomislili na pismo. I ne znajući od kada je on stanovao na broju dvanaest, ne znajući da je on tu bio tek od pre jednog ili dva sata, vi ste napisali ovu adresu na koverti koju ste pocepali i bacili u korpu za otpatke. Verovali ste da će ga policija naći i da će to pismo poslati Strendžveja na vešala zbog ubistva koje ste vi izvršili.

Ona prasnu u smeh.

-To je lepo smišljeno - reče ona - ali se ne može lako dokazati.

— Oh, može, još kako. Zatražio sam od policije da uzme otiske s papira na kojem je napisano pismo i s koverta. Na papiru bi morali da budu otisci vaših i Džilovih prstiju. Međutim, na papiru su pronađeni samo vaši, isto kao i na koverti, i otisci prstiju poštara. Otisci Džilovih prstiju nisu se nalazili ni na koverti ni na pismu. Evo dokaza za vaš zločin.

Ona sleže ramenima.

— Oh... Pa onda? - upita ona.

Efi Tompson uđe.

— Stigla je policija, šefe - reče ona.

* * *

Nikols nasu malo sode u Kalaganovu čašu.

— Savršeno izvedeno, Slime - reče on. - Samo, kako si uspeo da na vreme dođeš do otisaka?

-To nisam ni pokušao. Sve ovo je bio blef... i upalilo je.

1.

Bilo je sedam sati. Ovo novembarsko veče bilo je hladno, a nebo vedro. Mesec je sekao London u velike komade srebra i senki. A nad gradom je lebdela neobična atmosfera, kako se to ponekad dešava za vreme zimskih meseci.

Nedaleko od Pikadili Serkesa nalazio se klub „Zelena kornjača“. Pretpostavite li da se taj klub nije ni po čemu razlikovao od brojnih drugih londonskih klubova, nikako se nećete prevariti. U njemu ste mogli dobiti mnoge stvari - pod uslovom, naravno da te stvari volite i da imate dosta love da ih platite.

Klub „Zelena kornjača“ bio je raskošno ukrašen. Alkoholna pića u njemu bila su odlična, a njihov izbor veoma brižljivo odabran. A ratna ograničenja, koja su u to vreme bila u punom jeku? Ja vam tvrdim da se zbog njih nije mnogo trpelo u „Zelenoj kornjači“.

Ljudi koje ste tamo sretali? Bili su od onih koje ste tamo i mogli da očekujete. Lepe žene, dobro odevene, ali se u njihovom pogledu moglo pročitati da su bile gladne. Tipovi koji nisu otišli da se bore u ratu - i koji su sve činili da izbegnu da u njega odu. Onda pojedinci koji su se borili u ratu - a koji su pokušavali da ga bar za trenutak zaborave. Muškarci i žene svih vrsta i svih sudbina. Svako za sebe i svi zajedno trudili su se da prožive sadašnji trenutak s nekom vrstom ludačke žurbe.

Kladim se da ste svi vi već upoznali ovu vrstu uspavlivanja. Niste? Onda svejedno, jer time niste bogzna šta izgubili.

* * *

Devojka Klara stajala je oslonjena na stub u dnu bara. Dolazeći iz jedne bočne prostorije, iz male dvorane za igru. Prilično kreštava muzika probijala se kroz zadimljenu atmosferu.

Klara je bila visoka i vitka. Prvorazredno građena. Večernja haljina pripijala joj se uz telo kao da je za nju bila zalepljena lepkom. A to je stvaralo pravu simfoniju udubljenja i ispupčenja, oblina i krivina. Tip žene kakav se naročito sviđao mladiću Lemiju Koušnu.

Imala je usko i blede lice, ali je bila u svakom pogledu očaravajuća. Samo, umor je obeležavao njene crte. Pitala se da li će morati još dugo da ostane u ovom lokalnu gde je igrala ulogu „domaćice“, gde je morala neprekidno da razgovara s ljudima svake vrste... da sluša... da pažljivo motri.

Ona sleže ramenima, što je naglašavalo njene misli. Zatim se naglo ukoči videći da joj prilazi jedan stasit mladić. Nosio je oznake kanadske komande. Zvao se Dambi.

Smešeći se, išao je pravo prema Klari.

— Zdravo, devojčice - reče joj.- Šta bi rekla ako bi nam doneli jednu bocu, a?

Ona se komotnije osloni na stub, pa reče:

— Važi, Dambi. Jedan brendi dobro bi mi došao. Umorna sam. Odakle dolaziš? Nismo te videli čitavu večnost.

Dambi naruči piće. Zatim pruži jednu čašu Klari i sačeka da se kelner pozabavi na drugoj strani, pa nastavi veselim tonom:

— Malo sam švrljao.

On popi jedan gutljaj, pa dodade, spustivši glas:

— Slušaj me. Nilek je pobjegao iz zatvora. To znači da treba očekivati komplikacije najtežeg kalibra. Osim toga, jedan glupak nije znao da drži jezik za zubima, pa je štampa sve proključala. Ta novost će se pojaviti u večernjim listovima.

Klara se nasmeši i odmereno reče:

— Šta treba ja da radim?

— Obavesti odmah Kvejl.

Dambi u jednom dahu isprazni čašu i dodade normalnim glasom:

— Šta kažeš na to da odigramo jednu igru, lutkice?

— Ne, hvala - reče Klara - umorna sam. Imaš li cigaretu, Dambi?

Dok joj je palio, ona prošaputa:

— Kvejl treba svakog časa da naiđe. Misliš li da on već zna za novost?

— Kako bi znao! Ja sam je saznao od čoveka kojeg ti poznaješ. Kvejl je možda takođe u toku stvari, ali je to neizvesno. Zato sam odmah došao da ti javim, kako bi ga ti obavestila.

Dambi vrati svoj upaljač u džep i glasno zaključa:

— Onda, lutkice, pošto nećeš da igraš, ja ću da odjedrim. Meni nedostaje vazduha u ovom burdelju. Videćemo se uskoro. Adios, kara mia...

Dambi se provuče prema izlazu. Klara ispi čašu i ponovo se nasloni na svoj stub. Zatim poče da razmišlja. Padoše joj na pamet raznorazne, takoreći filozofske misli. Govorila je u sebi da je život velika šala u kojoj niko nije istinski ono što drugi veruju da jeste. Isto onako kao što je i ona sama izigravala „domaćicu“, dobro plaćenu, u jednom klubu za bogate ljude, iako je bila samo poštansko sanduče za privremenu poštu.

Bar je počeo da se puni. Mušterije su joj prilazile i pozdravljale je, a zatim odlazile da igraju i piju.

Bilo je četvrt do osam kad stiže Kvejl.

Kvejl je bilo teško okategorisati. On je mogao da bude bilo ko - biznismen kome posao dobro ide, preprodavac ili državni sekretar. Snažnih pleća, okruglog lica, s izrazom dobroćudnosti. Glava mu je bila ćelava, izuzev venca kose koji mu je pokrivao donji deo, tako da je ličio na kaluđera s tonzurom. Odelo mu je bilo prikladno.

Klara mu pođe u susret.

— Dobro veče, gospodine Kvejle. Srećna sam što vas ponovo vidim. Nedostajali ste nam ovde.

Kvejl se nasmeši i odgovori:

-To je veoma ljubazno od vas, Klara. Ali mora biti da to kažete svim svojim mušterijama. Hoćete li da popijete nešto sa mnom?

-Ne, hvala - reče ona - ali ću proćaskati s vama dok budete pili. Hajde da sednemo, hoćete li?

Kvejl naruči veliku čašu džina sa sodom, pa je ponese do jednog stočića u dnu bara. Kad su seli, Klara reče sasvim tiho:

— Dambi je malopre bio ovde. Rekao mi je: 'Nilek je pobjegao iz zatvora'. Ja ne znam šta to treba da znači. A vi?

Kvejl tužno odmahnu glavom.

— Ja suviše dobro znam šta to znači, drago moje dete. I ceo svet će znati kad to pročita u novinama.

— Sve to izgleda vrlo tajanstveno - reče Klara.

Kvejl sleže ramenima, pa reče:

— Nema misterije, Klara. Nilek je nemački agent, špijun. Ulovili smo ga pre tri meseca. Imali smo pravo da ga streljamo, ali to nismo učinili. Pogrešili smo što to nismo odmah uradili.

— Zašto ga niste streljali?

— Mislio sam da će biti interesantno da ga držimo u zatvoru izvesno vreme. Računao sam da će imati dosta stvari da nam ispriča. Ali on nije ništa ispričao, a evo, sad nam je još i umakao... Možda je imao saučesnike. Dambi vam nije ništa drugo rekao?

Klara odmahnu glavom, pa, reče:

— Ne, ništa drugo.

Zatim dodade:

— Recite: koliko ću vremena još morati ovde da radim?

— Apsolutno ne znam - odgovori Kvejl smešeći se. - Vi obavljate ovde jedan veoma važan posao, drago dete. Ne znam šta bismo radili bez vas.

Potom joj steže ruku i ustade da pođe.

— Do skorog viđenja, Klaro - reče joj.

I on napusti „Zelenu kornjaču“.

Na ulici, pođe u pravcu Najtbridža. Išao je lagano, zadubljen u svoje misli, s rukama u džepovima mantila. Zatim pošto je promakao jedan taksi pored njega, on ga pozva, zavalio se na sedištu, još uvek razmišljajući o Nileku.

Došavši u Sent Džons Vud, Kvejl plati taksistu i produži peške do zgrade u kojoj se nalazio njegov stan.

Vrativši se kući, ode u kuhinju, otvori vrata jednog plakara ugrađenog u zidu, i uđe u njega. Zatim otvori druga vrata i nađe se u susednom stanu.

On produži hodnikom i uđe u jednu od prostorija. Ona je bila prostrana i nameštена kao neka kancelarija. Židovi su bili obloženi čeličnim klaserima. Jedna lepa devojka, plavuša, u uniformi oficira Pomoćnog ženskog korpusa, kucala je na pisačkoj mašini. Kvejl upita:

— Ništa novo, Miro?

Ona odrično odmahnu glavom, pa reče:

— Vi ste u toku događaja s Nilekom? Nije bilo ništa drugo. Nekoliko telefonskih poziva bez naročitog značaja. Farber je aterirao u Škotskoj danas popodne. Na putu je ovamo. Rekla sam mu da sutra dođe i podnese svoj izveštaj.

-Odlično - reče Kvejl. - Dajte mi onda dosije Nilek, zatim pozovite Službu bezbednosti. Kažite im da želim da se Nilekovo bekstvo objavi u radio emisiji od devet časova, u isto vreme kad i ostale vesti. Bez naročitog komentara.

On se nasmeši i dodade:

-Pošto izgleda da su svi u toku ovog događaja, treba ga saopštiti celoj zemaljskoj kugli.

— Vrlo dobro, gospodine Kvejle - odgovori lepa plavuša.

Ona ode do jednog klasera i tamo potraži traženi dosije koji pruži Kvejlu. Zatim podiže slušalicu s jednog od pet telefonskih aparata u sobi, zatraži prioritet za jedan broj koji se nije nalazio u telefonskom imeniku, pa predade poruku prigušenim glasom.

Kvejl, sedeći za velikim pisačim stolom, otvori dosije koji mu je ona dodala i pročita:

Johanes Anton Nilek

Johanes Anton Nilek (sin Karla Fridriha Nileka, koji je umro 1936.). Rođen u Berlinu. Završio vojnu akademiju u Lajpcigu. Stupio u 421. puk pešadije. Godine 1937. stupio u Hitlerovu službu. Radio pod neposrednim Hitlerovim rukovodstvom. Prebačen u Kolumbija Haus, u Berlinu, 1938. Godine, sa zadatkom da formira i potpuno organizuje špijunsku mrežu u Engleskoj. Operisao u Londonu, Glazdovu, Edinburdu, Dorkindu i Flitvudu. Otkriven i pod nadzorom bio od strane Intelidžens servisa u januaru 1940. Mrežu uništila Sekcija Lj kontrašpijunaže u februaru 1941.

kada je Nilek uhaišen. Ne zna se da li su se neki od njegovih saučesnika izvukli.

* * *

Kvejl ponovo zatvori dosije i gurnu ga prema lepoj plavuši, koja je nastavila sa svojim poslom. Ona reče:

— Služba će udesiti s radijom da obaveštenje o bekstvu bude objavljeno u emisiji.

- Odlično - reče Kvejl.

Zatim ustade, zapali cigaretu i vrati se u svoj stan kroz plakar u kuhinji.

Ostade na trenutak u salonu, šetajući uzduž i popreko. Onda se odjedanput nasmeši. Imao je gotovo veseo izraz lica.

* * *

Na kaminu Sandre Ker, budilnik otkuca osam časova. Ona upali sva svetla i ode da se pogleda u ogledalu. Ostala je nepomična, s rukama prekrštenim na leđima. Videla je takođe, u ogledalu, lik svoje sobarice Ingrid, koja je ukočeno stajala na dva ili tri koraka iza nje. Sandra je videla kako Ingridine oči uporno gledaju u njena leđa, s pogledom živim, čvrstim i blistavim.

Sandra je bila vrlo lepa žena. Baš ove večeri, sva je blistala. Ona naglo reče:

— Hoćete li da mi dodate mantil, Ingrid?

Zatim nastavi:

— Večeras imate zabrinut izraz. Nešto nije u redu?

Sobarica polako odgovori, na dobrom engleskom jeziku, polako izgovarajući reči:

— Sve je u redu, gospođo. Nema nikakvih problema. Bar ne nešto što bi bilo značajno. Ja nisam na sebe mislila, već na vas, gospođo. Rekla sam u sebi da je gospođa zaista veoma lepa. Verovatno sam malo neraspložena. Zbog svoje porodice u Norveškoj. Ovaj rat, ovaj strašni rat mnogo im otežava život. Svakog dana sve više patim zbog njih. Možda nisam u pravu. Zahvaljujem gospođi što se brine zbog mene.

Zatim ode da potraži krzneni kaput, pa pomognu svojoj gospodarici da ga obuče. Preko ramena, Sandra upita:

— Da li je zvao gospodin Vejl?

— Da, gospođo. Baš sam htela da vam to kažem. Zvao je pre pola sata. Rekao vam je da će biti na uobičajenom mestu, kao i da je neophodno da vas vidi. Da je vrlo važno...

Sobarica je malo oklevala, zatim nastavi:

— Gospođo...

— Da? - upita Sandra okrenuvši se da bi je pogledala.

-Upravo pre toga, telefonirao je i gospodin Ker. Pitao me da li je bilo poseta ili telefonskih poziva. Pitao me da li ja znam šta ćete vi raditi večeras. Neka me gospođa izvini, ali...

Ponovo se ustezala.

— U vezi s čim, Ingrid?

— Pa dobro... Gospodin je imao sumnjičav ton kad me je to pitao.

I Ingrid se cinično osmehnu, uporno gledajući svoju gospodaricu u oči.

Sandra pođe prema kaminu, uze cigaretu iz srebrne tabakere, zapali je, zatim mirno reče:

— Je li zaista ton gospodina Kera bio sumnjičav? ... Šta ste mu vi odgovorili?

— Ja sam mu rekla da ne znam šta će gospođa raditi večeras. Rekla sam mu da mi vi niste dali nikakva uputstva oko toga. Da vi treba, verujem, da odete popodne nekuda ia čaj. I da ćete se, bez sumnje, vratiti, da biste se preobukli. Apsolutno nisam rekla ko je...

— U to sam sigurna, Ingrid - s osmehom reče Sandra. - Zašto biste učinili nešto tako?

— Neka mi gospođa oprost... ako joj kažem da treba da bude vrlo pažljiva. Ti sastanci koje gospođa ima s onim džentlmenom... Ja sam sigurna da gospodin Ker nešto sumnja.

— Ne uznemiravajte se, Ingrid, Ja sam uvek savršeno obazriva. Da li vam je gospodin Ker rekao u koliko će sati doći?

— Da, gospođo. Rekao mi je da neće doći pre deset sati. Rekao mi je da će verovatno doći između deset i jedanaest.

Sandra ugasi cigaretu u pepeljari, pa reče:

— Odlazim, Ingrid. Ako gospodin Ker dođe kući pre mene, recite mu da se neću vratiti kasno. Pretpostavljam da će večerati van kuće, kao i obično. Zatim, vi možete da odete na spavanje. Nećete mi više biti potrebni.

— Vrlo dobro, gospođo - reče Ingrid otvarajući joj vrata.

Sandra Ker izađe u dugački hodnik koji je delio stan na dva dela i polako krenu ka izlaznim vratima, koja otvori. Riki Ker, sa cigaretom u ustima i ključevima u rukama, stajao je na pragu.

— Dobro veče, Riki - reče Sandra.

I ona se povuče unutra.

Ker uđe i zatvori vrata. Zatim se nasloni na njih i počeo da posmatra svoju ženu. Onda reče:

— Draga, da li je ikada iko znao da vam kaže koliko ste lepi? Želeo bih da naslikaju vaš portret takav kakvom vas ja u ovom trenutku vidim. Bio bi to sjajan portret. Vi imate najlepšu kosu boje meda koja je ikad postojala. I najlepše oči na svetu boje ljubičice. I kožu kao mleko...

On štucnu, što prekide njegovu tiradu. Zatim nastavi:

— I ova haljina što je na vama... Senzacionalna je. Ne verujem da sam je ikada video. Za koga ste je kupili?... Za mene?

Njegov ton postade gorak.

— Riki, čini mi se da ste pili.

Sandrin glas bio je hladan i jasan. Daleko je dopirao. Stojeći ispred otvorenih vrata spavaće sobe, Ingrid, koja ču izgovorenu rečenicu, nasmeši se.

Kerov glas odjednom postade nadmen:

— S kakvim pravom vi dopuštate sebi da budete drski prema meni? Ko vam je dozvolio da se upuštate u tu malu igru, koja vas toliko zabavlja? Verujete li vi da ja ništa ne vidim? Verujete li vi da ja ništa ne sumnjam? Da ništa ne znam? Smatrate li me blesavim?

Sandra sleže ramenima s izrazom dosade na licu, zatim reče umornim, ali odlučnim glasom:

— Da li će vam smetati da se sklonite s vrata? Treba da izađem.

— A, tako! - reče Ker. - Pretpostavljam da bi bilo nepristojno da vas upitam kuda idete?

— Sigurno. Zar i vi niste istog mišljenja? Nameravate li da upotrebite snagu da biste me sprečili da izađem? Zar nemate utisak da ste pomalo prosti?

On ne odgovori, oslonjen na vrata, sa cigaretom koja mu je visila na kraju usana. A Sandra je mislila: „Kako je lep deran, ovaj Riki! Stvarno si sjajan, Rik!“

— Onda? - reče ona najzad.

S naporom, on se uspravi i odmače od vrata.

— Pokoravam se zapovestima Vaše Visosti - odgovori on. - Ali neka Vaša Visost ne zamišlja da će to uvek prolaziti tako lako. Jednog od narednih dana učiniću kraj ovakvim postupcima Vaše

Visosti.

Sandra uzdahnu i reče otvarajući vrata:

— Šteta je, Riki, što ste postali tako dosadni. Nekada ste umeli biti i daleko zanimljiviji i prijatniji.

Zatim izađe i zatvori vrata za sobom.

Ker pođe hodnikom. Kroz vrata koja su ostala otvorena, on vide sobaricu kako sprema odeću u spavaćoj sobi njegove žene. On uđe u sobu i osta stojeći pored kamina. Pepeo s njegove cigarete pade na tepih. Posmatrao je devojkicu jedan trenutak, ljuljajući se pomalo. Zatim, posle kraćeg vremena, reče:

-Pridite, Ingrid.

Sobarica zatvori vrata garderobe, priđe mu i stade sa stidljivo prekrštenim rukama na kecelji.

— Izvolite, gospodine - reče ona.

— Hoću da znam šta se dešava - reče Ker. -Postoji neki drugi čovek, zar ne? Znam da postoji neki drugi čovek. I ja vas preklinjem da mi kažete ko je...

* * *

Bilo je devet sati. Sobarica Ingrid stajala je u svojoj sobi načuljivši uši. Čula je zveckanje kristala koje je dolazilo iz trpezarije. Čulo se svaki put kada bi Ker nasuo sebi novu čašu viskija.

Posle izvesnog vremena, ona ču kako se otvaraju vrata trpezarije, zatim Kerove korake duž hodnika. Onda nastupi trenutak tišine. Ker je pipao da bi skinuo svoj šešir, zatim se ulazna vrata zalupiše za njim.

Kipteći od mržnje, Ingrid prošaputa:

— Engleska svinja!

Odjednom zazvoni telefon. Ingrid brzo izađe iz svoje sobe i ode u hodnik gde se nalazio aparat. Ona podiže slušalicu, sasluša i nasmeši se.

— Da - reče ona. - Da... Ovde Ingrid Hans... Da... Da!

* * *

Gospodin Šon Alojzijas O'Mara otvori vrata svog stana, uđe i baci svoj mantil na jednu stolicu u predsoblju. Zatim ode u trpezariju i posluži se viskijem sa sodom. S čašom u ruci, priđe radio aparatu, okrenu dugme, pa stade zamišljeno da sluša neku plesnu melodiju.

O'Mara je bio mladić pun snage. Visok, širok, moćan. Gledajući ga, čovek bi prvo pomislio na bika.

Njegove oči, naročite plave boje koja se tako često viđa u Irskoj, bile su veoma privlačne, da su ponekad delovale gotovo hipnotički. Njegova svetla boja kože bila je malo preplanula. Čitava njegova ličnost bila je veoma privlačna. Pa ipak, ovaj gospodin O'Mara odavao je iznenađujući utisak tvrdoće. Taj mladić mora da bi bio neverovatno opasan kao protivnik... Kao partner, mogao bi da bude opasan samo za neku ženu - ako bi odlučio da dopusti da ga ta žena zavoli. Odjednom, zazvoni telefon. O'Mara podiže slušalicu i reče:

-Ovde O'Mara, slušam.

Na drugom kraju žice, Kvejl reče:

— Dobro veče, Šone. Čitali ste današnje večernje novine?

- DaPročitao sam da je Nilek pobegao.
- Svuda se samo o tome priča. Neprijatan slučaj.
- Šta ćete, takve stvari se događaju. Šteta što tog gada niste smakli kada ste za to imali priliku.
- Znam to dobro - uzdahnu Kvejl.
- Ali bolje da ne govorimo o tome preko telefona.
- Da - reče Kvejl.-U svakom slučaju, vi znate šta treba da radite, zar ne?
- Pretpostavljam - odgovori O'Mara osmehnuvši se za svoj račun.
- Odlično. Onda, uletite u maglu, Šone. I dobro pazite da ne napravite nikakvu grešku. Jasno?
- Naravno - odgovori O'Mara uzdahnuvši.

I dodade:

- Nadao sam se da ću provesti večer u slušanju radija... Najzad, utoliko gore! Do viđenja.

On spusti slušalicu, zatim ispi čašu. Potom ode da potraži u svojoj sobi jedan veliki automatski „mauzer 38“, koji spusti u džep. Onda se vrati u trpezariju, natoči i popi još jedan viski sa sodom, pa izađe u predsoblje i navuče mantil.

Spreman za polazak, on ostade trenutak nepomičan, udubljen u misli. Sećao se kako je ne tako davno morao da dovede u red jednu sličnu aferu. To se odigralo vrlo daleko, u Rio de Žaneiru. A tamo je upoznao jednu ženu koju nikada više od tada nije mogao ponovo da vidi. Kosa crna kao noć, i ogromne tamne oči.

2.

Vejl je stajao u uglu najudaljenijem od ulaza u salon hotela „Mojrabel“. Odatle je mogao da vidi veliki spoljni ulaz, i on s njega nije skidao pogled.

Vejl je bio visok i vitak. Njegovo mlado lice izražavalo je, svojim crtama, neku vrstu stalno dobrog raspoloženja, napregnutu pažnju, koju vam je uvek sugerisao dok bi govorio s vama, pokazujući da se on interesuje samo za ono što vas interesuje.

Plave oči, plava i kovrčava kosa, preplanulo lice, široka ramena, meki pokreti uvežbanog atleta. Čovek prema kome žene nikada nisu bile ravnodušne.

Stalno motreći na ulaz, duboko je razmišljao. Mislio je da je došao trenutak za Sandru Ker, da treba da kaže i učini nešto odlučno. I pitao se šta će ona reći - i uraditi. Odjednom je ugleda kako ulazi u hol. On brzo napusti svoj kutak i izađe iz salona kroz unutrašnji hodnik koji je vodio u telefonsku kabinu. Nije se pojavljivao, posle toga, puna tri minuta.

Kada se vratio, Sandra je sedela na jednom od velikih kanabea salona, koji je sada bio gotovo pust. On pođe pravo ka njoj i reče:

- Dobro večer, draga. Svaki put kad vas ponovo vidim, uvek me obuzme isto osećanje divljenja pred vašom lepotom.

Ona mu se nasmeši i uzvratila:

Umete divno da laskate ženama, Filipe. Pravite komplimente na takav način i tako iskreno da je čovek gotovo primoran da vam veruje.

On se radosno nasmeja, pa reče:

- Da li ste ikada imali razloga da mi ne verujete, Sandra?

- Ne - odgovori ona odmahnuvši glavom. - Ali, ja sam mislila... toliko mislila, još danas...

On sede kraj nje i uzvratila:

— Mislili ste da je za nas došao trenutak da se odlučimo. Zar nije tako? Siguran sam da ste hteli da mi kažete da ovakvo stanje ne može dalje trajati. Da li se nešto dogodilo?

— Da - odgovori ona. - Patim.

On sleže ramenima i reče.

— Zašto patite? Saslušajte me, Sandra. Hajde da večeramo. Biće vam drago što se nalazite za našim uobičajenim malim stolom.

Uđoše u dvoranu restorana, pa sedoše za jedan sto sakriven iza palmi.

— Već sam naručio - reče Vejl. - Ovog puta nešto specijalno. Zato što imam utisak da će ova noć biti lepa za nas dvoje. Ima nešto čudno u onome što osećam već satima. Kao da nešto lebdi u vazduhu...

— Osećam potouno isto što i vi, Filipe. A ne bih mogla da kažem da mi se sve to mnogo sviđa.

On joj pruži cigaretu i zapali joj. Zatim, kada šef sale donese koktele koje je on bio naručio, Vejl tiho reče:

— Pijte svoj koktel, Sandra. Zatim ćete mi sve ispričati. Pretpostavljam da se vaš muž pokazao... neprijatnim... Pretpostavljam da je najzad postao svestan da će izgubiti svoju ženu, je li tako?

Sandra otpi gutljaj i spusti svoju čašu, Zatim počeo da priča:

— Večeras se Riki rano vratio kući. Popodne je telefonirao i pitao moju sobaricu da li ona zna šta ću ja raditi večeras. Ona mi je rekla da je ton njegovog glasa bio pomalo čudan. I, baš u trenutku kad sam htela da izađem, on je došao. Bio je malo više popio. Ponašao se vrlo neprijatno. Imam utisak da nešto sumnja...

Vejl podiže obrve.

— Ah, da - učini. - A šta mislite da sumnja?

— Nemam pojma - reče ona umornim tonom. - I sama bih želela da to znam.

Tog trenutka jedan sluga uđe u dvoranu i priđe im.

— Oprostite, gospodine Vejle - reče - traže vas na telefon. Kabina broj četiri.

Sandra podiže upitan pogled ka Vejlu. On sleže ramenima i reče:

— Pitam se ko to može znati da sam ovde. Otići ću da vidim. Tako je bolje. Izvinite me, Sandra... Ko je da je, biću gotov za minut.

Sandra je polako pila svoj koktel. Njen pogled bio je odsutan. U sebi je govorila: „Pitam se šta će se dogoditi večeras... Pitam se šta će se desiti... Bilo kako bilo, nadam se da će se dobro završiti. Istina je da ima nečeg posebnog u atmosferi koja nas okružuje. Neka vrsta elektriciteta. Imam utisak da se u ovoj noći može svašta desiti...“ Naizmenično je osećala mučenje i radost.

Vejl se vrati. Dok je išao ka njoj, Sandra odjednom primeti promenu kod ovog čoveka. Išao je odlučnim korakom, reklo bi se paradnim. Smešio se, ali to nije bio onaj veseli i nežni osmeh koji je kod njega poznavala. Bio je to tvrd i ciničan podsmeh.

On sede i stade da je gleda ništa ne govoreći. Njegove oči, vrlo plave i vrlo surove, neverovatno su svetlucale.

— Šta je. Filipe? - upita ona. - Šta se dogodilo? Imate čudan izraz...

On odgovori zajedljivim tonom:

— I sam dobro znam da imam čudan izraz lica! To je zato što ću vam saopštiti veliku novost. Jedan mladić po imenu Nilek danas je pobeo iz zatvora. Shvatate li?

Sandra je posmatrala sa zaprepašćenjem.

— Nilek? - upita ona. - Ne znam ništa ni o nekakvom Nileku. Ko je taj Nilek?

Veoma tiho, Vejl odgovori:

— Vi ste bedna lažljivica! Podla lažljivica! Veoma lepa, veoma privlačna, ali veoma podla

čemu su se tačno sastojali ti zadaci, to ona nije znala.

Čim je ušao, Riki se svalio u fotelju kraj kamina i zapalio cigaretu. Ona mu je donela jedan viski, govoreći:

— Ne sekiraj se, Riki! Ma kakvi bili tvoji problemi, sve će se srediti. Danas se nešto loše dogodilo?

On nije odmah odgovorio. Popio je gutljaj viskija, gledajući Sandru preko ivice svoje čaše. Zatim je rekao:

— Ja se ne sekiram, Sandra. Jednostavno sam zamišljen. Hteo bih da učiniš nešto za mene.

— S radošću, Riki - odgovorila je. - Ziaš da bih sve učinila za tebe.

— Ali to je nešto izuzetno... neobično. Evo kakva je sad situacija. Ja se interesujem za jednog čoveka, za jednog lepotana koji se zove Filip Vejl. Ne verujem da si ikada imala prilike da se upoznaš s njim, ali on te je video jednom ili dva puta, i nije krio svoje veliko divljenje prema tebi.

I Riki je s osmehom dodao:

-Divljenje koje i ja delim.

Zatim, posle trenutka ćutanja, Riki je nastavio:

— Onda, evo. Voleo bih da se upoznaš s njim i da se malo sprijateljiš s njim. Samo to. On je vrlo prijatan čovek. Sigurno će voleti da izlazi u tvom društvu, da te povede na ručak ili večeru u otmene lokale. A onda će, s vremenom, možda dopustiti sebi da ti se poveri. Ljudi rado dozvoljavaju sebi da se ispovedaju nekoj lepoj ženi. Shvataš li me, Sandra?

— Mislim da shvatam, Riki. Jednom rečju, zahtevaš da obavim jedan poslić za tebe. Smatram se veoma počastvovanom! Ali, da li bih mogla da znam o tome nešto malo detaljnije? Bila bih srećna ako bi mi se malo poverio.

Riki je ustao iz svoje fotelje i naslonio se na kamin. Zatim je rekao:

-Žao mi je, Sandra, ali o tome ti ne mogu ništa više reći. Ako prihvatiš da učiniš ono što od tebe tražim, ovde ćemo prirediti prijem sledeće sedmice. Udesiću da jedan naš zajednički prijatelj dovede Vejla na ovaj naš prijem. A onda jedino što ti treba da uradiš, biće da prema njemu upotrebiš svoju neodoljivu privlačnost. Ti ćeš ga gledati tim svojim blistavim očima. Siguran sam da ćeš za vrlo kratko vreme znati o njemu stvari koje će me jako mnogo interesovati.

— Hvala ti, Riki, za sve ove komššmente. Ali je ipak potrebno da znam šta hoćeš da znaš o njemu.

Riki je slegao ramenima i odgovorio:

-Iskreno, Sandra, ja o tome ne znam ništa. To može izgledati neverovatno, ali to je čista istina. Shvataš, Vejl je za nas neka vrsta tajanstvenog čoveka. Zato bismo voleli da saznamo nešto o njemu. Neka reč koja bi mu izmakla, neka ispovest bez velikog značenja sama po sebi, mogle bi nam, upotpunjene i iskombinovane s drugim pojedinostima, pružiti dragocen podatak. Pristaješ li?

— Naravno, Riki. Već sam ti rekla da bih sve učinila za tebe. Uostalom, ti od mene ne zahtevaš ništa strašno. Jednostavno, da budam ljubazna s tim Filipom Vejлом, da prihvatim da ručam ili čak da večeram s njim, u javnim lokalima naravno. Najzad, to će biti možda čak i zabavno. Utoliko više zabavno što treba da ga vrebam kao mačka miša, da sve uhvatim i upamtim šta mi bude rekao, u nadi da ću ti doneti neko korisno obaveštenje...

S druge strane stola, Vejl je neprestano posmatrao Sandru; njegovo ćutanje bilo je bremenito pretnjama. A Sandra nije smela ni da podigne oči. Sada je osećala: da je ovaj čovek, koji se pretvarao da joj je toliko privržen, koji je pokazivao prema njoj tako duboku i iskrenu ljubav, koji joj nikada nije poljubio čak ni vrh prstiju, da je ovaj čovek mnogo inteligentniji, mnogo strašniji, mnogo opasniji nego što je pretpostavljala. On nije pao u klopku. On je još od početka sve znao o Rikiju i o

njegovom radu...

Sandra poče da razmišlja veoma brzo, govoreći samoj sebi: „Moj mali Riki, ma koliko ti bio inteligentan, ovog puta si dopustio da te nadmudre. Bojim se da će te ovo veoma skupo koštati, a i mene takođe.“

Najzad, podiže glavu i tužno reče:

— Filipe, ne shvatam smisao vaših pretnji. Svakako, razumela sam ono što ste mi rekli. Rekli ste mi da ste nemački oficir, špijun. Da imate ovde špijunsku mrežu. Da znate da moj muž obavlja istu vrstu posla za svoju zemlju. Ali mi sada tvrdite da ću morati da uradim sve ono što ćete mi reći. U ovoj situaciji, priznajem da vas ne shvatam više...

Sandra uputi Vejlu osmeh, pa dodade:

— Nisam kukavica, Filipe. Da biste uspeli da me naterate da učinim nešto što ne bih htela, bilo bi vam potrebno mnogo veoma uverljivih argumenata. Međutim, možda vi samo blefirate?

Vejl se podrugljivo nasmeja, pa otvori svoju tabakeru, izvadi iz nje cigaretu i zapali. Zatim reče:

- Ne blefiram, Sandra. Ja ti to tvrdim. Da, da, ti ćeš učiniti ono što ću ti ja reći! I verovatno ćeš biti veoma zadovoljna što ti se pruža ta prilika... Ti govoriš o veoma uverljivim argumentima? Onda lepo, dobro otvori svoje male ljupke uši, mila... Ali, najpre ćemo malo da jedemo. Ovaj koktel mi je odrao želudac!

3.

Šef restorana poče da služi večeru. U dvorani nije bilo orkestra. Ali, dolazeći iz jednog od susednih salona, gde se igralo, odjeci neke melodije dopirali su i do njihovog stola. Vejl, koji se sada opustio, izgledao je kao da je izgubio svoju zajedljivost. Međutim, njegov prigušeni glas i dalje je zadržao osoran ton.

— Evo o čemu se radi - reče on. - Nilek, čovek koji je danas pobegao iz zatvora, jedan je od naših najvećih tajnih agenata. On je majstor špijunaže. Hrabar je, snažan, obrazovan, inteligentan. Govori više jezika. Savršen je glumac. Uvek sam gajio nadu da ću jednog dana raditi pod njegovim rukovodstvom. Nesrećom po mene, bio sam u velikom zaostatku u odnosu na njega. Njemu su već poveravali zadatke mnogo teže nego meni. Ja sam u to vreme usavršavao svoje obrazovanje tajnog agenta pod rukovodstvom našeg velikog Himlera. Zbog toga još nikada nisam video našeg Johanesa Nileka...

Vejl se nasmeši, da bi dodao:

-Ali ja ću ga večeras videti, a i ti takođe, draga Sandra. - Malo je ućutao, pa nastavi:

— Nilek je došao u Englesku početkom 1939. godine, da bi postavio na noge jednu malu, ali savršeno pripremljenu organizaciju, koja je imala zadatak da radi protiv vas Engleza u toku ovog rata. Ali nije imao sreće, uprkos svom talentu. Bre nekoliko meseci, bez sumnje nekim nesrećnim slučajem, vaš gospodin Kvejl, koji upravlja engleskom kontrašpijunažom, a za koga radi tvoj dragi Riki, ušao je Nileku u trag. Nilek je najzad bio uhapšen i zatvoren. Ali ti glupaci nisu učinili ono što su bili dužni da urade, ono što bismo mi uradili u Nemačkoj: nisu ga streljali. Bio je uhapšen pre nego što sam imao priliku da se lično sretnem s njim, međutim, ja sam nastavio ovde posao koji mi je bio poveren. Bio sam očajan zbog Nilekovog hapšenja, ali sam ponovo stekao nadu kad sam saznao da ga nisu streljali. Tada sam bio siguran da će uspeli da pobegne, i da će ponovo raditi za našeg Firera.

Vejl prestade da govori i pogleda Sandru.

— Da li me slušaš, draga Sandra? - upita.

— Da, da, slušam vas - odgovori ona tužnim glasom.

— Baš tada se dogodila jedna veličanstvena stvar - produži Vejl. - Na način koji je meni nepoznat, ali dostojan njega, Nilek je uspeo da potkupi jednog zatvorskog službenika. I on je otpočeo, ne mnogo često, ali dovoljno, da šalje poruke pisane svojom rukom, da bi bio u vezi sa mnom, i da me obaveštava o svojim projektima. Tako mi je stavio do znanja da veruje u mogućnost bekstva...

Vejl se ponovo nasmeši mladoj ženi, pa dodade:

— I tako, vidiš da je taj dan došao! Nilek je na slobodi, lepotice moja. Došao je trenutak naše akcije.

Šef sale donese kafu. Kad je on otišao, Sandra podiže glavu i reče:

— Sve je to zanimljivo. Ali ne vidim kakvi su to ubedljivi argumenti koji bi trebalo da primoraju mene da učinim ono što biste vi želeli.

Vejl upali drugu cigaretu i reče:

— Objasniću ti to, draga. Kada sam te video da ovamo dolaziš, brzo sam otišao do telefonske kabine i okrenuo broj tvog telefona. Nikada nećeš pogoditi s kim sam pričao.

Sandra sleže ramenima i reče:

-Smojom sobaricom. S Ingrid, svakako.

Vejl napravi podrugljiv pokret.

— Naravno, razgovarao sam s Ingrid - reče. - Ali to je samo jedan od detalja. Ono što je značajno, razgovarao sam s Nilekom. Međutim, da, slatka moja Sandra, s Nilekom! On je već bio došao u tvoju kuću...

Sandra podiže obrve, pa upita:

— Zašto? Šta bi Nilek tražio u mojoj kući?

— Meni to izgleda sasvim jasno - odgovori Vejl. - Nilek je čovek kod koga ništa ne prolazi. On zna kome treba da zahvali što je uhapšen. A i ti takođe to znaš, zar ne, lepa moja? Tvom dragom i nežnom mužiću, Rikiju!

Sandra oseti kako je prebledela. Zatim reče:

— Hoćete da kažete da Nilek ima nameru da...?

— To zavisi - odgovori Vejl. - Htela si da kažeš da on ima nameru da ubije Rikija? Pa dobro... da i ne! To će zavistiti od tebe. Shvataš?

— Počinjem da shvatam - odgovori Sandra veoma tihim glasom.

— Bravo! Onda ću ti objasniti šta ćemo uraditi. Oboje ćemo otići do tvoje kuće. Ali tamo ćemo naći samo tvoju sobaricu, Ingrid. Nilek neće biti tamo, a isto tako ni tvoj muž. Nilek je odveo Rikija na sigurno mesto. A šta će se dogoditi Rikiju, zavisiće od mog saopštenja Nileku preko telefona iz tvog stana. Život tvog Rikija zavisiće od onoga šta ćeš ti pristati da učiniš kad budemo u tvojoj kući. Ukratko, draga Sandra, ti ćeš biti ta koja će odlučiti o životu ili smrti tvog Rikija.

Vejl pogleda na sat. Zatim nastavi:

— Onda, šta predlažeš? Hoćemo li otići do tvoje kuće i produžiti razgovor, ili više voliš da telefoniraš vlastima da dođu i da me pokupe?... Pa, izaberi!

— Već sam izabrala - odgovori Sandra mračnim glasom.

-Bravo! - uzviknu Vejl. - Ja ću platiti račun, zatim ćemo poći. Popićemo konjak. Siguran sam da Riki neće u tome videti ništa loše.

On ustade i zaključa:

— Hajde, draga Sandra, uzmi svoj mantil.

U taksiju koji ih je vozio, Sandra se šćućurila u svom uglu, što je dalje mogla od Filipa Vejla, fon Zajdlica, koji je mirno pušio cigaretu.

Kada taksi pristiže na datu adresu, fon Zajdlic stegnu ručicu od vrata. Ali pre nego što ih je otvorio, on se okrenu prema Sandri i reče:

— Ja imam automatski revolver u džepu. Na svaki tvoj i najmanje neobičan pokret, neću se ni trenutk ustezati da te smaknem. Jasno?

Sandra uđe u hol svoje kuće. Fon Zajdlic pruži novčanicu šoferu i ode ne čekajući kusur. Oboje se popeše liftom do Sandrinog sprata. Došavši pred vrata, on pritisnu dugme za zvonce. Skoro istovremeno vrata se otvoriše, i oni uđoše. Stojeći u predsoblju. Ingrid ih, s širokim osmehom na usnama, dočeka. Ona zatvori vrata, okrenu se prema fon Zajdlicu i reče uzdržanim glasom:

— Hajl Hitler!

Zatim pogleda Sandru s pobeđničkim izrazom i s nemilosrdnim bleskom u očima.

— Napravili ste pravi podvig, Frido - reče Zajric. - Neću ga zaboraviti u svom izveštaju.

Uđoše u salon. Zajdlic reče:

— Frida, verujem da će jedna čaša dobrog konjaka gospodina Kera prijati gospođji Ker. I meni, isto tako, vere mi. Siguran sam da će se gospodin Ker radovati što pijemo u njegovo zdravlje.

Frida se nasmeši, izade, pa se vrati posle minut s dve čaše na paslužavniku. Ona prinese poslužavnik Sandri s preteranom uslužnošću, zatim Zajdlicu. On brzo isprazni svoju čašu, posle čega izjavi:

— Frido, nemamo mnogo vremena. Ispričajte mi tačno šta se dogodilo. Govorite engleski, da bi naša predivna prijateljica bila u toku. Nema nikakvog razloga da je ne obavestimo o svemu.

Stojeći na sredini sobe, spuštenu ruku, Frida otpoče:

Gospodin pukovnik Ker vratio se večeras u stan pre nego što je njegova žena otišla da se nađe s vama. Tu komediju on igra za mene od pre izvesnog vremena. On je, naravno, znao da ja radim za našeg Firera. Da na sve motri ovde. I kao što znate, oni su se pravili da se više ne slažu, igrali su igru za vas. Večeras, kada je ona otišla, on me upitao ko je bio čovek... Rekao mi je da ja to sigurno znam. Pravio se da hoće da ga po svaku cenu otkrije.

Frida se podrugljivo nasmeši, pa dodade:

— Onda sam ja odigrala ulogu odane služavke koja ne može da izda svoju gazdaricu. Međutim, neprestano sam mislila na onaj telefonski razgovor koji sam imala za vreme vaše večere, a u kome ste mi javili da je Nilek na slobodi i da je kucnuo čas za našu akciju.

— Frido, ne treba da govoriš o nebitnim detaljima. Nemamo vremena da ulepšavamo priču. Držite se činjenica. Dakle?

-Zatim je Ker otišao u trpezariju i počeo da pije. Posle toga uzeo je svoj šešir i otišao. Jedva nekoliko minuta pošto je otišao, telefon je zazvonio. Glas na drugoj strani žice rekao mi je da je to Nilek! Srce mi je skakalo u grudima. On me je pitao da li znam gde je Ker i kada će se vratiti. Odgovorila sam da ne znam. Onda mi je rekao da ne mrdam odavde, i da budem spremna za svaku eventualnost. Zatim je spustio slušalicu. Tek što sam bila spustila slušalicu, Ker se ponovo vratio. Ušao je u salon i počeo da hoda uzduž i popreko. Sada je igrao komediju ljubomornog muža, pobesnelog od ljubomore. Zatim je prišao vratima i pozvao me. Ali, upravo u trenutku dok sam prilazila hodnikom na putu za salon, čulo se kako se ulazna vrata otvaraju. Neki čovek uđe u stan. Držao je automatski revolver u ruci. On mi dade znak da ćutim. Bio je to Nilek! Ušla sam, dakle, ovde, u salon, da bih našla Kera. On je ponovo počeo da mi postavlja pitanja. Ali, gotovo u isti čas,

otvorila su se vrata salona i Nilek je bio na pragu, nasmejan, nišaneći svojim revolverom u Kera.

Frida poče da se smeje, pa objasni:

— Nikada još u svom životu nisam videla da je neko bio tako skamenjen.

Fon Zajdlic se složi klimnuvši glavom.

— Mora biti da je scena bila divna - reče. - Ali, nastavite, Frido. Šta se dogodilo posle toga?

— Najzad Keru poče za rukom da izgovori jednu reč, jednu jedinu: Nilek! A her Nilek onda reče:

'Pa? Verovao sam da se uvek podrazumevalo da ću se ponovo vratiti jednoga dana da sredim svoje račune s tobom'. Zatim je dodao: 'Ne zaboravi, na najmanji tvoj gest oklevanja da mi se pokoriš, ja ću te ubiti. Čak i kad bi se moja uloga ograničila samo na to, ja bih time učinio veliku uslugu našem Fireru. Hajde! Uzmi šešir, navuci mantil, pa pođi ispred mene niza stepenice. Dole me čeka taksi. Ući ćeš u njega. Ja ću biti iza tebe, s rukom, na revolveru u džepu. Neću oklevati da upropastim, svoj mantil ako bude potrebno da pucam kroz štof'.

— A onda? - upita Zajdlic.

-Ker je slegnuo ramenima i uradio sve kako mu je her Nilek naredio. U trenutku kad su izlazili her Nilek mi je rekao preko ramena: 'Ostanite tu, Frida. Sigurno ćete dobiti uputstva od fon Zajdlica. I kada ga budete videli, dajte mu ovaj broj telefona. Ne zaboravite'.

Frida izvadi iz džepa svoje kecelje jedno parče papira pa ga pruži fon Zajdlicu.

On ga dešifrova, pa reče:

-Odlično. Sada je sve u redu. I ja mislim da možemo svu svoju pažnju da posvetimo divnoj Sandri. Mi ćemo joj tačno reći šta očekujemo od nje.

Zajdlic ostavi čašu i ode do telefona. Prolazeći pored Sandre, on baci na nju pogled u kome ona pročitava radost pobede.

On okrenu broj telefona. Zavlada kratka tišina, zatim reče:

- Dobro veče! Ovde Filip Vejl. - Opet nastade tišina, koje svakako nije bilo na drugom kraju žice, jer se fon Zajdlic široko i zadovoljno nasmeši, pa reče: - Hvala... hvala. Da, ona je ovde... Da, sve je išlo po planu. Zatim nastupi ponovo duga tišina, kojoj fon Zajdlic učini kraj govoreći: - Savršeno sam razumeo... Vaša uputstva će biti potpuno primenjena... Laku noć.

Zajdlic spusti slušalicu i okrenu se prema Fridi.

— Razgovarao sam s Nilekom - reče. - On mi je dao uputstva. Sada tačno znam šta greba da radim.

Zatim se okrenu prema Sandri i reče joj:

— Sada, slatka moja Sandra, mogu tačno da ti kažem ono što ti treba da uradiš.

On ode do sredine salona, uze svoju tabakeru za cigarete, izvadi jednu i zapali je. Sve je radio vrlo polako. Očigledno, sa sadističkim zadovoljstvom, bio je zadovoljan zbog tišine koja je nastupila. Najzad reče:

— Frido, prvo što mi je her Nilek rekao da uradim jeste da stupim u vezu sa svojom grupom, s moja četiri čoveka, i da ih pozovem da odmah dođu ovamo. Oni će moći da stignu ovamo kroz najviše pola sata. Za to vreme obaviću mali posao s našom prelepom Sandrom. To ćemo srediti pre nego što stignu moja četiri čoveka. Posle toga ćemo sačekati da dođe i sam Nilek, kao što je već ugovoreno. On ima kola. Dobro se snašao: dobio je propusnicu do obale. I ove noći mi ćemo se svi ukrcati na brod za Ejr, u Irskoj. Zatim, ćemo se odande vratiti u naš faterland, vodeći sa sobom jednog prelepog taoca, našu slatku Sandru! Her Nilek smatra da sama činjenica što će dragi Riki Ker znati da se njegova žena nalazi u jednom koncentracionom logoru u Nemačkoj, sprečiće ga da se sledeći put meša u ono što ga se ne tiče...

Fon Zajdlicove oči su svetlucale. On se odjednom razbesne:

-Kakva ste gomila glupaka vi Englezi! Verujete da ste tako prepredeni, tako pametni, a u stvari ste samo glupaci s pilećim mozgovima.

Sandra zabaci svoju umornu glavu na naslon fotelje. Mislila je: „Moj siroti Riki se prevario. On, tako inteligentan, počinje možda da stari. Možda mu je mozak onemoćao...“

Fon Zajdlic nastavi, obraćajući se Sandri:

— Evo kakve sam instrukcije dobio koje se odnose na tebe. Naša spretna Frida, ovde prisutna, otkrila je, u toku svoje službe kod tebe, da tvoj muž ima jednu listu Francuza koji sačinjavaju deo tajne organizacije pokreta otpora iza nemačkih linija, spisak takozvanih rodoljuba! Što se mene tiče, ja te ljude nazivam banditima! Međutim, ukratko, ta lista se nalazi ovde, u ovom stanu, i ja je hoću! Izgleda da u trpezariji postoji jedan trezor u zidu, zaklonjen umetničkom slikom. Spisak se nalazi u tom trezoru. Nilek mi je naredio da ga uzmem. Mi smo došli ovamo baš radi njega.

On zaslade i ćutke pogleda Sandru.

— Ja ništa ne znam o toj listi - reče ona. - Apsolutno ništa.

Zajdlic sleže ramenima, pa uzvrat:

— Najzad, to je sasvim moguće. Ali, zato, svakako poznaješ šifru trezorske kase, draga Sandra. Onda, bićeš tako dobra da mi je kažeš?

— Ne. Ja vam je neću dati.

Zajdlic ponovo sleže ramenima, pa se okrete Fridi i reče joj:

— Frido, uzmite drugi telefon, onaj u holu, i pozovite naša četiri prijatelja. Recite im da odmah dođu ovamo. Neka stave u torbu nekoliko malih predmeta neophodnih za putovanje. Recite im da sve ide najbolje što može. Neka budu ovde najkasnije za pola sata.

Frida izađe, a Zajdlic sede u fotelju preko puta Sandre.

— Drago moje dete, ja vrlo dobro razumem što ne pristaješ. Misliš da ćeš napakostiti našem Fireru, to je normalno. Ali Nilek, koji na sve misli, predvideo je to. Evo šta je zaključeno: ako odbiješ da mi daš šifru, Nilek će je potražiti od tvog dragog muža, pošto je Riki u njegovim rukama. Riki će bez sumnje odbiti da je da. Onda će se preći na 'ubedavanje', sve dok je ne bude dao. Razumeš šta hoću da kažem?

— Ja vam ne verujem - reče Sandra.

Zajdlic ustade i ode do telefona. Okrenu broj i sačeka. Zatim počeo da govori:

-Žalim što moram da vam kažem da gospođa Ker ne pristaje da mi da obaveštenje koje se od nje traži. Možda biste vi mogli tu nešto da učinite...

Tišina. Zatim Zajdlic odgovori u aparat:

-Odlično. Ostanite na vezi.

On ostavi slušalicu, ode do Sandre, pa joj reče:

— Najdraža, *pođi* do telefona, da razgovaraš sa svojim mužićem. To će nam olakšati stvar.

Sandra, izmučena i strahovito umorna, ustade, ode do aparata, uze slušalicu i reče:

-Riki?

— Da, draga - ču Rikijev glas - Stvari ne idu najbolje, zar ne? Nisam bio toliko mudar koliko sam verovao. Sve je propalo. Bolje je da daš Vejlu šifru koju ti traži.

— Riki! Ti hoćeš da ja to učinim? Da li si svestan šta će iz toga proizaći? Ti...

Rikijev glas, gotovo besan, prekinu je:

— Naravno da sam svestan! A ti? Da li si svesna situacije? Ako ne daš šifru Vejlu, oni će upotrebiti silu. Ti znaš šta to znači?

— Dobro, Riki, dobro. Nemaš ništa drugo da mi kažeš?

-Ne. Možda ćemo se ponovo videti, nas dvoje. Nilek mi je rekao, čim dobiju spisak koji traže,

oni će napustiti zemlju. Možda će mi poštedeti život, jer dobro znaju da je s mojom karijerom svršeno, posle jedne ovakve greške. Dakle, daj Vejlu šifru...

Sandra odgovori slomljenim glasom:

— Dobro, Riki... dobro.

I ona spusti slušalicu. Zatim, opuštenih ruku, gotovo nepomična, poče da pasmatra Zajdlica koji je mirno pušio. On cinično upita:

— Dakle, draga Sandra?

— Riki mi je rekao da vam dam šifru... Onda, treba to i da učinim...

— Naravno, draga moja. To je čak i mudro. A Nilek neće ubiti tvog mužića. On zna da će s njegovom karijerom biti gotovo, a to je bolnije za jednog čoveka nego metak u čelo...

Ona ništa ne odgovori. Otvori vrata i uputi se prema trpezariji. Zajdlic joj je stalno bio za petama. Kad je došla ispred umetničke slike, ona je okrenu, otkri bravu trezora i otvori ga. U donjoj pregradi nalazio se veliki koverat označen sa: *Poverljivo. Spisak francuskih partizana i makija*. Ona ga uze i pruži Zajdlicu.

Vratiše se u salon. Zajdlic se posluži pićem.

— Sedi, Sandra, i misli malo na početak naših odnosa. To će te naterati na smeh. Sećam se večeri kada sam te prvi put video. Koktel-prijem kod jedne predivne žene koja se zvala Olinda Milton. Tamo si bila ti, a i Riki takođe. Kao sad da ga gledam, kako stoji u jednom uglu salona, praveći se da je pomalo pijan (čini mi se da je to jedna od omiljenih njegovih komedija), i kako me posmatra krajičkom oka. Tada sam u sebi rekao: Ti sve znaš o meni, dečko... ti znaš da sam ja tajni nemački agent... ali to ti nije dovoljno... hoćeš da otkriješ kakav je tačno moj zadatak... za koga radim... i s kim... Pitam se samo šta ćeš preduzeti...

Zajdlic zastade i prasnu u smeh.

— Nisam morao dugo da se pitam - nastavi. - Otprilike nedelju dana kasnije, gospođa Olinda Milton mi je rekla da te ja mnogo interesujem, da smatraš da sam divan, itd... itd... Onda sam shvatio na koji način Riki smera da odigra svoju igru...

Vrata se otvoriše, Frida uđe i reče:

— Gospodine pukovniče, telefonirala sam četvorici naših ljudi. Oni će biti ovde za manje od pola sata.

— Odlično. Onda nemamo više šta da radimo osim da ih čekamo, čavrljajući s predivnom, lepom, slatkom Sandrom...

* * *

Zvonce na ulazu zazvoni. Zajdlic se nasmeši i proteže:

-Vrata, Frido - reče. - Mora biti da su to naši prijatelji.

Frida izađe i vrati se posle nekoliko trenutaka, idući ispred četiri čoveka - ljude tog tipa srećemo svakog dana na ulici. Oni odoše da sednu, napola nasmejani, napola ozbiljni.

— Gospodo - reče Zajdlic - ovo večer završava potpunim uspehom, naš posao u ovoj prljavoj zemlji. Vi verovatno znate da je naš šef Nilek umakao. On treba da dođe da nas povede odavde kako bismo zajedno otišli do obale, Sutra večer bićemo u Ejru. A odande, na putu za majku otadžbinu, vodeći sa sobom ovde prisutnu, slatku gospođu...

I Zajdlic se nasmeši Sandri, govoreći:

— Dok čekamo Nileka, imate pravo na malo osveženje, dragi prijatelji. Konjak je tu. Poslužite se.

Zvonce na ulazu se ponovo začu. Zajdlic ustade i reče glasom koji je usled uzbuđenja bio izmenjen:

— To je Nilek!

Frida izade. Četvorica muškaraca su ustali, okrenuti prema vratima.

Frida se vrati i pobedničkim glasom objavi:

— Evo her Nileka!

I Šon Alojzjus O'Mara uđe u salon.

On je u svakoj ruci držao po jedan automatski revolver. Smešio se.

U istom trenutku Kvejl i Riki upadaše u sobu. Sandirino srce poče da skače u grudima. Ona vrisnu:

— Riki!

— Sve je u redu, draga...

Neko nerazumljivo krčanje ču se sa Zajdlicovih usana. Frida je bila modra, četvorica nemačkih agenata uperiše oči u ruke O'Mare.

— Izviinjavamo se, fon Zajdlič, što vam nismo doveli pravog Nileka.

-Gde je Nilek? - upita Zajdlic glasom koji se gušio.

-To se lako može pogoditi - sa smeškom odgovori Kvejl. - Poslali smo ga na onaj bolji svet. On je streljan, pre četiri meseca, sutradan po hapšenju. A mala komedija, ili tragedija, kako hoćete, koja je posle toga usledila, bila je odigrana samo zbog vas.

On se okrenu prema Sandri i osmehnu joj se.

-Žao mi je, gospođo Ker, što smo od vas napravili figuru na našoj šahovskoj tabli. Mora da ste preživeli užasno veče. Međutim, ovo se nije moglo drugačije izvesti. Ono što je Riki uradio, i što je od vas tražio da uradite, to sam ja od njega zahtevao. I pogledajte divnu sliku lova: poslednju grupu nemačkih špijuna koja je još postojala u našoj zemlji. Ovaj veličanstveni uspeh jeste vaše delo.

Zatim, krenuvši prema Zajdlicu, Kvejl reče:

— Znajte da smo odavno znali ko ste. Ali ja sam hteo da otkrijem vaše prijatelje i da vas sve odjednom ščepamo. To je učinjeno.

Nastade kratka tišina, zatim Kvejl nastavi:

— Kao što sam vam rekao, Nilek je bio streljan sutradan po hapšenju. Ali da bismo zatvorili vaš slučaj i dokopali se vaših saradnika, napravili smo novog Nileka. Ovog koga vidite ovde. On odlično govori nemački. Irac je, a zove se Šon O'Mara. Vešt je u gađanju automatskim revolverom. Mi smo vam slali, preko jednog zatvorskog službenika, koga je Nilek navodno bio potkupio, poruke od takozvanog Nileka. Kako možete pretpostaviti da mi u ovoj zemlji imamo jednog ili dvojicu falsifikatora velike umešnosti. Zatim smo vam hitno poslali gospođu Ker. Nama nije bilo nepoznato da vi znate da sumnjamo u vas. Znali smo da je i ova žena ovde, Ingrid-Frida, bila iz vaše grupe. Onda smo namestili da ona jednog dana čuje kako se ovde govori o nekom spisku članova francuskog otpora, koji će navodno biti čuvan u tajnom trezoru. Dopustite da vam kažem da je taj spisak potpuno izmišljen. To je bio samo mamac koji smo vam namestili... Najzad, dogovorenog dana, odlučili smo da takozvani Nilek umakne svojim čuvarima. O'Mara je odličan glumac. Prirodno je što je večeras vaša draga Frida dopustila da bude prevarena. A kako i ne bi? Znali smo da ni vi, ni ona nikada niste videli Nileka. Uostalom, O'Mara malo liči na njega... kad sam sebi nabaci zao izgled.

Fon Zajdlic ništa ne odgovori. Oborene glave, uporno je gledao u jednu ružu na tepihu. Kvejl nastavi:

-Što se tiče telefonskog poziva, oko toga nije bilo nikakvih problema. Broj koji vam je dala Ingrid-Frida jeste broj telefona u stanu pored ovog, gde smo bili sva trojica veoma udobno smešteni.

Sve je to bilo veoma prosto, zar ne?

Kvejl se okrenu prema Keru, pa reče:

— Riki, hoćete li da pogledate da li su oni dole?

Ker izađe i vrati se za minut.

— Kola su tamo, gospodine Kvejle - reče.

— Onda, gospodo - reče Kvejl - zavesa se spušta. Vi ste činili ono što ste smatrali da je vaš zadatak. Mi ćemo izvršiti svoj. Siguran sam da ćete biti ponosni što doživljavate istu sudbinu kao vaš Nilek, kome se toliko divite. Uostalom, bolje je biti streljan nego obešen. Vidite da gotovo imam pravo da vam čestitam... pošto će svako od vas imati pravo na po dvanaest metaka.

O'Mara krenu i reče na savršenom namačkom jeziku:

— Hajdemo, deco, vreme je za pajkanje. Priča je završena.

Četiri Nemca pogledaše fon Zajdlica.

— Ja nemam šta da kažem-reče on.

Zatim, on lupnu petama i ispruži ruku, vičući:

— Hajl Hitler!

— To postaje veoma demode - uzdahnu O'Mara napućivši usne. - Hajde, kreći. I vi ostali, takođe. A i ti isto tako, lepa moja Ingrid. Ne misliš valjda da ćemo te zaboraviti?

Žena mu uputi pogled zmije zvečarke. Zatim pođe za svojim saradnicima.

Sandra polete Rikiju u naručje. Kvejl se, na vratima, okrenu prema njima:

— Riki - reče - ako je ikada ijedna žena zaslužila bundu, i to lepu, onda mislim da je to vaša...

BELEŠKA O PISCU

Piter Čini (1896-1951) bio je i ostao jedan od vodećih pisaca britanske krimi literature. Stvorio je tri nadaleko proslavljena lika: Opreznog Lemija, beskompromisnog agenta američkog Federalnog istražnog biroa, zatim Slima Kalahana, britanskog privatnog detektiva i - samoga sebe. Ako je verovati njegovom prijatelju i bratu po peru Denisu Vitliju, Čini je bio „najveći lažov koga nisu stigli da obese, ali veličanstven pripovedač“.

Rođen kao Redžinald Evelin Piter Sauthaus Čini u londonskom Vajtčepelu, bio je najmlađi od petoro dece. U detinjstvu ga je pratio nadimak Reg. Pre nego što će se opredeliti za ime Piter, oprobao se i kao Evelin, i kao Everard. Otac mu je bio rođeni kokni, radio je na ribljoj pijaci u Bilingsgejtu i više voleo da pije nego da radi. Žena ga je, naposletku, isterala iz kuće. Činijeva majka bila je marljiva žena koja je, šijući, zaradila dovoljno novca da svom voljenom sinu Regu obezbedi dobro školovanje. Ona je, pri tom, žarko želela da mali ode u advokate.

U sve se umešao rat. Čini je dobio čin poručnika. Prema podacima objavljenim u izdanju *Ko je ko*, u borbama je bio „teško ranjen“, ali lekarska komisija nije zauzela isto stanovište. Potonji pisac je, ipak, penzionisan, ostavši bez dela ušne školjke.

Činiju nije prijao život u advokatskoj kancelariji, pa je, krenuvši stopama svog najstarijeg brata, ušao u šou biznis. Počeo je da piše skečeve i pesme, pa se oženio jednom plesačicom, zahvaljujući kojoj će se upoznati sa Edgarom Valasom, u to vreme najpopularnijim britanskim romansijerom. Čini se, pod Valasovim neposrednim uticajem, oprobao i u sferi književnosti, ali isprva na tom polju nije ostavio dubljeg traga.

Prelomna tačka u životu i stvaralaštvu Pitera Činija bila je 1926. godina, kada se povezuje sa ser Džordžom Mekgilom i, potom, pukovnikom Ralfom Bingamom, koji će Činija uvesti u svet policije, špijunaže i raznih službi. Dobio je slikovitu radnu karakteristiku: „Izrazito efikasan, ali stvara sebi mnogo neprijatelja.“ U to vreme Čini počinje da objavljuje istinite kriminalističke priče, a ubrzo osniva sopstvenu agenciju, koja se bavi i književnom produkcijom i vođenjem istraga.

Bio je izrazito plodan autor. Objavio je na stotine kratkih priča i desetine romana. Mnoga njegova dela doživela su ekranizaciju, počev od filma *Dame se snalaze same*, koji je 1954. režirao Bernar Borderi. Naročito je drag bio francuskim sineastima, tako da su upravo u Francuskoj realizovani mnogi filmovi po njegovim tekstovima: *Ovaj čovek je opasan* (1954), *Upoznajte G. Kalahana* (1954), *Još viskija za Kalahana* (1954), *Kakva cura!* (1960), *Alfavit* (1965)...

Iako su njegovi romani, još za autorovog života, prodavani u milionskim tiražima, Piter Čini je, posle silaska sa životne pozornice 1951. godine, a naročito u potonjim decenijama, gotovo prepušten zaboravu.

Scan: *nela012*

Obrada: *BABAC i forster*